

9. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

KAZANIM KAVRAMA ETKİNLİKLERİ LİSTESİ

5. ÜNİTE

Etkinlik No.	Kazanım No.	Konu	Sayfa No.
1	A.2.1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatından Bir Roman Örneği	3
2	A.2.2, 3, 5, 9, 11, 13, 16	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatından Bir Roman Örneği	7

6. ÜNİTE

Etkinlik No.	Kazanım No.	Konu	Sayfa No.
3	A.3.1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Tiyatro Örneği	11
4	A.3.1, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Tiyatro Örneği	15
5	A.3.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Tiyatro Örneği	19

7. ÜNİTE

Etkinlik No.	Kazanım No.	Konu	Sayfa No.
6	A.4.1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 12, 14, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Biyografi Örneği	25
7	A.4.1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Otobiyografi Örneği	29
8	B.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.	Öz Geçmiş/Cv, Portre Yazma	33

8. ÜNİTE

Etkinlik No.	Kazanım No.	Konu	Sayfa No.
9	A.4.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Özel Mektup Örneği	37
10	A.4.2, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Edebî Mektup Örneği	41
11	A.4.2, 3, 4, 7, 13.	Cumhuriyet Dönemi'nden İki E-Posta Örneği	45
12	B.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.	Mektup/E-Posta Yazma Çalışması	47

9. ÜNİTE

Etkinlik No.	Kazanım No.	Konu	Sayfa No.
13	A.4.1, 2, 4, 5, 8, 11, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Günlük Örneği	51
14	A.4.1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 13, 14, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Günlük Örneği	55
15	A.4.2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Blog Örneği	57
16	A.4.2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 15.	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Blog Örneği	61
17	C.2.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.	Günlük Türüyle İlgili Sunu	63

5. ÜNİTE: Roman

Konu	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatından Bir Roman Örneği	40+40 dk.
Kazanımlar	A.2. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anımlarını tespit eder. A.2. 4. Metindeki çatışmaları belirler. A.2. 6. Metindeki şahis kadrosunun özelliklerini belirler. A.2. 7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler. A.2. 8. Metinde anlatıcı ve bakış açısından işlevini belirler. A.2. 9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler. A.2. 10. Metnin üslup özelliklerini belirler. A.2. 13. Metni yorumlar. A.2. 14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirdir. A.2. 16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	

Yönerge

**Aşağıda verilen metni okuyunuz. Soruları metni göz önünde bulundurarak cevaplayınız.
(Metnin aslına sadık kalılmıştır.)**

SAATLERİ AYARLAMA ENSTİTÜSÜ

Terhis olup da İstanbul'a döndüğüm zaman şehri, insanların değişmiş buldum. Her şey fakir, biçare ve altüsttü. Babam harb içinde ölmüştü. Üvey anam evde tek başına yaşıyordu. Kapıdan girer girmez bu dört yılın beyhude geçtiğini daha ilk anda anladım. Evde hiçbir şey değişimemişti. Sofanın ve odaların kapısında daha yırtık, daha renkleri atmış, fakat dışarıya karşı yine eskisi kadar kapalı aynı perdeler sarkıyor, duvarlarda aynı levhalar asılı duruyordu. Sofadaki eski hasırın son parçası her adımda dağılmaya hazır, etrafi küf, rutubet kokusu ile dolduruyor, mübarek daha tozlu, Kafkas çöllerinde hastalanmış bir çöl devesi gibi bitkin, kendi köşesinde hiçbir nizama girmeyen bir zamanı sayıklıyordu.

Daha ilk adımı atar atmaz, gerçekten baba evine, çocukluğuma, ilk gençliğime, ne derseniz de yiniz, döndüğümü anladım. Halbuki ben bu dört seneden neler beklemiştim. Şimdi ise içimde aynı hayat isteksizliği, her şeyi aynı umursamamakvardı.

İlk günler o kadar üzücü olmadı. Üvey anam şefkat için doğmuştu. Acıacak derecede yalnızdı ve bu yalnızlığı içinde benim düşünceme yapışarak yaşamağa öyle alışmıştı ki, geldiğim gün sevincinden ölecek sandım. Dört sene, o zaman oldukça geniş olan bahçenin her meyvasından o sıkıntı içinde ayrı ayrı reçeller kurmuş ve saklamıştı. Bunu ilk kahvaltında gördüm ve şaşırdım. "Şu erikten ye... Yaptığım zaman baban sağdı... Bu vişneyi evvelki sene yapmıştım... Sana sakladım... Yok canım, bozulmuş olur mu hiç?... Bu kayısı da o senenin A, olur mu, bir kere tadıver..." Böylece dört ayrı mevsimin reçellerini bir günde tatmağa mecbur olmuştum. Kadıncağız durup durup ağlıyor, boynuma sarılıyordu. Beni güzel, kahraman, becerikli buluyor, yaptığım büyük işlerin hikâyesini dinlemek istiyordu. Gelecek hakkında korkularımı anlatmağa kalktıkça sözümü kesiyor, "Hiç olur mu? Senin gibi adam! İşsiz kalır mı hiç?" diyordu. Ben de yavaş yavaş buna inanmaya başladım.

Durmadan iş arıyordu. Fakat İstanbul'da benim gibi terhis edilmiş on binlerce genç adam vardı. Vapurlar her gün esirlikten dönen yüzlerce insan getiriyordu. Bir türlü iş bulamıyordu. İlk aylar, birikmiş maaşlarımın verdiği nisbî bir rahatlık içinde geçti. Bir uçuruma uzatılmış bir kalas üzerinde yürü gibi sade tehlike ve muvazeneden ibaret bir hayat yaşıyordum.

Tekrar mazinin ağına düşmemek için eski tanıdlardan hiç birini görmüyordum. Zaten Abdüsselâm Bey'den başkası kalmamıştı. O kadar sevdigim bu adamcağızı dahi görmemek için, o günlerde sık sık gittiğim Harbiye Nezaretinin yolunu değiştirmiştim. Şehzade Camiiinin, Direklerarasının arkasından gidip geliyordum.

Fakat o gelip beni buldu. Bu, dönüşümün üçüncü ayındaydı. Bir sabah evimizin önünde, erkenden bir araba durdu. Pencereden yavaşça baktım. İçinden Abdüsselâm Beyin indiğini gördüm. Kapıda, "Nerede bu hayırsız oğlan!" diye soruyordu.

Yukarıya çıkmadı. Aşağıda taşlıklta giyinmemi bekledi. Arabasına alıp Soğanağa'da yeni taşındığı konak yavrusunu evine götürdü.

Eski konak, debdebe, arabalar, atlar, hizmetçiler, her taraftan akan refah bu yeni evde şimdi hâtıra bile değildi. Ne de eski kalabalık vardı. Biçare adam küçük kızı, damadı, onların çocukları ve

bir de karısı ölmüş olan Ferhat Beyle yapalnız oturuyordu. Bir iki ihtiyar emektar, iki hafta sonra beni -ilk yapılacak iş bu imiş gibi- evlendirdiği yetiştirmesi Emine beraberlerinde idi.

İlk önce ikinci katta kendi odasına çıktıktı. Üzerinde küçük Hint işi bir çekmece duran bir sedire beni oturttu. Çekmecenin üstünde zarf zarf mektuplar, herbirinin yerini ayrı ayrı bildiği zarfından çıkarıp bana uzatıp gösterdiği fotoğraflar vardı.

Ona iş bulmak için çektiğim sıkıntımı anlattım. Bana hak verdi. Beraberce aramayı va'detti. Fakat iş yoktu. Abdüsselâm Bey'in eski tanıdıklarıyla ortadan çekilmişler, yahut da adamcağıza ehemmiyet vermiyecek derecede değişmişlerdi. Birkaç gün sağa sola gidip geldikten sonra tahsilimi tamamla-mama karar verildi. Onun ve bilhassa Ferhat Bey'in teşvikiyle Posta Telgraf Mektebine girdim. Mekteplerin hemen hemen bomboş olduğu, neredeyse araya simsar koyarak mükâfat vadederek öğrenci aradıkları bir zamanda, hiç olmazsa dışarıdan en mütevazisi gibi görünen bu mektebi acaba neden seçmişler? Hakikat şu ki, beni o kadar sevmelerine rağmen hakkındaki düşünceleri değişimemişti. Mamafih Abdüsselâm Bey bunun için mühim başka sebepler de gösteriyordu. Tahsil kısa idi. Talebe-ye ufak bir geçim parası veriliyordu. Ayrıca da telgrafçılığın saatçiliğe benzediğine hükmetmişti. Bu hükmü, belki alıcı ve verici aletlerin tikirtı ile çalışmasından geliyordu. Belki de sadece işin içinde alet denen şeyin bulunması yüzündendi.

—Senin için bir şeyler kurcalamak lâzım geldiğine göre iyi kötü bu meraklınu bu işte tatmin eder-sin... diyordu.

Mektebe yazıldıktan, yani kendime ait şöyle böyle emniyetli bir istikbalin eşigine ayak bastıktan sonra, bir gün Abdüsselâm Bey benim behemehal Emine ile evlenmem lâzım geldiğini söyledi. Zaten evinden çıktığım yoktu. Kendisi sabah akşam bunun için israr ediyordu. Evlenme işi bu yakınılığı rahatlaşdıracak, tabii kılacaktı.

Mademki baba oğul gibiyiz... Emine ile bu baba oğulluk bir düğüm daha kazanacaktı. Emine benden iyisini bulamazdı. —Hakikatte bulurdu. Bulması lâzımdı. Zavallı Emine! —Benim de şimdilik ondan iyisini bulmam oldukça güctü. Arada yabancılık denen şey, binaenaleyh alışma güçlüğü, falan da yoktu. Yeni ve parasız evlileri o kadar korkutan ev açmak, geçim sıkıntısı, yalnızlık gibi şeyler de —Abdüsselâm Bey bu yalnızlık kelimesinin üstünde bilhassa duruyordu- bu sıkıntılı zamanda, çarşı diliyle işlerin kesat gittiği günlerde, zarurî olarak ev kadrosuna, hattâ israr ettiği gibi üvey annem gelirse, iki kişi birden ilâve etmiş olacak, senelerdir o kadar aksi giden talihinden bu suretle ölçü alacaktı.

Üvey annem gelmedi. Babamla o kadar mesut olduğunu sandığı evi terk etmek istemiyordu. İnsanların saadet anlayışları da gariptir. Kitaplara bakarsınız, kendilerini dinlerseniz, insan oğlunun esas vasfi akıldır. Onun sayesinde diğer hayvanlardan ayrılır. Beylik söyle, hayatı hükmeder. Fakat kendi hayatlarına teker teker bakarsınız bu yapıcı unsurun zerre kadar müdaħalesini göremezsiniz. Bütün telâkkileri, hususî bağlanışları hep bu aklın varlığını yalanlar. Üvey annem, Soğanağادaki evde bizimle beraber oturmayı, “Bir başkasının evinde benim ne işim var? Haydi, senin hakikî annen olsam neyse... Sana bile bakıma yabancı sayıldığımı göre...” gibi bir sebeple reddetseydi aklım el-bette yatardı. Fakat senelerce uzakta bekledikten sonra bir sıghtı gibi girdiği, hiçbir zaman hakkıyle benimsenmediği, o kadar yıl bir yatalağa baktığı, bir gün yüzü gülmediği evimizi, geçmiş saadetleri adına bırakmayıcağını söylemesi beni âdetâ cıldırılmıştı.

(...)

Tanpinar, A. H. (1992). *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*, Dergâh Yayınları, İstanbul, s.67.

Kelime Dağırcığı:

behemehâl: Her halde, ne olursa olsun, mutlaka. **bilhassa:** Özellikle. **binaenaleyn:** Bundan dolayı, bunun için, bunun üzerine. **debdebe:** Görkem. **istikbal:** Gelecek. **mamafih:** Bununla birlikte. **mazı:** Geçmiş. **muvażeme:** Denge **nisbî (nispi):** Birbirine göre, önceki duruma göre. **nizam:** Düzen, kural. **saadet:** Mutluluk. **zarurî (zaruri):** Zorunlu, gereklî.

1. Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimelerin metni anlamanızı etkilememesinin nedenleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

2. Romandaki karakterin hayatından bir kesit anlatılmıştır. Buradan hareketle roman kişisinin özelilikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

3. Romanda olayların akışını belirleyen asıl soruna **temel çatışma** denir. Metinde işlenen temel çatışmayı belirleyiniz. Bu çatışmanın temaya etkisini açıklayınız.

4. Olayın geçtiği zamanın ve mekânın özellikleri nelerdir?

5. Edebiyat eseri, yaşanmış ya da yaşanması muhtemel bir olayı anlatıyor olsa da edebî eserdeki gerçeklik, kurmaca bir gerçekliktir. Bu gerçeklik, yazarın sözgecinden geçmiş, kendi hayal dünyasında kurgulanmıştır. Bu nedenle romanlarda anlatılanlar yazarların yaşadığı dönemin kültürel, sosyal, siyasi gerçekliğini yansıtırlar. Bu bilgiyi de göz önünde bulundurarak metnin yazıldığı dönemin sosyal ve kültürel gerçekliğini yansitan bölümleri gösteriniz.

6. Metinde kullanılan öyküleyici ve betimleyici anlatım biçimlerine örnekler veriniz.

7. Yazarın roman anlatıcısı olarak romanını yazış biçimine: olay, yer ve zamana karşı takındığı tutumuna **bakış açısı** denir. Üç farklı bakış açısı vardır. **Hâkim bakış açısına** göre anlatıcı olayları ve kahramanları denetleyebilen, romandaki her türlü akışı adeta tepeden bütünsel olarak gören konumdadır. Kahramanların aklından geçenler dahil, psikolojileri bu bakış açısıyla yansıtılabilir. **Gözlemevi bakış açısından** anlatıcı yalnızca dışarıdan görebildiklerini, tanık olduklarını yansıtır. **Kahraman bakış açısından** ise romandaki örgü kahramanların birinin bakışından anlatılır. Bu bilgilerden hareketle okuduğunuz roman hangi bakış açısıyla yazılmıştır? Gerekçeleriyle açıklayınız.
-
-
-

8. Metinin anlatımında veya içeriğinde ilginizi çeken unsurlar nelerdir?
-
-
-

9. Saatleri Ayarlama Enstitüsü iki uygarlık arasında bocalayan toplumumuzun yanlış tutumlarını, davranışlarını, saçılıklarını alaya alan, eleştirel bir romandır. Eser, çocukluğu Abdülhamit Dönemi'nde geçen Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde de yaşanan Hayri İrdal'ın anıları şeklindeki Ahmet Hamdi Tanpınar, şiirde sembolist bir ifade tarzı kullanırken romanlarında sosyal temaları tercih etmiştir. Romanları, zengin hayat hikâyesinden taşarak Türkiye meselelerine kendine has yorumlar getirir. Medeniyet değiştirmeye girişimlerinin insanımızı sokağa çekmazları araştırırken yaptığı tahliller, insanımız ve toplum yapımız açısından dikkate değer hükümler taşırlar. Ahmet Hamdi Tanpınar ile romanı arasında nasıl bir ilişki olabilir? Değerlendiriniz.
-
-
-

10. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan altı çizili kelimelerin günümüzdeki kullanımılarınızı yazınız.

GEÇMİŞTEKİ KULLANIMI	GÜNÜMÜZDEKİ KULLANIMI
Kendi köşesinde hiçbir nizama <u>girmiyen</u> bir zamanı sayıklıyordu.	
Böylece dört ayrı mevsimin reçellerini bir günde <u>tatmağa</u> mecbur olmuşustum.	
<u>Şehzade Caminin</u> , <u>Direklerarasının</u> arkasından gidip geliyordum.	
İçinden <u>Abdüsselem Beyin</u> indiğini gördüm.	
Bir de karısı ölmüş olan Ferhat Beyle <u>yapıyanız</u> oturuyordu.	
Beylik <u>söziyle</u> , hayatı hükmeder.	
Bir gün yüzü gülmediği evimizi, geçmiş saadetleri adına <u>bırakmayıcağını</u> söylemesi beni âdeten çıldırtmıştı.	

5. ÜNİTE: Roman

Konu	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatından Bir Roman Örneği	40+40 dk.
Kazanımlar	A.2. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler. A.2. 3. Metnin tema ve konusunu belirler. A.2. 5. Metnin olay örgüsünü belirler. A.2. 9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler. A.2. 11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler. A.2. 13. Metni yorumlar. A.2. 16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	

Yönerge

**Aşağıda verilen metni okuyunuz. Soruları metni göz önünde bulundurarak cevaplayınız.
(Metnin aslına sadık kalınmıştır.)**

YORGUN SAVAŞÇI

Bandırma rihtimine yarı mil kala, rüzgâr birden düşmüş, iri taneli mayıs yağmuru başlamıştı.

Kapıdağı Temel Reis'in seksen tonluk odun kayığı birden yavaşlayıp durdu.

Tayfalar, boşalıp sarkan eski yelkeni acele indirip sardılar, hantal botu, arkadan öne alarak küreğe oturdular.

Bunları, kumanda beklemeden, kendi başlarına yapmışlardı.

Temel Reis, tekne yedi mil giderken nasilsa gene öyle idi. Gagaburnu'nun üstünde sarı kaşları çatık... Kırçıl bıyıklarının altında morumsu dudakları sımsıkı... Çiplak ayaıyla tuttuğu dümen yekesini sulara göre oynatarak dimdik karşıya bakıyor, başına sardığı kırmızı mendille, düşman kalyonuna rampa edecek bir korsan reisine benziyordu.

Yüzbaşı Cemil, güldüğünü göstermemek için elini ağızına kapattı:

— “Bandırma Yunan bayrağından görünmüyor.” dedindi Reis... Hani bayraklar?

— Yağış fazla olmuştur da, toplanmışlardır ıslanmasın diyerekten... Uyy akıllarına tükrüklerim...

Bir yük treni, düdüğünü öttürerek, tünele doğru gidip geliyordu. Rihtım boyunda doldurup boşaltılan kayıklar vardı.

Tepelere sıralanmış yeldeğirmenleri, tüten bacaları, ak minareleriyle Bandırma, hiçbir kuşkusu yokmuş gibi, herhangi bir bahar gününün akşamını yaşıyordu.

Cemil kalpağını düzeltti. Avcı biçimini ceketinin önünü ilikleyip külot pantolonunun içine, tam göbeğinin üstüne bağıladığı kocaman parabellum tabancanın belli olup olmadığına baktı. Teğmen Recep'in uydurduğu tüccar kağıdının yerinde durup durmadığını anlamak için göğüs cebini yokladı.

— Burada asker emeklileri derneği varmış...

— Varmıştır. Ben bilmem... Bandırmalı bilir.

— Gidiş geliş kâğıtlarına bizim polis mi bakıyor?

— Bizim...

— Tanır mısın polisleri?..

— Tanırım. Dursun polis hemşeridir. Ali polis hemşeridir. Hüsnü Efendi hemşerimiz sayılır, Karadenizlidir. Amasralı...

— Bakalım İzmir'den ne haber?

— Bakalım...

— Yağmur, denizin üstünden kaymış, kasabanın kuzeyine kümelenmişti. Rihtıma varmak yarımla saat sürmedi.

Cemil, küçük bavulu alıp karaya atladı.

- Teşekkür ederim Temel Reis... Dönüşte Recep Efendi'yi göreceksin değil mi?
- Elbette...
- "Sağ esen çıktı." dersin. Eve haber yollayacaktı!
- Yollar...
- Kim bakacak kâğıtlara?..
- Bakayırlar burada bakarlardı. Geç git! Koca İzmir'i Yunan almış... Yere batsın kâğıtları...

Cemil, karşı dükkânlarından, eve hep kendisini gözetliyorlarmış gibi, tedirgin yürüdü. İki üç köşe dönerse, Anadolu toprağına dalıp Anadolu milletine karışacakmış gibi, gittikçe hızlanıyordu. Yanından geçtiği insanların kendisiyle ilgilenip ilgilenmediklerini gözetledi. Herkeste bir canından bezmişlik, bir uyurgezerlik vardı. (...) Tütüncü parayı bozarken, asker Emeklileri Derneği'ni sorup sormamayı düşündü.

Adam bir yandan paraları önüne koyuyor, bir yandan kendisini süzüyordu:

- Sen de Bekir Sami Bey'in yanında misin efendi?
- Ben mi?.. Tezgâhın üstünden paraları almakla uğraşıyor gibi yaparak hemen karşılık vermedi. Evet...

— Allah sizden razı olsun... Allah tuttuğunuza altın etsin!.. toprağımıza ayak basmanızla bize taze can geldi. Ben olura olmaza ağlar herif değilim, geçen hafta Yunan İzmir'e çıkıp buradaki gâvurlar kasabayı Yunan bayrağına boğunca ağladım, bir de siz gelip gâvur bayraklarını indirtince ağladım. Salt bizim evdeki karıların duası ölünceye kadar hepinize yeter. Allah razı olsun! Allah ömrünüzü... Allah kazadan beladan...

— Gözlerini kuruladı. Ak sakalı yüzüne yaşlı kadınların umutsuz acılığı gelmişti. Dilinden Rumeli göçmeni olduğu anlaşılıyordu.

Cemil, kurnazlık edip, "Evet" demesinin tadını çıkaramadan, birini dolandırmanın utancını duymuştu. Adamın omzunu okşadı:

— Sen de sağ ol arkadaş... İki adım atıp döndü. Burada asker emeklilerin derneği varmış...

— Var evet... Hasan Efendi'nin kahvesi... Hasan Efendi de sizden... Deniz subayılarından emeklidir. Hasan Efendi... Cemil dükkândan telaşla çıktı. Nah şu ilerdeki çeşmeyi kıvrıl... İn baş aşağı... Camından yazısın görürsün... Allah yolunuzu açık etsin beyim... Bulamazsan ben de geleyim... En iyisi bu..

— İstemez. Teşekkür ederim. Ben bulurum. Siz işinize bakın!

— İş de neymiş... Ver şu bavulu...

Cemil, bavulu hemen arkasına sakladı:

— Olmaz! Hayır... Ben taşırim! Hiç gelmeyin siz... Küserim sonra... Bırakın rica ederim!... Bavulu biraz çektiştirdiler. Bırakın! Bekir Sami Bey kızar böyle şeylere... Bize söz gelir.

Adam elini çekiverdi. Yeşil gözlerine birden umutsuzluk dolmuştu. Kekeledi:

— Götürseydim... Neren bilecek Bekir Sami Bey... Kaç para eder, şuncacık yardımımız dokunmayınca...

Cemil, olayın önemini beş on adım gittikten sonra anlayabilmişti. Üst üste yutkunuyor, gözlerini kirpiştirdi. "Tutuyor millet bizi... Millet bizi seviyor!..." Birden canlanmış, başının içini, sarhoşluğa benzer tatlı bir duman kaplamıştı. "Ne hayvanım ben... ne hayvanım ben... Ne kadar avanağım!..."

Temel Reis'in kayığından, mor bulut kümelerine benzeyen sıra dağlara bakıp ne kadar boşuna kuşkulanmıştı. "Bizi İstanbul'un karmakarışık umutsuzluğu sersem etti. Dünya battı sandık..."

(...)

Selahattin'le Teğmen Faruk telgrafhaneye yerleşmişlerdi. Bir yandan çevredeki birliklere, noktalara, askerlik şubelerine Bekir Sami Bey'in Kolordu Komutan Vekilliği'ne atadığını bildiriyorlar, bir yandan Manisa'yı bulup Mevki Komutanı Ahmet Zeki Bey'i makine başına getirmeye çabalıyorlardı.

Telgrafçılar, gece gündüz var güçleriyle uğradıkları halde, haberleşme, bir türlü düzene girmemişti. Konuşmalar sık sık kesiliyor, seslenilse duyulacak kadar yakın bir yeri bulmak için yüz-

lerce kilometre dolaşmak, akla gelmez merkezlerin yardımını gerektiriyordu.

Oysa bu saatte kadar, memleketin hiçbir köşesinde hiçbir çarpışma olmamış, düzeni bozacak hiçbir karışıklık baş göstermemiştir. Düşman, İzmir'den sonra girdiği köylerde, kasabalarда, halka çok yumuşak, çok kibar davranışlı, rütbesine göre subayları selamlayıp bayrağa saygı göstererek Yunan ordusunun korkulacak bir kuvvet olmadığını yaymaya çalışıyordu.

Millet, İzmir'in işgali haberyle içine düştüğü şaşkınlığı üstünden atamamış, donup kalma halinden henüz kurtulamamıştı. Bu sebeple yollarda göç karışıklığı, istasyonlarda birbirini ezen panik kıyameti yoktu. Daha hiç kimse yerini yurdunu, evini ocağını bırakıp eline geçeni, varsa atına arabasına, öküzüne eşegine, yoksa sırtına yükleyerek yollara düşmemiştir.

(...)

Kemal Tahir, *Yorgun Savaşçı*, İthaki Yayıncıları, 2005, İstanbul.

1. Esir Şehir Üçlemesi'nde Millîcileri İşgal Kuvvetleri'nin baskısı altındaki İstanbul'da anlatan Kemal Tahir, *Yorgun Savaşçı*'da onları Anadolu'yu gönderir. 1919 ve 1920 yıllarında İstanbul'daki örgütlenmeleri ve Anadolu direnişini anlatan *Yorgun Savaşçı*, Cumhuriyet'in kuruluşuna giden sürecin romanı olarak da okunabilir. Verilen bölümdeki insanı ilişkiler ve sosyal ortam düşünüldüğünde benzer olaylar günümüzde de yaşanabilir mi? Açıklayınız.

2. Roman hikâyeden bazı yönlerden ayrılır. Romanda kişi kadrosu hikâyedekine göre daha fazladır. Zaman ve mekânın kullanımını geniş ve çeşitlidir. Kişiler ve mekân betimlemeleri hikâyedekine göre daha ayrıntılıdır. Hikâyede tek olay üzerinde durulurken romanda olaylar zinciri söz konusudur. Romanda olayların bir ana olay etrafında gelişip sıralanması ile oluşan yapı unsuruna ise **olay örgüsü** denir. Romandaki kesitte olay örgüsünü sıralayınız.

3. Metnin tema ve konusunu belirleyiniz.

4. Romandaki temel değerlerden biri vatanseverliktir. Bu değer günümüzde de geçerliliğini sürdürüyor mu? Tartışınız.

5. **Roman;** yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olayların yer, zaman ve kişilere bağlı olarak anlatıldığı güzellik ve heyecan verecek biçimde yazılmış uzun, kapsamlı, kurmaca edebî metinlere denir. Romanlar yazıldığı ve anlattığı dönemin toplumsal, kültürel, ekonomik siyasi, estetik özelliklerinden etkilenir; bunları dönemin zihniyeti olarak yansıtır. Bu bilgilerden hareketle metnin yazıldığı dönemin sosyal, kültürel, siyasi gerçekliğini yansitan bölümleri gösteriniz.

6. Tarihî olayları ve kişileri konu alan romanlara **tarihî roman** denir. Romanlar konularına göre macera romanı, sosyal roman, bilim kurgu romanı, psikolojik roman, fantastik roman, polisiye roman, tezli roman, egzotik roman olarak türlere ayrılabilir.
Tarihî bir olayı konu alan bir romanda anlatılanlarla tarihî gerçeklik bire bir örtüşür mü? Tartışınız.

7. Metindeki kurmaca gerçeklik ile dönemin gerçekliği arasındaki ilişkiyi karşılaştırınız.

8. a) Metinde kullanılan anlatım biçimlerini belirleyiniz.
b) Metinde kullanılan diyalog tekniğinin metnin anlatımına katkısını yazınız.

9. Aşağıdaki cümlelerde geçen zamirleri bularak çeşidini karşısına yazınız.

Bunları, kumanda beklemeden, kendi başlarına yapmışlardı.	
Cemil, karşı dükkânlarından, eve hep kendisini gözetliyorlar gibi, tedirgin yürüdü.	
Allah sizden razı olsun	
Cemil, kurnazlık edip, "Evet" demesinin tadını çıkaramadan, birini dolandırmanın utancını duymuştu.	
Tutuyor millet bizi... Millet bizi seviyor!...	

6. ÜNİTE: Tiyatro

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Tiyatro Örneği	40 dk.
Kazanımlar	A.3. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anımlarını tespit eder. A.3. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.3. 3. Metnin tema ve konusunu belirler. A.3. 6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. A.3. 8. Metnin dil, üslup ve anlatım/sunum özelliklerini belirler. A.3. 9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler. A.3. 10. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirdir. A.3. 11. Metni yorumlar. A.3. 12. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir. A.3. 13. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. A.3. 14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	
Gerekli Materyaller	Türkçe Sözlük	

**Yönerge Aşağıdaki "Ben, Mimar Sinan" adlı tiyatro metnini okuyarak soruları cevaplayınız.
(Metin düzenlenmiştir.)**

BEN, MİMAR SİNAN

(Perde kapalıdır. Salonun ışıkları alınırken, perde hafifçe aydınlatılır. Aynı anda, gittikçe yükselen bir müzik başlar. Perde, ağır ağır açılır. Sinan, sağ öndedir; bir siluet olarak görünür. Sol köşede, ayakta çalışılan küçük bir çizim tezgâhı açıktr. Üzerinde pergel cetvel, birkaç da kitap. Müzikle birlikte, fona verilen ışığın şiddeti de yükselecektir. Mimar Sinan'ı olgunluk çağının görünümü ve giysileri içinde görürüz. Müzik Sinan konuşmaya başlamadan önce, birdenbire kesilir.)

MİMAR SİNAN - Ben, Mimar Sinan! 29 Mayıs 1490 yılında, Kayseri'nin Ağırnas köyünde doğdum. O gün, İstanbul'un fethinin 37. yıldönümü günüydü.

Sevgili gençler! 98 yıl yaşadım. Devlete, tam 70 yıl hizmet ettim. Size hayatı ve çağımı anlatmak istiyorum. İlginç bulacağınızı umuyorum. Yavuz Sultan Selim döneminde, birkaç yıllık bir ön eğitimden sonra, İstanbul'daki acemi ocağına alındım. Acemi ocağı, orta öğretim düzeyinde bir teknik okuldur. Osmanlı ordusuna teknik eleman yetiştirir. Ağırlıklı dersim, marangozluktu. Bir yandan, bu sanatı öğrenmek için bıkıp usanmadan çalışıyo; bir yandan da Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti, büyük İstanbul kentini tanıtmaya, anlamaya çalışıordum. Benim için, küçük Ağırnas köyünden sonra, İstanbul'da her şey ilginçti. Bir imparatorluğun yüreğinde dolaşıyordum. Ama bu koca kentte bir yapı, beni özellikle kendine çekmeye başladı... Bu Ayasofya'ydı. Ayasofya, İstanbul'un fethinden sonra camiye dönüştürülmüş eski bir Bizans kilisesiydi.

Tarih diyor ki: Doğu Roma İmparatoru Justinyanos, Ayasofya kilisesinin, eski İsrail Kralı Süleyman'ın Kudüs'te yaptırdığı ünlü tapınaktan daha büyük olmasını istemiş. Mimarlar da İmparatorun bu isteğini yerine getirmeye çalışmışlar. Rivayet edilir ki, bina bitince, İmparator Justinyanos, kubbenin altında durmuş ve şöyle bağırmış:

1. SES — Ey Süleyman! Seni yendim!

SİNAN — Bu, sahiden görkemli bir kubbeydi. Mühendisliğin ve mimarlığın inceliklerini ögrenmek, bu kadar büyük bir kubbeyi, bu kadar yükseğe oturtabilmenin olağanüstüüğünü anlıyordum. Mimarlarına da saygı duyuyordum. Ama bazı yabancı mimarların söylediğini duyuğumuz şu yaman sözler, yüregimi yaralıyordu.

2. SES — İslam uygarlığı, hiçbir yerde, Ayasofya kubbesi gibi bir kubbe yapmayı başaramamıştır. Bu kubbe, üstünlüğümüzün kanıtıdır.

MİMAR SİNAN — Ama bizden biri bu kubbeyi yenmeli!

(...)

MİMAR SİNAN — Mimarbaşlık görevinde kaldığım 48 yıl içinde, bakınız neler yaptım. 83 büyük cami. 50'den fazla küçük cami, 60 medrese, 31 konak, 19 türbe, 17 imaret 15 kemerli suyolu, 7 okul, 3 hastane, 52 han ve hamam. Hiçbirinin planı ötekine benzemez. Ben, İstanbul'da bağlanıp kalmadım. Mekke'de, Halep'te, Şam'da, Kırımda, Sofya'da, Saraybosna'da, Budapeşte'de, Yunanistan'da da binalar yükselttim. Edirne'den Erzurum'a kadar, birçok Anadolu ilinde de benden bir iz, bir eser vardır. Bu arada seferlere katıldım. Birçok da öğrenci yetiştirdim. İstanbul'daki Sultan Ahmet Camisi'nin mimarı, öğrencimdir.

(...)

1542 yılıydı. Kanuni Sultan Süleyman, ünlü Estergon Kalesi'nin de alındığı seferden dönüyordu. Padişah, neşeliydi. Kendisini, Edirne'de çok acı bir haberin beklediğini henüz bilmiyordu. Oysa en sevdiği oğlu Şehzade Mehmet ölmüştü!

İstanbul'a gelince, bana, oğlunun anısına bir cami yapmamı emretti, ilk büyük eserim, işte bu Şehzade Camisidır.

Uygun bir zamanda caminin temelini attım. Burası ilerde, Şehzadebaşı diye anılacaktır. Kısa süre içinde binanın kubbeleri, deniz dalgaları gibi yükseldi, iki minaresi, boylu boslu iki civana benziyordu. Caminin içinde her gece sekiz bin kandil yanacaktı. 5 yılda biten bu cami, benim çıraklık eserimdir.

(...)

MİMAR SİNAN — Baş üstüne. Vakit geçirmeden Topkapı Sarayı'na koştum. Beni hiç bekletmeden huzura aldilar.

Beni emretmişiniz Hünkârım!

8. SES - Bak a mimarbaşı! Zaman rüzgâr gibi. Dünya ölümlü. Hayat bir rüya. Saltanat bir cihan kavgası. Bir gün o da bitecek. Benim adıma da bir cami yapmanı isterim. Güzel bir cami.

MİMAR SİNAN — Baş üstüne hünkârım.

Kanuni Sultan Süleyman'ın adını taşıyacak bir cami, elbette Ayasofya'yı aşmalıydı. Ama nasıl?

Bu soru, beni nice geceler uyutmadı. Nasıl? Kader, bu soruya beni sınava çekiyordu. Sonunda bir karara vardım.

(...)

Amacım, dev bir kule yapmak değil, mimari bir şaheser yaratmaktı. Ben, Ayasofya'dan daha güzel bir cami yapmak istiyordum.

8. SES - Güzel bir cami, Mimarbaşı!

MİMAR SİNAN — Haklısınız hünkârım. Güzellik büyülüktен daha güçlündür.

(...)

14. SES — Mimar Ağa, Saadetlu Padişah'ın ne buyurduğunu, iştittin mi? Bu bina, ne zaman, kapısı kapanacak şeklinde tamam olur? Bir daha söyle!

MİMAR SİNAN — İki ay tamam olunca, bu bina da tamam olur. Bunun üzerine Padişah şöyle dedi:

8. SES — Ağalar! Mimarbaşı ne dedi, iştittiniz, şahit olun!

MİMAR SİNAN — Sonra Padişah, bana döndü.

8. SES — Bak a Sinan Ağa! İki ayda tamam olmazsa, seninle konuşuruz!

(...)

MİMAR SİNAN — Tam iki ay sonra caminin ana kapısı ve öteki kapıları kapandi. Hiçbir eksigi kalmamıştı. İnşaat, 7 yıl sürmüştü. 1597 yılının Haziranında Padişah, maiyeti ve halk, Süleymaniye Camisi'nin avlusuna girdiler. Kapının altın anahtarlarını ellerine teslim ettim. İnsan, yapabileceğini söylemeli, söylediğini de yapmalı. Padişah, sordu.

8. SES — Bu caminin kapısını açmaya en layık olan kimdir?

MİMAR SİNAN — Ben, heyecan içindeydim. Padişahın maiyetinden biri, bu soruyu şöyle cevaplandırdı:

14. SES — Padişahım, Mimar Sinan Ağa kulunuz, bir pir-i azizdir. Camiyi açmaya herkesten fazla o layıktır.

MİMAR SİNAN — O tarihte 67 yaşındaydım. Ama bir delikanlı gibi kıvardım. Ellerim titriyordu. Padişah, bana döndü.

8. SES — Evet. Bu bina eylediğin Tanrı evini dua ile yine senin açman, en doğrusudur.

(...)

Turgut Özakman, *Ben, Mimar Sinan*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2008.

1. “*Kubbe, ocak, görkem, istihkâm, maiyet*” kelimelerinin anamlarını *Türkçe Sözlük’ten* bulunuz. Bu kelimeleri anlamına uygun olarak birer cümle içinde kullanınız.

2. Metinde geçen “Bir imparatorluğun yüreğinde dolaşıyorum.” sözünü açıklayınız.

3. **Tiyatro**, bir olayı seyirciler önünde ve sahnede oyuncuların söz ve hareketleriyle canlandırma sanatıdır. Tiyatro türleri; trajedi, komedi ve darm olmak üzere üçe ayrılır. Tiyatro türlerinden biri olan trajedinin özelliklerinden bazıları şunlardır: Konular tarihten ya da mitolojiden alınır, erdeme ve ahlaka değer verilir, kahramanlar yüksek tabakadan seçilir, baştan sona ciddi bir hava içinde geçer, kesintisiz oynanır, perde yoktur.

Buna göre “*Ben, Mimar Sinan*” adlı metinde trajedinin hangi özelliklerini görebildiğinizi açıklayınız.

4. Metnin girişinde parantez içinde verilen bölümün esere katkısı sizce nedir?

5. “*Ben, Mimar Sinan*” adlı metinde sizi en fazla etkileyen bölüm neresidir? Gerekçesiyle açıklayınız.

6. “*Dev bir kule yapmak değil, asıl olan mimari bir şaheser yaratmaktadır. Güzellik büyüklükten daha güçlündür.*” görüşüne katılıyor musunuz? Gerekçesiyle açıklayınız.

7. Yazarlık hayatı boyunca gençlere özel bir önem veren Turgut Özakman, biri ilk kez 1983 yılında sahnelenen “*Ah Şu Gençler*”, diğeri ise 1988 yılında sahnelenen “*Ben, Mimar Sinan*” olmak üzere iki gençlik oyunu kaleme almıştır. Sizce “*Ben, Mimar Sinan*” eserinin yazılış amacı nedir?

8. Metin, genç okurlara/seyircilere nitelikli bir sanatçıda bulunması gereken temel değerlerin neler olduğunu anlatmak amacıyla kurgulanmıştır. Bu temel değerlerin neler olduğunu açıklayınız.

9. Geleneksel tiyatro başlığı altında genellikle kukla, meddah, Karagöz, orta oyunu ve köy seyirlik oyunu gibi gösteri türleri yer alır. Kukla, Türklerin Anadolu'ya geldiklerinde birlikte getirdikleri bir gösteri sanatıdır. Meddah övgücü, methoden kişi demektir. Meddahlık, hareketten çok, ses taklidi, jest ve mimiklere dayanan bir sanattır. Karagöz ve Hacivat, Türklerin toplumsal yaşamında önemli bir yeri olan bir başka geleneksel gösteri türüdür. Karagöz de meddahlık gibi bir kişinin yaratıcılığına dayanır. Geleneksel Türk tiyatrosunun birçok bakımından Karagöz'e benzeyen ama canlı oyuncularla oynanan bir türü de orta oyunudur.

Mimar Sinan, olgunluk çağının görünümü ve giysileri içinde okur/seyirci karşısına çıkar ve kendi yaşam öyküsünü adım adım yine kendisi anlatır. Bu yönüyle “*Ben, Mimar Sinan*” adlı metin, geleneksel Türk tiyatrosunun hangi türüyle benzerlik gösterir?

10. **Jest**, tiyatro oyuncularının el kol hareketlerine; **mimik**, tiyatro oyuncalarının anlamlı yüz hareketlerine; **makyaj**, oyuncuların rollerine uygun bir şekilde yüzlerini boyalamalarına denir.

Tek kişinin ön planda olduğu böyle bir oyunda sizce jest, mimik ve makyajın önemi nedir?

11. Metinden alınan aşağıdaki cümlelerdeki zarfları bulunuz. Zarf çeşitlerini karşısındaki boşluklara yazınız.

CÜMLELER	ZARFLAR VE ÇEŞİTLERİ
1. Salonun ışıkları alınırken perde hafifçe aydınlatılır.	
2. Padişahı Edirne'de çok acı bir haber bekliyordu.	
3. İstanbul'a gelince, bana, oğlunun annesine bir cami yapmamı emretti.	
4. Caminin planını nasıl yapabilirim?	
5. Padişahın emriyle askerler ileri atıldı.	

12. Aşağıdaki cümleler okuduğunuz metinden alınmıştır. Bu cümlelerde kullanılan virgülün kullanım amaçlarını cümlelerin altındaki boşluklara yazınız.

Cünkü bilgiyle dolmuştum, taşmak üzereydim.

1597 yılının Haziran'ında Padişah, maiyeti ve halk, Süleymaniye Camii'nin avlusuna girdiler.

Kanuni Sultan Süleyman'ın adını taşıyacak bir cami, elbette Ayasofya'yı aşmalıydı.

6. ÜNİTE: Tiyatro

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Tiyatro Örneği	40 dk.
Kazanımlar	A.3. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anımlarını tespit eder. A.3. 4. Metindeki çatışmaları belirler. A.3. 5. Metindeki olay örgüsünü belirler. A.3. 6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. A.3. 8. Metnin dil, üslup ve anlatım/sunum özelliklerini belirler. A.3. 9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler. A.3. 11. Metni yorumlar. A.3. 12. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirdir. A.3. 13. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. A.3. 14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	
Gerekli Materyaller	Türkçe Sözlük	

**Yönerge Aşağıdaki metni okuyunuz. Soruları okuduğunuz metni göz önünde bulundurarak cevaplayınız.
(Metin düzenlenmiştir.)**

DEVETABANI**BİRİNCİ BÖLÜM****BİRİNCİ TABLO**

İlter – (*Seyirciye*) Ohh! Hele şükür, ben de ev sahibiyim artık! Neredeyse inanamayacağım! Kiracılık kanıma işlemi! Sanki birinin kulağımdan dibinde durup iki üç dakikada bir, İlter, bu ev senin diye hatırlatması gerekiyor! (*Derin bir soluk alır.*) Evet, bu ev benim! Daha bu sabah taşındım. (*Elindeki saatte bakar.*) Üç saat kadar önce. Gördüğünüz gibi yerleşmeye çalışıyorum. Artık göçebelik dönemi bitti! Niyetim bundan sonra, evimde okuyarak, yazarak, patırtısız, gürültüsüz bir yaşam sürdürmek, bu yaşa kadar boşa yitirdiğim günlerimin zararlarını gidermeye çalışmak...

Ses – Bırakırlarsa!

İlter – (*Sese doğru*) Bırakırlarsa mı!

Ses – Evet, bırakırlarsa çalışırsın!

İlter – Ne demek bırakırlarsa? Ev benim evim!

Ses – Öyle sanırsın!

İlter – Kimlermiş o bırakmayacak?

Ses – En başta Serdar! (*Kapı çalınır.*)

İlter – Eyvah, kap!

Ses – Evet, Serdar!

İlter – Al sana, damladı bile! (*Elindeki saatte yemek masasının üstüne bırakmak için döner. Kapının zili bu kez uzatıla uzatıla çalınır. Kapıya koşar, açar.*)

Serdar – Neredesin yahu! Sağır misin?

İlter – Ellerim doluydu!

Serdar – (*Eşikte evi inceler.*) Neyse, anlaşıldı! (*İlter'e döner.*) Eeee, taşından ha? (*İlter'in sırtına bir yumruk indirir.*) Aslan! Aslansın sen!

İlter – Geçsene...

Serdar – Geçeceğim elbet! (*Coşkuyla kollarını açar.*) Dur, önce bir doya doya kucaklayayım seni! Candan gönülden kutlayayım! (*Sarılır. İlter'i kucaklar, elleriyle sırtını döver.*) Uğurlu olsun! Bereketli olsun! İçimizde hiç olmazsa sen kiracı olmaktan kurtuldun!

İlter – Teşekkür ederim!

Serdar – (*İlter'in sırtını döver.*) Yaşa sen, bin yaşa! Var ol!

İlter – (*Kurtulmaya çalışır.*) Eksik olma!

Serdar – Güle güle otur...

İlter – (*Serdar'ın kollarından kurtulur.*) Kapıda kaldın, geçsene...

Serdar – (*Açılır, içeriye bir göz atar.*) Dışarıdan görünüşü şahaneydi, içerisinde de öyleye benziyor!

İlter – (*Yana çekilir.*) Geç hadi...

Serdar – Dur, sana bir hediyem var. Arabada, yardım et de birlikte içeriye alalım.

İlter – (*Ne diyeğini kestiremeyecek.*) Ne acelesivardı?

Serdar – Acele falan değil, tam sırası! Gel!

İlter – Daha her şey ortada, hiçbir şeyin yeri belli değil!

Serdar – Daha iyi ya! (*İlter'i elinden tutar, dışarı çeker. Çıkarlar, dışarıdan sesleri gelir.*) Evde koyacağın yeri birlikte seçeriz... (*Ses yaklaşırlar.*) Senin tek başına oradan oraya taşıyabileceğin bir şey değil bu!

(Ağaç bir fiçı içinde yetiştirilmiş bir devetabani ile girerler. Fiçıyı biri bir kulpundan öbürü karşı kulpundan kavramışlardır. Fiçıyı hole bırakırlar. Soluyarak) Devetabani, tropikal cins!

İlter – Haklıymışın, oldukça ağır. (*Solur.*) Tek başına taşıyamazdın!

Serdar – Bu da bir şey mi? Daha fidan! Hele bir yıl geçsin, iyice serpilsin, yerinden kımıldatamazsin! Bir de yerini severse sen o zaman ne olacağını gör!

İlter – Teşekkür ederim ama niye zahmet ettin?

Serdar – Lâfa bak! Ne zahmeti! En yakın arkadaşımsın, senin için bana zahmet mi olur? Zevk, sevinç kaynağı olur. Tut hadi!.. (*İki elle fiçinin kulpunu kavar.*)

(...)

Necati Cumalı, *Bütün Oyunları: 2*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2004.

- Okuduğunuz metinden alınan “Kıracılık kanıma işlemiş!”, “Bir de yerini severse sen o zaman ne olacağını gör!” cümlelerindeki deyimlerin anlamını cümlenin bağlamından tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *Türkçe Sözlük’ten* kontrol ediniz.

- Komedî (Komedyâ)**, kişilerin ve toplumun aksayan yönlerini güldürücü öğelerle yansitan tiyatro türüdür. Eski Yunan edebiyatında Aristophanes ve Menandros, XVII. yüzyıl Fransız edebiyatında Moliere türün önemli temsilcileridir. Komedide, konular çağdaş toplumdan ve günlük hayattan alınır. Kişiler, halk kesiminden insanlardır. Amaç, değişik huy ve davranışları abartarak yansıtıp seyirciyi güldürürken düşündürmektir. Her türlü kaba sözlere ve şakalara anlatımda yer verilir. Nazımla (şîir biçiminde) yazılır. 17. yüzyıl Fransız komedyasında düzyazı biçiminde yazılmış oyunlar da vardır.

Bu bilgileri de göz önünde bulundurarak “Devetabani” adlı metni komedi yapan özelliklerini belirleyiniz.

- Metnin başında İlter'in ev sahibi olma sevinciyle seyirciye hitaben yaptığı konuşma, bilinmeyen bir ses tarafından kesilir. Sesin İlter'e yönelik sözleri, dramatik örgünün gelişmesini sağlayan hangi çatışmayı göstermektedir?

- Metindeki kahramanların kişilik özelliklerini belirleyiniz.

5. İlter'in Serdar'a karşı söz ve davranışlarını göz önünde bulundurduğunuzda İlter'in içinde bulunduğu durumla ilgili neler söyleyebilirsiniz?

6. Necati Cumalı: "*Şiirle başladım edebiyata. Ben istesem de istemesem de şiir her zaman bende başta gelen yerini korumuştur. Yalnız ben kalemimle kazanıyorum hayatı, öteki türlerle de uğraşmak zorundayım. Ama şiir seli geldi mi şiirimi yazıyorum. Ancak o durdugu zaman oyunlara, öykülere başlayabiliyorum. Şiirim tok gözlüdür. Yazamayacaksam romana, oyuna, öyküye o gönderir beni.*" diyerek farklı türlerde yazmasına rağmen önceliğinin şiir olduğunu belirtmiştir.

Bu açıklamayı göz önünde bulundurduğunuzda "Devetabani" metnine sanatçının şirsel üslubunun yansımaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?

7. Metinde toplumsal yaşamındaki hangi davranışların yansıtıldığını söyleyebilirsiniz?

8. Aşağıdaki cümleler okuduğunuz metinden alınmıştır. Bu cümlelerdeki birleşik kelimelerin bitişik yazılımlarının gereklisini açıklayınız.

Daha her şey ortada, hiçbir şeyin yeri belli değil!

Devetabani, tropikal cins!

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

6. ÜNİTE: Tiyatro

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Tiyatro Örneği	40 dk.
Kazanımlar	A.3. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anamlarını tespit eder. A.3. 2. Metnin türünün ortaya çıkış ve tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.3. 3. Metnin tema ve konusunu belirler. A.3. 4. Metindeki çatışmaları belirler. A.3. 5. Metindeki olay örgüsünü belirler. A.3. 6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. A.3. 7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler. A.3. 8. Metnin dil, üslup ve anlatım/sunum özelliklerini belirler. A.3. 9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler. A.3. 11. Metni yorumlar. A.3. 14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	
Gerekli Materyaller	Türkçe Sözlük	

Yönerge Aşağıda verilen “Parkta Bir Sonbahar Günüydi” adlı tiyatro metnini okuyarak soruları cevaplayınız.
(Metin düzenlenmiştir.)

PARKTA BİR SONBAHAR GÜNÜYDÜ

BİRİNCİ PERDE

TABLO I

(Park, sonbahar, sabah.

Ağaçlar ve çiçekler. Yapraklar, dallardan kopup, uçuşarak yere düşmektedir. Yol, sararmış yapraklarla örtülüdür. Her şey, sonbaharı belli eden bir renge bürünmüştür. Hafif rüzgâr, yaprakların hisrtisi duyulur. Hava, yarı kapalı.

(...)

Sadi Bey girer. Elinde baston, başında şapka, düzgün giyimli. Yavaş yavaş yürüür. Ağaçlara, yere düşen yapraklara bakar. Yüzünde, çocuksu bir gülümseme. Kendi kendine konuşur, dudakları oynar. Yürümesini sürdürür, bastonunu, yere belli tempolarla vurup kaldırır, dik ve canlıdır. Yaşı fakat sevimlidir. Birden, ağaçlardan dökülen yaprakları yeni görüyormuş gibi durur. Başını havaya kaldırır. Ağaçlara, dostça sevgiyle bakar, şapkasını çıkarıp onları selamlar.)

ŞADI BEY – Merhabalar! (Dalından düşen bir yaprağı tutmaya çalışır. Sağa sola koşuşur. Yaprağı tutar, sevinir. Bir süre avucunda tutar.) Yaa? Demek sonbahar gelmiş ha, sonbahar? Ne de çabuk! Hiç farkında değilim. Çok fena, çok. Oldu mu ya bu senin yaptığın. Dalından kopup yere düşüyorsun, gelip geçen çigneyecek seni. Yazık. Bir yaprağın dalından kopup yere düşmesine dayanmaz benim yüreğim. (Yaprağı yoluñ kenarına bırakır. Yerdeki yaprakları çiğnememek için ayaklarının ucuna basa basa yürüür. Çömelir, yerdeki yaprakları avuçlar, yere bırakır düşüşlerini seyreder.) Ama sonbahar bu! Çaresiz. Yapraklar önce sararip solacak, sonra dalından kopup yere düşecek. Hava kararacak, yağmur yağacak, arkasından rüzgâr, soğuk, kar! (Üzgün) Sahi kış geliyor! Mübarek, geldi mi de, gitmek bilmey. (Yürüür, kanepenin bir köşesine oturur. Cebinden gazetesini çıkarır, okumaya koyulur. Okurken kâh gülümser, kâh kızar.)

MESERRET HANIM – (Girer. Yolun başında durur. Hangi yana gitsin diye tereddüt geçirir. Sonra, dalından kopup yere düşen yapraklara kaptırır kendini, yürüür. Yaşı fakat canlı ve rahat. Temiz, sık giyinmiştir. Şapkası, çantası, eldiveni, ayakkabısı elbisesi ile uyum hâlindedir. Dalgın, kendi kendine söylenenerek yürüür. Birden, başını havaya kaldırır, dalından düşen bir yaprağı tutmaya çalışır. Sağa sola koşuşur. Yaprağı tutar sevinir, bir süre avucunda tutup bakar.) Sonbahar gelmiş demek ha? Sonbahar? Yaz ne çabuk gelip geçmiş böyle hiç farkına varmadan! Otlar kurumuş, çiçekler solmuş, ağaçlar yapraklarını döküyor. (Yere çömelir, yaprakları avuçlar, ayağa kalkıp elinden bırakır. Onların yere düşüşlerini seyreder.) Zaman gelip geçmiş, yazık! Parkın ağaçları, kışın geleceğini haber veriyor. Ama sonbahar da güzel. (Kendi kendine konuşarak kanepenin yanına gelir, dalgın oturur. Sadi Bey'in farkına bile varmadan çantasından küçük radyosunu çıkarıp açar, müziğin sesine dalıp gider.)

ŞADI BEY – (Meserret Hanım'ın farkına varmamıştır. Elindeki gazeteye) Geçimsizler, sunlara bakın yahu! Şu koca dünyayı bölüşemiyorlar. Kavga ediyorlar. Kavga etmeden paylaşamaz misiniz kozunuzu? Budalar! Önce oturup insan insan konuşun. Baktınız olmadı, konuşmayı olduğu yerde bırakın. Evden çıçıp parka kadar yürüyün. Ağaçlarla konuşun, gökyüzüne bakın, kuşlara selam verin. Öfkeniz geçer, rahatlarsınız. Bakın şu ağaçlara yaprak döküyorlar; ama ilkbahar geldi mi, yeniden yeşerip yapraklanırlar. Yaa! Ağaçlar, böylece kendilerini tekrar ederler. Ama düştün mü, her şey biter. (Gazetedeki fotoğrafa) Ya sen, sen ihtiyar dostum. Ne diye dalaşıp duruyorsun çocuklarınla? Bazı şeyleri duyma, bazı şeyleri görme ve biraz da dilini tut! Ömrün yeteceğ mi sanıyorsun haklı olduğunu ispatlamaya? Hayır! (Birden,

Meserret Hanım'ın farkına varır. Döner, göz göze gelirler. İkisi de suçüstü yakalanmış gibi olurlar.)

ŞADI BEY – Gazetedeki haberi okurken...

MESERRET HANIM – Radyo dinliyordum da...

ŞADI BEY – Bütün aile birbirine girmiş.

MESERRET HANIM – Dalıp gitmişim.

ŞADI BEY – Ama bu çok fena!

MESERRET HANIM – Kendimi müziğe kaptırınca.

ŞADI BEY – Budala!

MESERRET HANIM – Efendim!

ŞADI BEY – Hey kendinize gelin.

MESERRET HANIM – Ama siz...

ŞADI BEY – (*Devam eder.*) Bu gençler de yaşlıları anlamıyor bir türlü. Gerçi, yaştılar da gençleri anlamıyor ya... Şu yaşlı adamın hâline bakın. (*Gazeteyi gösterir.*) Ne kadar üzgün. Bu hâli bana çok dokundu. Bu gazeteler de hep iç karartan haberler yazıyorlar. (*Birden*) Ama ben sizi ilk defa parkta görüyorum.

MESERRET HANIM – Ben de sizi.

ŞADI BEY – Ama ben hep parkın bu köşesine gelirim, kanepenin bu köşesinde otururum. Her sabah!

MESERRET HANIM – Yaa? Ben parkın öteki köşesine giderim de.

ŞADI BEY – Ama parkın en güzel kölesi burası. Dinleyin! Yaprakların hisirtisini duyuyor musunuz? Tipki şairin dediği gibi:

“Su değil mevsimin havası akan

Duyduğum yaprağın dalın sesidir...”

-Susma-

Demek parkın öteki köşesine gidiyorsunuz? İyi ama ne yapıyorsunuz orada?

MESERRET HANIM – Başımı dinliyorum.

ŞADI BEY – Ben de buraya gelince hep düşünüyorum.

MESERRET HANIM – Neyi?

ŞADI BEY – Her şeyi.

MESERRET HANIM – Yorulmaz misiniz?

ŞADI BEY – Ben düşüne düşüne dinlenirim.

MESERRET HANIM – Ben de ağaçlara baka baka.

ŞADI BEY – Evde çok mu yoruluyorsunuz?

MESERRET HANIM – Bana evde iş yaptırmazlar ki.

ŞADI BEY – Kim yaptırmaz?

MESERRET HANIM – Kızım, torunum.

ŞADI BEY – Sizi çok mu severler?

MESERRET HANIM – Çok.

ŞADI BEY – Size çok mu iyi bakarlar?

MESERRET HANIM – El üstünde tutarlar.

ŞADI BEY – Hiç üzmezler mi?

MESERRET HANIM – Hiç.

ŞADI BEY – Arada bir kavga da etmez misiniz?

MESERRET HANIM – Etmeyiz.

ŞADI BEY – Damadınız var mı?

MESERRET HANIM – Var.

ŞADI BEY – Onunla aranız nasıl?

MESERRET HANIM – Çok iyi.

ŞADI BEY – (*Susma*) Demek öyle. Siz her sabah parka, başınızı dinlemeye gelirsiniz. Güzel. Demek sizin evde her şey süt liman. Âlâ. Bakın hava bozuyor yine.

MESERRET HANIM – Yaa bozuyor.

ŞADI BEY – Yağmur yağacak. Mafsallarım sızlamaya başladı. Eskiden olsaydı hep yağmur yağmasını isterdim. O zamanlar yağmur altında yürümesini de çok severdim. Bıraksalar şimdi de yürüyür ya, bırakmazlar. Kim mi? Oğlum, torunum. Hastalanırmışım. (*Avucunu havaya tutar.*) Damladı.

SES – (*Uzaktan*) Dede islanacaksın. Baba, sana yağmurda sokağa çıkma demedim mi?

ŞADI BEY – Bu münasebetsiz havalar bırakmıyorum ki tadını çıkaralım sonbaharın. Eskiden kışlar

bu kadar uzun sürmezdi değil mi?

MESERRET HANIM – Sürmezdi.

ŞADI BEY – Dünya çok değişti.

MESERRET HANIM – Değişti.

ŞADI BEY – Bu havalar sizin sınırlarınızı bozuyor mu? Benimkiler sinir değil, barometre. Hava bozdu mu, benim de sınırlarım bozuluyor.

(...)

MESERRET HANIM – Hava bozarsa size izin verirler mi?

ŞADI BEY – İzin? Pek vermek istemezler ama ben alırım. Oğlumun, torunumun hele gelinimin beni bu kadar çok düşünmeleri hoşuma gidiyor. Beni kendimi düşünmek zahmetinden kurtarıyorlar. Ya sizinkiler?

(...)

Recep Bilginer, *Parkta Bir Sonbahar Günüydü*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.

1. “Şadi, Meserret, mafsal, barometre” kelimelerinin anlamını *Türkçe Sözlük’ten* bularak aşağıya yazınız.

2. “Şadi, Meserret” gibi isimleri günümüzde aileler, çocuklarına isim olarak pek tercih etmemektedirler. Bunun sebebi sizce ne olabilir?

3. Tiyatro türlerinden biri olan dramın özelliklerinden bazıları şunlardır: Olaylar tarihten ya da günlük hayattan alınabilir, oyunda acıklı ve gülünç olaylar bir arada verilebilir, nazım ya da nesir biçiminde yazılabılır, kahramanlar her tabakadan seçilebilir, acı veren olaylar sahnede gösterilebilir, parde sayısı yazarın isteğine bağlıdır, yerli hayatı ve ulusal konulara önem verilir. Bu bilgilerden hareketle okuduğunuz metni dram yaparınlardır.

4. Tiyatroda mekân özellikleyle bağlantılı olarak dekor/sahne düzenlemesi önemlidir. Mekân ve dekor geleneksel tiyatrodan standart bir özellik göstermesine karşılık modern tiyatrodan aynı eserin farklı temsillerinde, metinle ilişkili veya metinden bağımsız olarak farklı mekân ve dekor uygulamaları olabilir. Siz olsaydınız bu metnin sahnelenmesi amacıyla nasıl bir mekân düzenlemesi ve ışıklandırma yapardınız?

- 5.) Anlatmaya bağlı edebî metinlerdeki olay örgüsü, tiyatro metinlerinde **dramatik örgü** adını alır. Okuduğunuz metnin dramatik/orgüsünü göz önünde bulundurarak Şadi Bey'le Meserret Hanım'ın vedalaşmasını gösteren kısa bir bölüm yazınız.

- 6.) “*Demek sonbahar gelmiş ha, sonbahar? Ne de çabuk! Hiç farkında değilim. Çok fena, çok.*” Metinde ilkbaharın çok çabuk geçtiği, sanki yaz gelmeden sonbaharın geldiği, kışın ise çok uzun sürdüğü ifade edilmektedir. Metindeki kahramanların özelliklerini de dikkate alarak ilkbaharın çok kısa, kışın ise çok uzun sürmesini nasıl açıklarsınız?

- 7.) Metinde Şadi Bey'in gazete okurken söylediği “*Geçimsizler, şunlara bakın yahu! Şu koca dünyayı bölüşemiyor. Kavga ediyorlar. Kavga etmeden paylaşamaz misiniz kozunuzu. Budalalar!* Önce oturup insan insan konuşun.” sözleri günümüz toplumunda küçük meselelerden tartışma çıkarılan insanların varlığına yönelikir. Sizce böyle insanlarda davranış değişikliği sağlamak mümkün müdür? Görüşlerinizi gerekçeliyle açıklayınız.

- 8.) Metinde aile içinde huzursuzluk, kavga çıkarılan insanlara; evden çıkmaları, parkta yürümeleri, ağaclarla konuşmaları, gökyüzüne bakıp kuşlara selam vermeleri tavsiye edilir. Tabiatın insan psikolojisi üzerindeki olumlu etkileri sizce neler olabilir?

- 9.) Metinde ifade edilen yaşılların gençleri, gençlerin de yaşılları pek anlamadığı görüşüne katılıyor musunuz? Gerekçeliyle açıklayınız.

- 10.) “*Gençler grup hâlinde, orta yaşıllar ikili, yaşıllar ise tek başına gezerler.*” sözünü Meserret Hanım'ın parka başını dinlemek, Şadi Bey'in ise düşünmek için gelmesini dikkate alarak yorumlayınız.

11. “Şadi Bey, yağmurda yürümeyi çok sevmesine rağmen oğlu ve torunu tarafından hastalanır düşünücsüyle artık yağmurda yürümesine izin verilmemektedir. Günümüzde insanlar, sevgilerini göstermek için aşırı koruyucu bir rol üstlenmektedir. Bu koruyucu davranış karındaki kişiyi mutsuz ve huzursuz edebilmektedir. Öyle ki Şadi Bey'in oğlu, torunu ve gelini Şadi Bey'i o kadar çok düşünürler ki, “Beni kendimi düşünmek zahmetinden kurtarırlar.” der. Çocuklarınıza ve yaşadıklarında anne babanızza karşı bu kadar koruyucu rol üstlenmenin doğurabileceği sonuçlar hakkındaki düşüncelerinizi açıklayınız.

12. Şadi Bey, Meserret Hanım'la tanışırken, “*konuşacak bir insan, bir ses*” ifadelerini kullanır. Bu ifade-lerden hareketle yaşılarımızın iç dünyaları ile ilgili neler söylersiniz?

13. Aşağıdaki cümleler okuduğunuz metinden alınmıştır. Cümlelerdeki zarfları ve zarfların metindeki işlevlerini karşısındaki boşluklara yazınız.

CÜMLELER	ZARFLAR VE ZARFLARIN İŞLEVLERİ
Dalgın, kendi kendine söylenerek yürüر.	
Siz her sabah parka, başınızı dinlemeye gelirsiniz.	
Baba ne zaman geleceksin eve?	
Çocuk yavaşça içeri girdi.	

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

7. ÜNİTE: Biyografi/Otobiyografi

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Biyografi Örneği	40 dk.
Kazanımlar	<p>A.4. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anamlarını tespit eder.</p> <p>A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışi ve tarihsel dönenle ilişkisini belirler.</p> <p>A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.</p> <p>A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler.</p> <p>A.4. 7. Metnin usulş Özelliklerini belirler.</p> <p>A.4. 8. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.</p> <p>A.4. 9. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder.</p> <p>A.4. 12. Metni yorumlar.</p> <p>A.4. 14. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.</p> <p>A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.</p>	

Yönerge Aşağıdaki biyografiyi okuyarak soruları cevaplayınız.

AHMET KABAKLI

24 Mayıs 1924 tarihinde Elazığ'a bağlı Harput'un Göllübağ'ında doğdu. Babası, Harput Sarayhatun (Sâre Hatun) Camii'nde müezzinlik yapan Ömer Efendi, annesi Münire Hanım'dır. Çocukluğu Harput'ta geçti. Üç yaşındayken babasını kaybetti. Elazığ Numune Mektebini ve aynı binada açılan ortaokulu bitirdi. Elazığ Lisesinden mezun oldu (1944). İstanbul Yüksek Öğretmen Okulunu ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi (1948). İlk görev yeri olan Diyarbakır Lisesindeki çalışmaları ve Karacadağ adlı halkevi dergisindeki faaliyetleriyle yörede tanındı. Askerliğini Manisa'da tamamladıktan sonra Aydın Ticaret Lisesine edebiyat öğretmeni olarak tayin edildi (1951). Maarif Vekâleti tarafından gönderildiği Paris'teki bir yıllık staj sonunda Çapa Eğitim Enstitüsünde ve Yüksek Öğretmen Okulunda öğretim görevine devam etti. Bu arada Ankara Hukuk Fakültesini bitirerek (1955-1960) kısa bir süre avukatlık yaptı. Emekli olduktan (1974) sonra Türk Müzikisi Devlet Konservatuvarında edebiyat dersleri verdi.

Yazı hayatına şirle başlayan Ahmet Kabaklı'nın, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulundaki öğrenciliği sırasında Abdülbaki Gölpinarlı'yı Yûnus Emre hakkındaki bazı görüşleri dolayısıyla eleştirdiği ilk yazısı Son Saat gazetesinde yayımlandı (20 Kasım 1946). 1947 Martından itibaren Nurettin Topçu'nun çiğardığı Hareket dergisinde "Ayn Hercümerci" başlığı altında eleştiri yazıları yazdı. Bizim Türkiye dergisinde siyasi hiciv ve tahlilleri, Hisar ve İstanbul gibi dergilerde şiir, deneme ve eleştirileri yayımlanmış; bir şiiriyle Nurullah Ataç'ın dikkatini çektiye de şiirde ısrarlı olmadı. Tercüman gazetesinin açtığı fıkra yarışmasını kazanınca (1956) derece alan diğer iki yarışmacıyla önce münâvebeli, 1957-1961 arası aralıkla, bu tarihten sonra da sürekli olarak "Gün Işığında" başlığıyla günlük yazılar yazdı. 3 Ekim 1986'da Tercüman'dan ayrılarak kısa ömürlü bir gazete olan Yeni Haber'de yazmaya başladıysa da Şubat 1988'de eski gazetesine döndü. Kapanmasından bir süre önce Tercüman'dan ayrılp (Mart 1991) Türkiye gazetesine geçen Kabaklı 19 Kasım 2000 tarihine kadar bu gazetedede yazılar yazdı.

Ahmet Kabaklı, edebiyat faaliyetlerini daha çok 1970 yılında kurucuları arasında yer aldığı ve başkanlığını yaptığı Türkiye Edebiyat Cemiyeti bünyesinde sürdürdü. Bu cemiyetin yayın organı olarak Ocak 1972'de Türk Edebiyatı dergisini çıkarmaya başladı. 1978 yılında da Türk Edebiyatı Vakfının kurulmasına öncülük etti ve ömrünün sonuna kadar bu vakfin başkanlığında bulundu. Çok sayıda ödül kazanan ve 1996'da gönüllü kuruluşlarca "şeyhülmuharririn" ilân edilen Kabaklı 8 Şubat 2001'de İstanbul'da öldü ve Eyüp'te toprağa verildi. Türk Edebiyatı dergisinin, ölümünden sonra çıkan sayısı (Mart-Nisan 2001, sy. 329-330) Ahmet Kabaklı ile ilgili yazılarla ayrıldı.

Ahmet Kabaklı gazete yazılarında polemikçi üslûbuyla öne çıkmış, millî kültürü ve mânevî değerleri savunarak Anadolu insanının sesi olmuş, bir dönem de adı Tercüman gazetesiyle özdeleşmiştir. Tarihte ve kültürde devamlılık fikrini savunan Kabaklı hânedanlar ve rejimler değişse de devletimizin tek olduğu, Osmanlı Devleti'nin "devlet-i ebed-müddet" idealinin kendisinden önceki Türk devletlerini ve Türkiye Cumhuriyeti'ni de içine aldığı düşüncesindedir. Ona göre İslâmiyet ve Türkîk tarihte benzerine az rastlanır bir terkip vücuda getirmiştir; bu terkibin taşıdığı zenginliklerden bugün de istifade edilmesi gereklidir. Türkler çeşitli kültürlerle temas ederek bugüne kadar gelmiş, ancak kendi kültürlerini koruyup Türk kalmayı başarmışlardır. Dünyaya hâkim bir ruh ve fetih zihniyetiyle bakan eski Türkler, diğer kültürlerden sadece gerekli ve faydalı gördüklerini alarak bunlara kendi damgalarını vurdukları için Türk kültürü yakın zamanlara kadar orijinalliğini korumuştur. Tanzimat'tan sonra bu ruhun kaybedilerek Avrupa kültürlerine aşağılık duygusuya yaklaşılması yabancılasmaya, kültür alanında sömürgeleşmeye ve bir kültür ikiliğine yol açmıştır.

Eserleri: Kabaklı'nın hepisi de İstanbul'da yayımlanmış çok sayıda eseri bulunmaktadır.

Edebiyat Tarihi: "Türk Edebiyatı" (I, 1965; II-III, 1966; çok sayıda baskısı yapılan eserin 9. baskısı [1991] beş cilt olarak yayımlanmış, IV. cilt şaire, V. cilt hikâyeye ve romana ayrılmıştır).

1. Metinden alınan aşağıdaki ifadelerle anlatılmak isteneni kısaca açıklayınız.

a) “şíirde ísrarlı olmamak”

b) “Anadolu insanının sesi olmak”

c) “adı Tercüman gazetesiyle özdeleşmek”

2. Metne göre Ahmet Kabaklı'nın savunduğu görüş nedir? Siz bu görüşe katılıyor musunuz, düşüncelerinizi gerekçesiyle birlikte açıklayınız.
-
-
-

3. Metne göre Türk kültürünün yakın zamana kadar özgünlüğünü korumasının sebebi nedir?
-
-
-

4. **Biyografi (hayat hikâyesi)** tanınmış kişilerin hayatlarının, başarılarının, deneyimlerinin, hizmetlerinin, eserlerinin nesnel ve yalın bir dille anlatıldığı inceleme yazılarıdır. Mehmet Kaplan'ın “Tevfik Fikret Devir-Şahsiyet-Eser”, Şevket Süreyya Aydemir'in “Tek Adam”, Behçet Necatigil'in “Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü” Mithat Cemal Kuntay'ın, “İstiklâl Şairi Mehmed Âkif”, Yusuf Ziya Ortaç'ın, “Portreler” adlı eserleri bu türün seçkin örneklerindendir. Oğuz Atay'ın “Bir Bilim Adamının Romani” ve Ayşe Kulin'in “Adı Aylin” adlı eserleri de roman ile biyografi türlerinin başarılı bir karışımıdır.

Metinden ve yukarıdaki bilgilerden hareketle Ahmet Kabaklı'nın biyografisinin yazılmasını doğru buluyor musunuz? Niçin?

5. Ahmet Kabaklı'nın başarılı bir edebiyatçı olmasını neye bağılıyorsunuz, metinden hareketle açıklayınız.
-
-
-

6. Biyografi türünün metnin üslubunu nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz? Açıklayınız.
-
-
-

7. Metinden alınan aşağıdaki cümlelerden bilgi içerenlere (B) hem bilgi hem yorum içeren cümlelere (Y) yazınız.

a) 24 Mayıs 1924 tarihinde Elazığ'a bağlı Harput'un Göllübağ'ında doğdu.	
b) Nurullah Ataç'ın dikkatini çektiyse de şiirde ısrarlı olmadı.	
c) Bu arada Ankara Hukuk Fakültesini bitirerek (1955-1960) kısa bir süre avukatlık yaptı.	
ç) Anadolu insanının sesi olmuş, bir dönem de adı Tercüman gazetesiyle özdeşleşmiştir.	
d) Ona göre İslâmiyet ve Türkük tarihte benzerine az rastlanır bir terkip vücuda getirmiştir.	

8. “biyografik roman, bilimsel biyografi, fiziki portre, monografi, portre, ruhsal portre”

Aşağıda boş bırakılan yerlere verilen kavamlardan uygun olanı yazınız.

Ünlü bir kişinin bütün şahsiyetini, hayatının tamamını, eserini, her yönüyle ele alan veya aynı detaylı bakış açısıyla herhangi bir konuyu ele alan yazılarca “.....” denir. Bilimsel anlayışa bağlı olarak söz konusu kişiye ait bilgiler, bir mantık silsilesi içerisinde, bölümler halinde verilip bütün bunlar eleştirel bir tutumla ele alınıp bilgi ve belgelerle desteklenmeye çalışılıyorsa bu tarz biyografilere “.....” denir. Biyografik veriler bir kurmacaya dönüştürülerek bir roman veya hikâye formatında veriliyorsa, diğer bir anlamda, önemli bir şahsiyet bir romanın, bir hikâyeyin kahramanına dönüştürülgerek anlatılıyorsa bu tarz eserlere de “.....” denmektedir. Bir yazarın, yakından tanısın ya da tanimasın değerli saydığı, etkilendiği, beğendiği kişilerin karakter özelliklerini, belirgin yanlarını, aralarında geçen ilginç olayları veya daha başka özelliklerini anlattığı kısa yazılarca “.....” denir. Portre ele alınan kişinin dış görünüşünden bahsediyorsa “.....”dir. Karakter özelliklerinden, iç dünyadan bahsedeni portreler ise “.....” dir.

9. Metinden hareketle aşağıdaki cümlelerdeki fiillerin özelliklerini tabloya (✓) işaretli ile işaretleyiniz.

	Yapısına Göre			Çekimine (Zamanına) Göre	
	Basit	Türemiş	Birleşik	Basit	Birleşik
a) Karacadağ adlı halkevi dergisindeki faaliyetleriyle yörede tanındı.					
b) Tiyatro oyunculuğu yaşamına Yeşil Sahne'de amatör olarak sahneye çıkarak başlamıştı.					
c) Kendi kültürlerini koruyup Türk kalmayı başarmışlardı.					
ç) ... kültür alanında sömürgeleşmeye ve bir kültür ikiliğine yol açmıştır.					
d) Üç yaşındayken babasını kaybetti.					

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

7. ÜNİTE: Biyografi/Otobiyografi

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Otobiyografi Örneği	40 dk.
Kazanımlar	<p>A.4. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anamlarını tespit eder.</p> <p>A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.</p> <p>A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler.</p> <p>A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.</p> <p>A.4. 6. Metnin görsel unsurlarla ilişkisini belirler.</p> <p>A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler.</p> <p>A.4. 8. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.</p> <p>A.4. 9. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder.</p> <p>A.4. 10. Metinde yazarın bakış açısını belirler.</p> <p>A.4. 11. Metinde fikri, felsefi veya siyasi akım, gelenek veya anlayışların yansımalarını değerlendirdir.</p> <p>A.4. 12. Metni yorumlar.</p> <p>A.4. 13. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.</p> <p>A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.</p>	

Yönerge Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız.

KAFA KÂĞIDI

(...)

Halkın “nüfus kâğıdı” veya “hüviyet cüzdanı”na kondurduğu bu tabiri çok severim. Misk gibi bir Türkçe ve Türk mızacı tütyör ondan...

Benim de kafa kâğıdına ait hayat hikâyem bazı eserlerimde gereğince yazılı olsa da bu kadarı yetersiz... Onlar kalın ve dış çizgilerden ibaret... Ne zaman, nerede ve nasıl dünyaya gelmişim; soyum sopum, büyümeye, gelişmeye, yetişme şıklıkları, dış görünüşleriyle tuttuğum yollar ve büründüğüm oluşlar, hattâ bir gün nerede, ne zaman ve nasıl öleceğim... Bütün bunlar madde, kemmiyet, kabuk ve zarf misali şeyler... Ve gözümde fazla değer sahibi değil...

Asıl ruh hayatını, ruhumun kafa kâğıdını resimlendirmek isterdim.

İşte bu ölçüyle ruh hayatını mümkün olduğu kadar vesileler sar身为ından ayıklamak, onu hâdiselerin ardından önüne geçirmek, birinci plana almak ve olup bitenleri zamana karşılık mekân diye kullanmak gibi bir işe davranışlı bulunuyorum.

Dünyaya gelişimden 78 yıl sonra bugünkü hâlime ait birkaç çizgiyle başlayarak kaleme aldığım bu eser, böylece (kronolojik) sırayı da bir ân için ters-yüz ederken, bana, hal, mâzi ve hatta istikbal arası elverişli bir tarassut noktası hizmetini görmekte... Ve varlıkla yokluğun destanı gibi, her şeyin bir gelip bir gittiği bu âlemde, hiçbir şeyin mutlak manada kaybolmadığına ve gitmiş, gelen ve gelecek her şeyin her birine mahsus bir hayatı olduğuna şahitlik etmektedir.

Kopukluk ve kesiklik içinde yekparelik ve bütünlük; bütünlük içinde de kopukluk ve kesikliğin şarkısını söyleyen zaman, (kadans) dedikleri ahenk helezonuna, vakaların posasını değil de ruhunu yerleştirmek işinden başka sanat tanımaz ve daima kaba müşahhasların üstündeki ince mücerretlerin laboratuvarında en hassas imbiklerden süzülmek ister. Öyleyse romanda ruhi hareket, havanında maddeleşen kabuk tarafını döven bir kimyacı olmak yerine “öz” arayıcısı bir simyacı olmayı gerektirir. Hayat filminden bir yansımıza olan roman da bu filmin gerçek çeviricisi zamanın sırlarını ancak bu yoldan kapmaya çalışmanın işi olarak meydana çıkar.

Bu noktaya dek karaladığım satırlar bana feci bir ukalalık görünüyor. Eserini vereceksen ver; onun ne ve nasıl olduğunu izaha yeltenme!.. Doğrudan doğruya eserinle meydana çık ve tesirinle kendini göster! Eğer bal, onu yapan arının tarifesine muhtaç olsaydı, yenir yutulur bir nesne olmaktan çıktı.

Doğrudur. Ama bu doğru da tarife muhtaç... Bu sebepledir ki, his ve lezzet plânına geçmeden ahçılık sanatından bir nebzevik bahsetmeyi uygun görür ve balını anlatmaya kalkan ukala arının vaziyetine düşmekten korkmuyorum. Üstelik bu bir nebzevik bahsi ayrı bir takdim şeklinde vermiyorum da eserime onunla başlıyorum.

Necip Fazıl Kısakürek, *Kafa Kâğıdı*, Büyük Doğu Yayıncılık, İstanbul, 2013.

1. **mizaç:** Huy, yaratılış, tabiat, karakter. **kemmiyet:** Nicelik. **vesile:** Sebep, bahane. **hadise:** Olay. **kronolojik:** Zaman bilimsel. **mâzi:** Geçmiş. **istikbal:** Gelecek. **tarassut:** Gözleme, gözetleme, dikkatle bakma. **yekpâre:** Bir parçadan oluşan, tek parça, bütün. **helezon:** Kırımlı, yılankavi biçim. **posa:** Suyu alınmış her tür yiyecek maddesinin anlamı. **müşahhas:** Somut. **mücerret:** Soyut. **imbik:** Damitmaya yaranan, damitta içinde kullanılan araç, damıtıcı. **feci:** Açıklı, çok açıklı, yürekler acısı, trajik. **ukala:** Kendini akıllı ve bilgili sanan, bilgiçlik taslayan. **izah:** Açıklama. **bir nebze:** Kısa bir süre, bir an.

Yukarıda anlamları verilen kelimelerden uygun olanlarını aşağıda boş bırakılan yerlere yazarak paragrafi tamamlayınız.

..... yaşılanan önemli ayrıntıya girmeden ana hatlarıyla birinci kişinin ağzından anlatıldığı yazılarla otobiyografi dendiğini bu derste öğrendik. Eskiler bu türden yazılar tercüme-i hâl derlermiş. Ben de bu bir otobiyografi kaleme almaya karar verdim. Ama tipki Necip Fazıl gibi salt dış görünüşü değil yansitan bir yazı kaleme almak istiyorum.

2. “*Asıl ruh hayatımı, ruhumun kafa kâğıdını resimlendirmek isterdim.*” sözünden ne anlıyorsunuz, açıklayınız. Siz kendi ruhunuzu resimlendiriyor olsayınız hangi renkleri daha çok kullanırdınız?
-
-

3. Metinde yazarın “*feci bir ukalalık*” olarak gördüğü durum nedir, açıklayınız.
-
-

4. Yazar, halkın nüfus cüzdanı için kullandığı “*kafa kâğıdı*” ifadesini çok beğenmekte, bu ifadenin Türk yapısına uygun bir söyleyiş olduğunu düşünmektedir. Bundan hareketle,

a) Toplumların yaşantısının, geleneğinin dile yansıması ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

b) Yazarın böyle bir ifade kullanmasındaki esas neden, millî hassasiyetlerdir. Dilimizi yabancı etkilerden koruma noktasında bu milletin bir ferdi olarak sizlere hangi görevler düşmektedir? Görüşlerinizi örneklerle açıklayınız.

5. İnsan, kendi hayat hikâyesini yazerken mi daha nesnel davranışır yoksa bir başkasının hayat hikâyesini yazarken mi? Görüşlerinizi gerekçesiyle birlikte yazınız.
-
-

6. **Otobiyografi:** Kişinin kendi hayat hikâyesini kısa olarak kaleme aldığı yazılarla denir. Eskilerin tercüme-i hâl dedikleri bu yazıların en önemli özelliği, tanıtım amaçlı oluşudur. Yazının kendi hayatını merkeze aldığı romanlara da **otobiyografik roman** denir. Okuduğunuz metin Cumhuriyet Dönemi'nin önemli sanatçılarından olan Necip Fazıl Kısakürek'e ait "Kafa Kâğıdı" adlı eserden alınmıştır.

Metinde anlatıcı kaçınıcı kişidir, metinden örneklerle açıklayınız. Metinde kullanılan anlatıcının otobiyografi türü ile ilişkisini değerlendendiriniz.

7. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirleyiniz.
-
-

8. Metinden alınan aşağıdaki cümlelerdeki fiillerin kip ve şahıs özelliklerini tabloya yazınız.

	Kip	Şahıs
a) Halkın "nüfus kâğıdı" veya "hüviyet cüzdanı"na kondurduğu bu tabiri çok severim.		
b) Misk gibi bir Türkçe ve Türk mızacı tütyöör ondan.		
c) Ne zaman, nerede ve nasıl dünyaya gelmişim.		
ç) Ve varlıkla yokluğun destanı gibi, her şeyin bir gelip bir gittiği bu âlemde, hiçbir şeyin mutlak mânda kaybolmadığına ve gitmiş, gelen ve gelecek her şeyin her birine mahsus bir hayatı olduğuna şahitlik etmektedir.		
d) Üstelik bu bir nebzecik bahsi ayrı bir takdim şeklinde vermiyor da eserime onunla başlıyorum.		

(9.)

Düzeltme işaretinin kullanılacağı yerler Türk Dil Kurumunca aşağıda gösterilmiştir:

1. Yazılışları bir, anlamları ve söylenişleri ayrı olan kelimeleri ayırt etmek için okunuşları uzun olan ünlülerin üzerine konur: adem (yokluk), âdem (insan); adet (sayı), âdet (gelenek, alışkanlık) vb.
2. Arapça ve Farsçadan dilimize giren birtakım kelimelerle özel adlarda bulunan ince g, k ünsüzlerinden sonra gelen a ve u ünlüleri üzerine konur: dergâh, gâvur, karargâh, tezgâh, yadigâr, vb. Kişi ve yer adlarında ince l ünsüzünden sonra gelen a ve u ünlüleri de düzeltme işaretini ile yazılır: Halûk, Lâle; Elâzığ vb.
3. Nispet ekinin, belirtme durumu ve iyelik ekiyle karışmasını önlemek için kullanılır: (Türk) askeri ve askerî (okul), (İslam) dini ve dinî (bilgiler) vb.

Nispet eki alan kelimelere Türkçe ekler getirildiğinde düzeltme işaretini olduğu gibi kalır: millî-leştirmek, millîlik, resmîleştirmek, resmîlik vb.

<http://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/duzeltme-isareti/>

Okuduğunuz metinde düzeltme işaretini kullanılan bazı sözcükler aşağıda verilmiştir. Boş bırakılan yere düzeltme işaretinin hangi görevde kullanıldığını gösteren numarayı yazınız.

...	a) kâğıdı
...	b) hikâyem
...	c) hattâ
...	ç) hâl

7. ÜNİTE: Biyografi/Otobiyografi

Konu	Öz Geçmiş/ CV, Portre Yazma	⌚ 40 +40dk.
Kazanımlar	<p>B.1. Farklı türlerde metinler yazar.</p> <p>B.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.</p> <p>B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.</p> <p>B.4. Yazacağı metni planlar.</p> <p>B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.</p> <p>B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.</p> <p>B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.</p> <p>B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.</p> <p>B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.</p> <p>B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.</p> <p>B.11. Ürettığı ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.</p> <p>B.12. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.</p>	

Yönerge Aşağıdaki metni okuyunuz. Soruları cevaplayınız.
(Metin, aslina sadık kalınarak alınmıştır.)

ZİYA GÖKALP

(...)

Ömrümde bu kadar yalnız kaldığımı bilmiyorum. İçeride upuzun bir masa vardı. Başında da, yuvarlak yüzlü, pos bıyıklı, kravatının düğümü gerdanı altında kaybolmuş, yarı dalgın, yarı utangaç bir adam...

Terbiyeli bir temennahla masanın öbür ucuna ilistiim. Ara sıra ürkek gözlerle birbirimize bakiş susuyorduk. Başımızda fes, boynumuzda kolalı yaka ve kapalı bir salonda, temmuz... Kolay mı? (...)

Onu, mütarekede tevkif edeceklerdi. Dostları "Kaç!" dediler. Güldü ve sustu. Ertesi sabah, Bekirağa Bölüğü'ne hapsettiler. Haftada iki gün ziyaretine giderdim. Demir karyolasının bir ucuna o otururdu, bir ucuna ben...

Asılmaktan kurtulup da Malta'ya sürüldüğü gün, ne cebinde on parası vardı, ne evinde... Dostu Cafer Dikmen, rıhtımdan kalkmak üzere çarkları işleyen gemiye, nefes nefese bir kaç yüz lira yetişirebildi ancak.

Bu on parasız adamın, on dakikada milyoner olacak güçte bir politikacı olduğuna bugün inanabilir misiniz?

1. Yukarıdaki metinde Ziya Gökalp'in fiziksel ve ruhsal portresi yapılmıştır. Siz de bu derste öğrendiklerinizden yola çıkarak seçeceğiniz bir kişinin fiziksel ve ruhsal portresini yapınız. Metninizi kontrol ettikten sonra arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Yönerge Aşağıdaki metni okuyunuz, soruları cevaplayınız.

ÖZ GEÇMİŞ

Genellikle iş başvurularında istenen özgeçmiş, cv ile birlikte sunulur. Öz geçmiş; kişilerin kendilerini, eğitim durumlarını, kabiliyetlerini, yeteneklerini, iş gücü ve tecrübelerini ortaya koyan bir belgedir. Bu itibarla insanın o güne kadar elde ettiği becerilerin özeti gibidir. Fazla uzun tutulmamasına dikkat edilir. Kişinin hayat hikâyesinin özeti niteliğindedir. Genellikle iş başvurularında dilekçenin eki olarak sunulur.

Öz geçmiş, cv ile karıştırılır; oysa "cv"ler iş deneyimi listeleridir. Bir cv (curriculum vitae) daha çok akademik ve bilimsel birimlere başvurmak için tercih edilir. Akademik geçmiş, yapılan araştırmalar, tamamlanan ve hâlihazırda devam eden projeler hakkında daha detaylı ve uzun bir bilgi sunulur. Tek sayfa kuralı yoktur. Anlatılması gerekenler mümkün olduğunda detaylı anlatılmalıdır. Hâlbuki öz geçmişlerde, mümkün olduğunda kısa ve öz bilgiler sunulur. Kişinin yetenekleri, vasıfları, deneyimleri, akademik öz geçmişi vb. tek bir sayfada sunulmaya çalışılır.

Öz geçmişi yazmaya başlamadan önce bir ön çalışma yapılması gereklidir. Öz geçmişlerde işle ilgili beceri ve yeteneklerin ön plana çıkartılması son derece önemlidir. Dilin düzgün, anlaşılır olması kadar özgeçmişlerde kâğıt düzenine, yazım kurallarına, noktalama işaretlerinin doğru kullanımına uygun davranışılmalıdır.

Sayfa düzeni, satır aralıkları, başlıklar, öne çıkartılmak istenen bölümler belirli bir biçim taşımalı ve bu biçim baştan sona uygulanmalıdır. Yazında ciddiyet bakımından süslü karakterlerin kullanılması gereklidir.

Her öz geçmişte bulunması gereken ana başlıkları söyle sıralamak mümkündür: Ad, soyadı doğum yeri ve tarihi, adres ve telefon, eğitim durumu, yabancı dil ve seviyesi hobiler ve iş hayatı dışındaki faaliyetler, katıldığı sertifika programları veya kurslar, iş deneyimi, medeni durum ve diğer kişisel bilgiler.

Türk Dili-Dil ve Anlatım, Dr. Ahmet Kaya Sandık, Palet Yayıncılık, Konya, 2016.

2. Metne göre öz geçmiş ve cv arasındaki fark nedir, açıklayınız.
-
-
-

3. Öz geçmiş yazarken yazım ve noktalama kurallarına uymanın önemini nasıl açıklarsınız?
-
-
-

3. Yönerge Edindiğiniz bilgilerden hareketle öz geçmişinizi ana hatlarıyla aşağıda boş bırakılan bölmeye yazınız, bir sonraki sayfada yer alan tabloyu doldurunuz. (Tabloyu doldururken gelecekte hayatınızla ilgili hayallerinizin gerçekleştiğini varsayıabilirsiniz.)

ÖN YAZI (Öz geçmişinizi ana hatlarıyla bu kısma yazınız.)

KİİŞSEL BİLGİLER	
Adı Soyadı	
Doğum Yeri ve Tarihi	
Adresi	
Telefon	
E-Posta	
Medeni Hâli	
Askerlik Durumu	
Engellilik Durumu	
Toplam İş Deneyimi	

FOTOĞRAF

EĞİTİM	
Lise	
Üniversite	
Yüksek Lisans	

İŞ TECRÜBESİ	
Süre	Çalışılan İş Yeri

SERTİFİKALAR	

REFERANSLAR	

DİĞER	

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

8. ÜNİTE: Mektup/E-Posta

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Özel Mektup Örneği	40 dk.
Kazanımlar	<p>A.4. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anımlarını tespit eder.</p> <p>A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel döneme ilişkisini belirler.</p> <p>A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.</p> <p>A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler.</p> <p>A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirmeye yollarını ve bunların işlevlerini belirler.</p> <p>A.4. 6. Metnin görsel unsurlarla ilişkisini belirler.</p> <p>A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler.</p> <p>A.4. 8. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.</p> <p>A.4. 9. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder.</p> <p>A.4. 10. Metni yorumlar.</p> <p>A.4. 11. Türkün ve dönemin akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.</p> <p>A.4. 12. Metni değerlendirebilir.</p> <p>A.4. 13. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.</p>	

Yönerge *Aşağıdaki mektubu okuyarak soruları cevaplayınız.
(Metin, aslina sadık kalınarak alınmıştır.)*

SALİH BOZOK'A

*Ayn-ı Mansur Karargâhından,
25-26 Nisan 1328 (1912) gece saat 6.*

Mektuplarınızda, gazetelerde bize ait hislerinizi tasvir eden satırları okuduğum zamanlar kalbimin pek derin hislerle çarptığını duyuyorum. Birkaç kardeşimizin Akdeniz'i aşarak, çollerde uzun mesafe-ler alarak, donanmasına dayanan düşmanın karşısına çıkması ve buradaki vatandaşları kucaklayarak düşmanı sahile hapsetmesi şüphesiz sizi memnun eder. Fakat biz vatana borçlu olduğumuz fedakârlık derecesini düşündükçe bugüne kadar yapılan hizmeti pek küçük buluyoruz.

Bilirsın ben, askerliğin her şeyden ziyade sanatkârlığını severim. Burada sanatın bütün icraatını tatbik edecek kadar zamana ve bu zamanın doğuracağı vesait ve vesilelere malik olunursa işte o zaman milletin arzusuna uygun bir hizmet yapmış olacağız.

Ah Salih, Allah bilir, hayatımın bugününe kadar orduya faydalı bir uzuv olabilmekten başka vicdani bir emel edinmedim. Çünkü vatanın muhafazası, milletin saadeti için her şeyden evvel ordumuzun, eski Türk ordusu olduğunu dünyaya bir daha ispat lüzumuna çoktan kani idim. Bu kanaate ait emellerimin şiddetli ihtimal beni pek ziyade ifratperver göstermişti. Fakat zaman, saf ve nezih dimağlardan doğan fikri hakikatleri- kabulünden çekinilse dahi- tatbik ettirir.

Bu gece Derne kuvvetlerimizin bütün kumandanları ve zabitleriyle bir müsamere yapmıştık. Bu satırları çadırımı dönüşümde yazıyorum. Bu güzel kalpli, kahraman bakışlı arkadaşlarımın, bu küçük rütbeli fakat düşmanı titreten büyük kumandanların samimi nazarlarında vatan için ölmek istiyakını okuyorum.

Bu okuyuş, dimağında sizin, bütün Makedonya muhitinde tanıdığım arkadaşların, bütün ordumuzun kahraman evlatlarının hatmasını canlandırdı. Kalbimde büyük bir sevinç ve gurur hasıl oldu. Arkadaşımı dedim ki: "Vatan mutlaka selamet bulacak, millet mutlaka mesut olacaktır." Çünkü kendi selametini, kendi saadetini memleketin ve milletin saadet ve selameti için feda edebilen vatan evlâtları çoxtur.

Cümlenize selam ederim, kardeşim.

Derne Osmanlı Kuvvetleri Kumandanı
M. Kemal

Türk Dili Dergisi, Mektup Özel Sayısı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1974.

Kelime Dağırcığı:

dimâq: Beyin, zihin. **icraat:** Yapılan işler, çalışmalar, uygulamalar. **ifratperver:** Aşırılığı seven, aşırılığa kaçan. **iştiyak:** Güçlü istek, arzu. Göreceği gelme, özleme. **nezih:** Temiz, temiz ahlaklı. **tatbik etmek:** Uygulamak. **vesait:** Araçlar, vasıtalar. **vesile:** Sebep. **bahane:** Elverişli durum, fırsat.

NOT: Salih Bozok (1881, Selanik- 25 Nisan 1941, İstanbul), Türk asker ve siyasetçi. Mustafa Kemal Atatürk'ün çocukluk arkadaşıydı ve daha sonra yaverliğini yaptı. Atatürk'le en yakın kişi olarak bilinir.

1. “icraat” ve “tatbik etmek” sözcüklerini metindeki anımlarından hareketle birer cümle içinde kullanınız.

2.

MEKTUP

Mektup; kişiler, kurumlar ve kuruluşlar arasında haberleşme amacıyla yazılan yazılardır. Mektup, yazının bulunmasıyla birlikte kullanılmaya başlayan en eski iletişim araçlarındanandır. Bulunabilen en eski mektup örnekleri Mısır firavunlarına ve Hititlere aittir. İslamiyet'i yaymak amacıyla Hz. Muhammed'in Mısır, Habeşistan ve Bizans hükümdarlarına gönderdiği mektuplar türün bilinen örneklerindendir. Rönesans'tan sonra Avrupa'da mektup türü büyük gelişme göstermiş; Jean Jacques Rousseau (Jan Jak Ruso), Voltaire (Volter) gibi yazarlar bu türde eserler vermişlerdir. Yazılış amaçlarına göre mektuplar dörde ayrılr:

1. **Özel Mektup:** Kişinin yakınlarına ve tanıdıklarına içten ve samimi bir dille yazdığı mektuptur.
2. **Edebî Mektup:** Sanatçıların ve düşünürlerin yazdığı sanat ve düşünce derinliği taşıyan mektuplardır.
3. **Resmî Mektup:** Kamu kurum, kuruluşları arasında ya da bireylerle bu kurum ve kuruluşlar arasında yazılan mektuplardır.
4. **İş Mektubu:** Ticaret, sanayi alanlarında veya bireylerle iş yerleri arasında yazılan mektuplardır.

- a) Yukarıdaki açıklamalardan hareketle Atatürk'ün Salih Bozok'a yazdığı mektubu hangi türé dâhil edebiliriz? Gerekçesiyle yazınız.

- b) Bu mektup “makamlar arasında yazılan bir mektup” olsaydı mektubun “SALİH BOZOKA” yazan kısmında ne yazmalıydı?

- c) Bu mektup “makamlar arasında yazılan bir mektup” olsaydı mektubun son cümlesi nasıl biterdi? Yazınız.

3. a) Yukarıdaki mektupta yer alan “*Tarih, hitap, nezaket ifadesi, imza ve adres*” bölümlerini aşağıya yazınız.

Tarih	
Hitap	
Nezaket İfadesi	
İmza ve Adres	

- b) 20 yıl sonra olmak istediğiniz konumu ve yeri düşünüp bir meslektaşınıza mektup yazığınızı varsayıarak “tarih, hitap, nezaket ifadesi, imza ve adres” bölümlerini aşağıya yazınız.

Tarih	
Hitap	
Nezaket İfadesi	
İmza ve Adres	

- 4) Atatürk’ün Salih Bozok’a yazdığı mektup beş paragraftan oluşmaktadır. Mektubun içeriğini belirleyebilmek için her paragrafta ne anlatıldığını bir cümleyle yazınız.

1. paragraf	
2. paragraf	
3. paragraf	
4. paragraf	
5. paragraf	

- 5.) Metnin ana düşüncesini yazınız.

- 6.) “*Resmî mektuplarda, bilgi içeren nesnel cümleler vardır. Özel mektuplarda ise bilgi içeren cümleler olabileceği gibi öznel, yorumla açık ifadeler de kullanılabilir.*” Buna göre okuduğunuz mektupta bilgi ve yorum cümlelerine bir örnek veriniz

- 7.) “*Bu güzel kalpli, kahraman bakışlı arkadaşımın, bu küçük rütbeli fakat düşmanı titreten büyük kumandanların samimi nazarlarında vatan için ölmek istiyakını okuyorum.*” ifadesindeki altı çizili bölümle anlatılmak istenen nedir?

- 8.) a) "Bilirsin ben, askerliğin her şeyden ziyade sanatkârlığını severim." cümlesinde Atatürk, askerlik ile sanat arasında sizce nasıl bir ilgi kurmuş olabilir?

- b) Sizce Atatürk'ün "Fakat biz vatana borçlu olduğumuz fedakârlık derecesini düşündükçe bugüne kadar yapılan hizmeti pek küçük buluyoruz." cümlelerinde bahsettiği borç ne olabilir?

- c) Yukarıdaki benzetmenin ve Atatürk'e has anlatımın, mektubun üslubuna etkisini değerlendiniz. Siz olsaydınız hangi anlatım tekniğini kullanırdınız?

- 9.) Atatürk'ün: "Arkadaşlarımı dedim ki: 'Vatan mutlaka selamet bulacak, millet mutlaka mesut olacaktır.' Çünkü kendi selametini, kendi saadetini memleketin ve milletin saadet ve selameti için feda edebilen vatan evlâtları çoktur." sözlerinden hareketle Atatürk'ün kişilik özellikleri hakkında neler söylenebilir?

- 10.) "Vatan mutlaka selamet bulacak, millet mutlaka mesut olacaktır." cümlesindeki fiilleri bulunuz. Fiillerin yapısına göre nasıl fiiller olduğunu yazınız.

- 11.) "Fakat zaman, saf ve nezih dimağlardan doğan fikri hakikatleri- kabulünden çekinilse dahi- tatbik ettirir." cümlesinde kısa çizgiler hangi amaçla kullanılmıştır. Atatürk, bu işaretin yerine hangi noktalama işaretini de kullanabilirdi?

8. ÜNİTE: Mektup/E-Posta

Konu	Cumuriyet Dönemi'nden Bir Edebî Mektup Örneği	⌚ 40 dk.
Kazanımlar	A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler. A.4. 8. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler. A.4. 10. Metinde yazının bakış açısını belirler. A.4. 11. Metinde fikri, felsefi veya siyasi akım, gelenek veya anlayışların yansımalarını değerlendirdir. A.4. 13. Yazın ve metin arasındaki ilişkisi değerlendendir. A.4. 14. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	

Yönerge Aşağıdaki mektubu okuyunuz. Soruları cevaplayınız.
(Metin, aslina sadık kalınarak alınmıştır.)

CEMİL MERİÇ'TEN ATTİLÂ İLHAN'A

Sevgili İlhan

Her kitap, meçhule yollanan bir mektup, meçhule yani adresi olmayana. Bazen bir S.O.S., bazen bir aşk mektubu, bazen yıldızlara atılan kement, fakat daima bir çoğalmak, bir yalnızlıktan kurtulmak arzusu. Sanat, bu manada, yeni bir dünya yaratmak cehdidir, daha doğrusu Tanrı'nın murdar, rezil, pespaye dünyasını dostlarla doldurmak cehdi. Önce. "Hangi Sol"unu okudum. İbareler bıçak darbeleri gibi saplandı şuuruma.

İntibalarımı mektuplaştırdım. Mektup, yıllarca çekmecemde çile doldurduktan sonra idam edildi sonra. "Hangi Batı" ile tanıştım. Çok sevdim kitabınızı. Kendi acılarım, kendi inkisarlarım, kendi ümitlerim dile gelmişti. Bu defa daha az çekingen davrandım: ihtisaslarımı makaleleştirdim. Yazım, bir sohbete davetti, bir sohbete davet daha doğrusu bir nevi sevgi taarruzu. Aylarca cevap bekledim... Sonra, "Bıçağın Ucu"nu okudum.

Sonra, "Kurtlar Sofrası"m. Yaşadığımdan haberdar değil miyiniz acaba. Oysa düşüncelerimiz arasında büyük yakınlıklar vardı. Ve bütün ucharılığınızı, dil konusundaki aşırı tutumunuza rağmen yazlarını beğenerek okuduğum birkaç Türk yazarından biriyiniz.

"Hangi Batı", Türk Edebiyatı'nda yayınlanmıştı, değiştirmeden kitabıma aldım. Hisar, Türk Edebiyatı, Hareket, yazılarına sayfalarını açmak nezaketini gösteren üç dergi. Her içinde de Fildişi Kul'e'mdeyim. Aramızdaki ortak bağ, tahammül ve tesamuh. 64'te Hind Edebiyatı'nı yayıldım (Dönem yay.). Okuyucusunu bulamayan bedbaht bir kitap. Irreel bir Hind ve rüyada görülen bir edebiyat. Bir kelimeyle, kendi vecdimi, kendi rüyalarımı armağan ettim Hind'e. Sonra, Saint Simon'u yazdım (Çan yay.). Nihayet, Bu Ülke ve Umrandan Uygarlığa (Ötüken yay.) Bu mustarip, bu bedbaht. Bu kasvetli yazıları ganglarından siyircak ve ihtiyan Rabelais'nin dediği gibi kemiği kırıp ilgi bulacak üç-beş (?) dost zekâdan birisisiniz. Daha yakından tanışmak arzusuyla ve gözlerinden öperek.

Cemil MERİÇ
18. 06. 1974

Edebiyat Dünyasından Attılâ İlhan'a Mektuplar, (Derleyen: Belgin Sarmaşık) Otopsi Yayınevi, İstanbul, 2001.

Kelime Dağırcığı:

ceht: Çaba, çabalama. **fil dişi kule:** Kendini toplumdan soyutlayan insanın, kendi içinde oluşturduğu dünya. **gang:** Bir ma-

den cevherini, bir değerli taşı saran degersiz madde. **ihtisas:** 1. Duygu, duygulanma. 2. Uzmanlık, uzmanlaşma.

inkisar: Kirılma, gücenme. **intiba:** İzlenim. **irreal:** Gerçek dışı. **meçhul:** Bilinmeyen, bilinmedik. **murdar:** Kirli, pis.

mustarip: İstirap ve acı çeken. **pespaye:** Alçak, soysuz, aşağılık. **tahammül:** İnsanın kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma. **tesamuh:** Canlı.

Özel Mektup

Özel mektuplar arkadaş, dost ve akrabalar arasında samimi duygusal ve düşünceler barındırır; günlük dille ve uygun bir hitapla yazılır. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunur. Sağ üst köşeye tarih, sağ alt köşeye isim yazılır.

Hikâye, roman, şiir gibi türlerde mektup bir anlatım biçimleri/tekniği olarak da kullanılabilir. Örneğin Oğuz Atay'ın "Babama Mektup" adlı hikâyesinde, Halide Edip Adıvar'ın "Handan" adlı romanında, Kemalletin Kamu'nun "İzmir Yollarında" adlı şiirinde mektup, bir anlatım biçimleri/tekniği olarak kullanılmıştır.

Açık Mektup

Herhangi bir düşünceyi, görüşü açıklamak, bir tezi savunmak için bir devlet yetkilisine ya da halka hitaben, bir kişi ya da kurum tarafından yazılan, gazete, dergi aracılığı ile yayımlanan mektuplardır.

Açık mektubun türü; makale, fıkra, inceleme yazılarından birine uygun olabilir.

- Mektup türünün tarihî gelişimi ve yukarıdaki mektuptan hareketle mektup türünün geleceği için neler söyleyebilirsiniz?

- Mektupta "*Her kitap, meçhule yollanan bir mektup, meçhule yani adresi olmayana. Bazen bir S.O.S., bazen bir aşk mektubu, bazen yıldızlara atılan kement, fakat daima bir çoğalmak, bir yalnızlıktan kurtulmak arzusu.*" şeklinde öznel ifadelere bolca yer verilmiş,

- a) Bu ifadeler ile Cemil Meriç'in sanatçı kişiliği arasında bir bağ olup olmadığını gerekçesiyle yazınız.

- b) "*Her kitap, meçhule yollanan bir mektup...*" ifadesinden hareketle mektup türünde roman ya da başka olay çevresinde gelişen bir sanat eserinin yazılıp yazılmayacağı hakkındaki bilgi ve görüşlerinizi gerekçesiyle yazınız.

- Okuduğunuz mektupta kullanılan anlatım biçimlerini tespit ediniz.

- Okuduğunuz mektuptan öznel yargılardan yer aldığı cümlelere bir örnek veriniz.

5. a) Mektuptaki benzetmeler mektubun üslubunu nasıl etkilemiştir?

- b) "Bu kasvetli yazıları ganglarından siyiracak ve ihtiyar Rabelais'nin dediği gibi kemiği kirip ilgi bulacak üç-beş (?) dost zekâdan birisisiniz." şeklinde bir Fransız yazarın sözü kullanılmış. Bu anlatım tekniğinin adını ve bunun yerine hangi tekniğinin kullanılabileceğini yazınız.

6. a) Cemil Meriç'ten Attilâ İlhan'a yazılmış olan yukarıdaki mektup edebî mektuptur. Bu mektubu özel mektuptan ayıran özellikleri metinden hareketle yazınız.

- b) Mektuptan alacağınız örnek cümlelerle Cemil Meriç'in Attila İlhan'ın eserleriyle ilgili düşüncelerini yazınız.

7. Mektubu anlamakta zorlandınız mı? Niçin?

8. Mektupta kullanılan dili göz önünde bulundurarak "İbareler bıçak darbeleri gibi saplandı şuuru-ma." ifadesini değerlendiriniz.

9. Sosyal, siyasi ya da kültürel bir konuda yetkililere söyleyecek bir sözünüz olsaydı bunu nasıl bir yolla muhataplarına ullaştırırdınız?

10. "Kendi acılarım, kendi inkisarlarım, kendi ümitlerim dile gelmişti." cümlesindeki virgülün görevini yazınız. Siz de okuduğunuz metinden virgülün sıralı cümleleri ayırmak için kullanıldığı bir cümle örneği yazınız.

11. "64'de Hind Edebiyatı'ni yayıldım." cümlesindeki imla yanlışını bularak cümlenin doğrusunu yazınız.

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

8. ÜNİTE: Mektup/E-Posta

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden İki E-posta Örneği	⌚ 15 dk.
Kazanımlar	A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar. A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler. A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler. A.4. 13. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirdir.	

Yönerge Aşağıdaki e-posta örneklerini inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

I. Örnek

Kime E-posta Adresi	...@...
Konu	Bizim Külliye Dergisi "Düş" Sayısı Yazımı Dair
Metin	Sayın... Derginizin "Düş" sayısı için istediğiniz yazıyı on gün içinde tamamlayacağımı bildirir, çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim. Tüm arkadaşlara selam ve iyi dileklerimi gönderirim.
(Göndericinin Adı Soyadı)	

II. Örnek

Kime E-posta Adresi	...@...
Konu	Söyleşi
Metin	Merhaba ... Bey, Öncelikle ilginiz için teşekkür ederiz. Söyleşi taslağını okuduk. Bu hâliyle bile fevkalade ve arzuladığımızın üstündedir. Daha önce gönderdiğiniz, biyografinizin ve fotoğraflarınızın yer aldığı dosyayı aldık. Söyleşinin son hâlini merakla bekliyoruz. Saygılar, selamlar...
(Göndericinin Adı Soyadı)	

E-posta

E-posta, bilgisayarlar veya bir ağ içindeki belli gönderim merkezleri arasındaki elektronik bilgi iletişimidir. Elektronik posta mektuptan farklı olarak resim, müzik, video gibi her türlü dosyanın eklenebilmesine imkân tanımaktadır. E-posta yazılırken kişisel bilgiler güvenlik altına alınması önemlidir.

E-posta adreslerinde başta kullanıcının adı, adres işareteti, e-posta sağlayıcısının adı, nokta (.) ve site uzantısı yer almaktadır.

1. a) Yukarıda yer alan e-postaların konusu nedir?

- b) Yukarıdaki örneklerden hareketle e-postanın bölümlerini yazınız.

2. E-posta kişiye özeldir. Ancak dijital dünya ise birtakım hırsızlıklar ile anılmaktadır. Dijital dünyada hırsızlıklar ya da korsanlıklar için neler yapılabilir?

3. Sizce gelecekte e-posta da mektup gibi güncelliğini yitirebilir mi? E-postanın geleceği hakkındaki öngörünüzü yazınız.

4. E-postalarda kullanılan dili karşılaştırdığınızda e-posta yazarları için neler söylersiniz?

5. E-posta iki kişi arasında gerçekleştiği hâlde “Öncelikle ilginiz için teşekkür ederiz.” ifadesinde yer alan yüklenmin kipi birinci çoğul şahıs kipidir. Yüklemdeki kipin cümleye kattığı anlamı değerlendiriniz.

8. ÜNİTE: Mektup/E-Posta

Konu	Mektup/E-Posta Yazma Çalışması	25 dk.
Kazanımlar	<p>B.1. Farklı türlerde metinler yazar.</p> <p>B.2. Yazacağın metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.</p> <p>B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.</p> <p>B.4. Yazacağın metni planlar.</p> <p>B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.</p> <p>B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.</p> <p>B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.</p> <p>B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.</p> <p>B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.</p> <p>B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.</p> <p>B.11. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.</p> <p>B.12. Yazdığını metni başkalarıyla paylaşır.</p>	

1. a) Mektup ve e-posta etkinliklerinden edindiğiniz bilgilerden hareketle istediğiniz herhangi bir konuda bir e-posta yazınız. (E-postanızı yazacağınız türün yapı özelliklerine uygun bir üslup kullanmaya ve akışı aksatmayan cümleler kurmaya özen göstermeyi unutmayın.)

- b) Yazdığınız e-posta metnini gözden geçiriniz. Tespit ettiğiniz hataları düzeltiniz.
- c) Yazdığınız e-postayı şekil, içerik ve dil bakımlarından arkadaşlarınızın yazdıklarıyla karşılaştırarak tespit ettiğiniz yanlışlıklarını ve e-posta metninin daha iyi olması için neler yapılabileceğini aşağıya yazınız.

- ç) Gerekli düzeltmeleri yapıp e-postanızı yeniden yazarak sınıf panosunda sergileyiniz.
2. “Mektubun popüler olduğu eski dönemlerde (sadece mektubu değil bir canın kokusunu, bir bedenin heyecanını bir haberin kıymetini taşıyan) zarflar, (kıymeti az bulunmasından ya da eskiliğinden gelmeyen) üstündeki pullar, (sözcüklerin özlemi, sevgiyi ve hayatı işlediği yer yer ıslanarak sarılmış içindeki ak kâğıtlar, (çantasında hep iyi haberler taşıdığını düşünen bacası dumanlı evleri yoklayan) postacılar ve (mektubun tarafları olan başroldeki) yüreği yanıklar arasında çok sıcak, gerçek ve vefalı bir ilişki vardı. Çünkü tüm bu küçük ve yalnız insanlar önce insanlardı ve hayatlarını bir zarfa sığdırabiliyorlardı. Çünkü bu kavramlar gurbet ve sığınak arasındaki, seven ve sevilen arasındaki kendine has dilin tanıkları ve sahibleriyydi.” ifadeleri ile “Elektronik posta mektuptan farklı olarak resim, müzik, video gibi her türlü dosyanın eklenebilmesine imkân tanımaktadır.” ifadelerini “resim, müzik, video” noktalarında karşılaştırınız.

3.

Dilekçe

Dilekçe, bir isteğin bildirilmesi veya bir şikayetin iletilmesi amacıyla kişilerin resmî makamlara sunduğu, durum bildiren yazıdır. Dilekçede söz konusu istek veya şikayet öz olarak belirtilir. Sade ve resmî bir dil kullanılır, yazım ve noktalama kurallarına dikkat edilir. Dilekçede dilekçe sahibinin adı-soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.

Dilekçe resmî mektuplar arasında sayılır. Resmî mektuplarda, resmî dairelerin ve tüzel kişilik taşıyan kuruluşların birbirine yazdığı resmî yazılarla; bunların, vatandaşların başvurularına verdikleri yazılı cevaplar söz konusudur. Bu tür mektuplarda açık, kesin ve anlaşılır bir dil kullanılmalıdır.

- a) Dilekçenin içeriğinde neler yer almalıdır?

- b) Dilekçe metninin sonundaki ifade, dilekçe verilen makamın alt, üst ya da eş değer oluşları bakımından (üst makam, alt makam ya da eşit makamlar için) nasıl olmalıdır?

- c) Dilekçenin bir resmî mektup türü mü yoksa özel mektup türü mü olduğunu gerekçesiyle yazınız.

Öğretmene Not: Sürenin sınırlı olmasından dolayı bu bölümden sonra yer alan yazma çalışmaları ev ödevi olarak verilmeye daha uygundur. Ancak karşılaşmalar ve metin düzeltmeleri bir sonraki derste sınıfta yapılabilir.

4.

- a) Dilekçe ile ilgili edindiğiniz bilgiler çerçevesinde okulunuza, devamsızlığınıza öğrenmek istedığınızı belirten ya da kendi seçtiğiniz herhangi bir konuda bir dilekçe yazınız. (Dilekçenizi yazarken farklı cümle yapıları ve türlerini kullanmaya, metnin açık ve anlaşılır bir dille yazılmamasına özen gösteriniz.)

- b) Yazdığınız dilekçe metnin gözden geçiriniz. Tespit ettiğiniz hataları düzeltiniz.
- c) Dilekçe metnini arkadaşlarınızın yazdığı metinle karşılaştırarak tespit ettiğiniz yanlışlıklarını ve dilekçe metninin daha iyi olması için neler yapılabileceğini aşağıya yazınız.

- ç) Gerekli düzeltmeleri yapıp dilekçenizi yeniden yazarak sınıf panosunda sergileyiniz.

(5.)

Tutanak

Tutanak; belgelenmesi gereken bir durumu, olayı tespit edenler tarafından imzalanan veya meclis, kurul, mahkeme vb. yerlerde söylenen sözlerin olduğu gibi yazıya geçirilmesi ile oluşan belgedir. Tutanlığı oluşturan unsurlar: başlık, giriş, gelişme, sonuç, tarih ve saat, imzadır.

- a) Yukarıdaki bilgileri dikkate alarak sene başında Millî Eğitim Bakanlığının okullara gönderdiği kitapların, siz öğrencilere, dağıtımını için iki arkadaşınızın görevlendirildiğine dair ya da kendi seçtiğiniz herhangi bir konuda bir tutanak yazınız.

- b) Yazdığınız tutanak metnini gözden geçiriniz. Tespit ettiğiniz hataları düzeltiniz.
- c) Yazdığınız tutanak metnini arkadaşlarınızın yazdığı tutanak metinleriyle karşılaştırarak tespit ettiğiniz yanlışlıklarını ve tutanak metninin daha iyi olması için neler yapılabileceğini aşağıya yazınız.

- ç) Gerekli düzeltmeleri yapıp tutanağı yeniden yazarak sınıf panosunda sergileyiniz.

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

9. ÜNİTE: *Günlük/Blog*

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden bir günlük örneği	40 dk.
Kazanımlar	<p>A.4. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anımlarını tespit eder.</p> <p>A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel döneme ilişkisini belirler.</p> <p>A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler.</p> <p>A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünçeyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.</p> <p>A.4. 8. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.</p> <p>A.4. 11. Metinde fikri, felsefi veya siyasi akım, gelenek veya anlayışların yansımalarını değerlendirdir.</p> <p>A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.</p>	

Yönerge *Aşağıdaki günlük örneğini okuyunuz ve soruları cevaplayınız.
(Metin, aslina sadık kalınarak alınmıştır.)*

17 Aralık 1951

Bugün pazar.

Hava açık mı açık.

Evden çıkmıyor, N...’ye gitmeyi tasarlıyorum.

Tozkoparan'dan geçip, Unkapanı'na iniyorum. Yolu uzatmak beni eğlendiriyor. Köprünün üzerinde bir ara mavnaları seyrediyorum. Geçmiş günlere ait bir anı beni kıskıvrak yakalayıveriyor.

N...’ye ancak saat ikide varabiliyorum. Dışarıda imiş; bekliyorum, geliyor. Kendisini sık sık aramadığım için sitem ediyor.

Derken, konuşma, dönüp dolaşıp şaire ve şiirin dörtlüklerle mi, yoksa, mısra sayısı sınırlı olmamış parçalarla mı yazıldığı vakit daha imkânlı sayılabilceği konusuna yöneliyor.

N... ile dörtlüklerin serbest biçimlere karşılık zihni şaşırtmayan ve işlenmesi büyük bir sabır ve incelik isteyen bazı güzellikleri bulduğunu ama bunun değişik ve hiç bir peşin düzende ilgisi olmamış bir yapı karşısında fazla bir önem taşımayacağını düşünüyorum.

N..., Dilthey üzerine hazırladığı doktora tezinden de lâf açıyor; bazı parçalar okuyor. Şiir tekniklerinin, olgunluk bakımından klassik diye gösterilen şiirlerin bile, belli bir hayat içeriğini dile getirdikten sonra aşınmış olabileceği fikrine Dilthey’de de rastlamak beni sevindiriyor.

Sanatın ve zevkin göreli olduğunu ve güzelliklerin yüzyılların yıpratıcı silleleri karşısında artık hoşlanılmaz nesneler hâline geleceğini anlatmağa varan bu görüş benim sanatın moda olduğuna dair şurada burada çizgiştirmeye çalıştığım düşüncelerime de pek uyduğu için ilgim bütün bütüne artıyor. Giderek, İtalyan estetikçisi Croce'in de zevklerin göreli oluşunu savunduğunu N...’ye hatırlatıyorum.

Akşam evdeyim.

Masamın başında “sanat modadır” sözünden işkillenen ve modaya sanat eserinin dışına bağlı birtakım hafiflikler ve iğretilikler gözüyle bakan sanatçılarımızı aklımdan geçiriyorum.

Salâh Birsel, *Günlük*, Yeditepe Yayıncıları, İstanbul, 1955.

Kelime Dağırcığı:

mavna: Gemilere ve yakın kuyilara yük taşıyan, güvertesiz büyük tekne. **klassik (klasik):** Üzerinden çok zaman geçtiği hâlde değerini yitirmeyen, türünde örnek olarak görülen eser. **ışkillenmek:** Hoş olmayan bir söyle karşılaşacağı kuruntusuna kapılmak. **iğretilik (eğretilik):** Belirli bir süre sonra ortadan kalkma, geçicilik.

1. Metinden alınan “Sanatın ve zevkin göreli olduğunu ve güzelliklerin yüzyılların yıpratıcı silleleri karşısında artık hoşlanılmaz nesneler hâline geleceğini anlatmağa varan bu görüş benim sanatın moda olduğuna dair şurada burada çiztiştirmeye çalıştığım düşüncelerime de pek uyduğu için ilgim bütün bütüne artıyor.” cümlesinde geçen “yüzyılların yıpratıcı silleleri” sözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

2. Yazar, metinde hangi düşünceyi savunmaktadır?

3. Yazar, savunduğu görüşleri benimsetmek için düşünceyi geliştirme yollarından hangisine başvurmuştur?

4. Metnin yazıldığı dönemde ne tür sanatsal tartışmalar yaşanmıştır? Yazarın bu tartışmalara yaklaşımını olumlu buluyor musunuz?

5. Yazarın gün içinde yaşadığı bir olayı anlatırken geçmiş zaman kipindeki eylemler (indim, seyrettim, varabildim, sitem etti, hatırlattım vs.) yerine şimdiki zaman kipindeki eylemleri (iniyorum, seyrediyorum, varabiliyorum, sitem ediyor, hatırlıyorum vs.) kullanmasındaki amaç ne olabilir? Açıklayınız.

6. **Günlük**; kişilerin yaşadıkları olayları, bu olaylarla ilgili izlenim ve düşüncelerini günü güne ve tarih belirterek yazdıkları yazılardır. Olayın yaşadığı ve yazılışı同一个 day. Günlükler bu özellikle anılarından ayrılır. Günü gününe yazıldıklarından kısa yazılardır. Birinci kişi ağızından yazılırlar. Günlüklerde dil, konuşma diline yakındır. Samimi bir üslupla yazılırlar. Genellikle yayımlanmak için yazılmazlar ancak yayımlanan günlükler de vardır.

Okuduğunuz günlük örneği bu türe ait hangi özelliklerini taşımaktadır?

7. Günlükler, içe dönük günlükler ve dışa dönük günlükler olmak üzere ikiye ayrılır. İçe dönük günlere **ruh bilimsel günlük** de denir. Bu tür günlüklerde yazarın kendi kendini tanıma çabası vardır. Yazar, hangi konudan söz ederse etsin kendisini ön plana çıkarır. Dışa dönük günlükler yayımlanmak için yazılır. Bu tür günlüklerde dış dünyayla ilgili görüş ve düşüncelerini dile getiren yazar her türlü konuya değinebilir. Dışa dönük günlüklerin belge değeri vardır.

Okuduğunuz metin hangi günlük türünde yazılmıştır? Gerekçesiyle yazınız.

8. Türk edebiyatında Direktör Ali Bey (Seyahat Jurnalı), Ömer Seyfettin (Ruzname), Nurullah Ataç (Günlük), Salâh Birsel (Günlük), Cemal Süreya (Günler), Oğuz Atay (Günlük) gibi sanatçılar günlük türünde eserler vermiştir. Edebî kişilikleriyle tanınmış bu isimlerin günlük türünde eser vermiş olmasının türün gelişimine yapacağı katkılarla ilgili neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.

9. Bazı roman, hikâye ve şiirler günlük tarzında yazılmıştır. Reşat Nuri Güntekin'in "Çalikuşu", Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Yaban", Peride Celâl'in "Evli Bir Kadının Günlüğü", Nazım Hikmet'in "Piraye'ye Mektuplar Saat 21-22 Şiirleri" adlı eserleri günlük biçiminde yazılmış eserlerdir. Anlatmaya bağlı metinlerde günlük türünün özelliklerinden yararlanmak sizce metne neler kazandırır?

10. Okuduğunuz metinden, günümüzdeki yazımı farklı olan sözcük ve sözcük gruplarına örnekler yazınız. Bu yazım farklılığının sebepleri ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz.

11. Metinde geçen "N..." sözcüğündeki üç noktanın kullanım amacı nedir?

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

9. ÜNİTE: Günlük/Blog

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Günlük Örneği	(40 dk.
Kazanımlar	A.4. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anımlarını tespit eder. A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar. A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler. A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler. A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler. A.4. 10. Metinde yazarın bakış açısını belirler. A.4. 13. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirdir. A.4. 14. Türün ve döneminin akımının diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar. A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	
Gerekli Materyaller	Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü	

Yönerge Aşağıda verilen “Dönen Kişi” adlı günlük örneğini okuyunuz. Metni göz önünde bulundurarak soruları cevaplayınız.

DÖNEN KİŞİ

24 Ağustos Perşembe

Uçak Roma'ya indi az önce. Tıklım tıklımıdı. İndik dolaştık. Sonra içeri zor girebildim. Işıklı yerlerden geçtik. Şimdi boş uçağım, bomboş. İstanbul'a gidiyorum. Orly'de kaldı bütün güzellik, bütün tat, bütün mutluluğum. Cumalı'nın bir şiiri vardı: "Kocaman bir uçak olurdu aşkımız." İtalya kıyıları aşağıda, belki de Adriyatik. Geçen günler karmakarışık kafamda. Bir gün gelecek bir bir hatırlayacağım, dirilteceğim her anını. Tek tek yaşayacağım saatlerini, dakikalarını. Şimdi bir başka uçağı düşünüyorum. Beş dakika arayla kalkan. İstanbul'a böyle dönmedim hiç; hem korkunç mutlu, hem korkunç üzünlü. Sanki ben değilim o dönen kişi. Giden başkaydı, dönen daha başka. Benim ikinci kişiliğim dirildi çıktı öne, aldı dizginleri...

Oktay Akbal, *Yeryüzü Korkusu*, Can Yayıncılı, İstanbul, 1994.

1. Günlükte geçen “Benim ikinci kişiliğim dirildi çıktı öne, aldı dizginleri...” cümlesindeki deyimlerin anımlarını sözlükten bulunuz ve deyimleri birer cümle içinde kullanınız.

2. Okuduğunuz günlüğe anlatım türleri ve düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine başvurulmuştur?

3. “Dönen Kişi” adlı metin hangi günlük türünde yazılmıştır? Gerekçesiyle yazınız.

- 4.) Oktay Akbal hikâye, roman, deneme, fıkra türlerinde de eserler vermiş bir sanatçıdır. Aşağıda onun bir hikâyesinden bir bölüm verilmiştir. Okuduğunuz günlük türündeki metinle bu metni konu ve üslup bakımından karşılaştırınız.

“Berber aynasında birden kendimi gördüm. Tanımadığım biri vardı karşısında. Bütün bütüne yabancı da değil. Çok uzaklarda kalan bir dostu, bir arkadaşı hatırlatan bir yüz. Yıllarca geride bıraktığım bir bildik. Yarısı sabunluydu yüzüm. Bir el burnumu başparmağıyla yukarı itti. Ustura dudaklarımın üstünde dolaştı. Bir kol karşısındaki aynayı örttü. Deminki hayali yeniden yaşadım. Kirli aynadaki yüzü bu defa kendi içimde seyrettim. Sağıma soluma bakamıydum. Çivilenmiş gibiydim sandalyemde. Göz ucuyla aynaya baktım. Karşı duvarda bir takvim asılıydı. (...) Bir rafta ufak bir radyo, yanda bir portmanto. Bir delikanlı gazete okuyarak sırasını bekliyor.”

Oktay Akbal, *Berber Aynası*

- 5.) Günlükte geçen “İstanbul'a böyle dönmedim hiç; hem korkunç mutlu, hem korkunç üzünlü. Sankı ben degildim o dönen kişi. Giden başkaydı, dönen daha başka.” ifadelerindeki karşı durumların metne katkısı nedir? Bu ifadeler yazarın duygusal dünyasıyla ilgili size neler düşündürmektedir?

- 6.) Okuduğunuz günluğun konusunu ve ana düşüncesini tespit ediniz.

- 7.) Okuduğunuz günlük hangi bakış açısıyla yazılmıştır?

- 8.) “Berber Aynası” adlı metinden alınan “*Berber aynasında kendimi gördüm. Tanımadığım birivardıkarşında.*”, “*Yarısı sabunluydu yüzüm. Bir el burnumu başparmağıyla yukarı itti.*” cümlelerindeki çekimli fiilleri bulunuz. Bulduğunuz fiillerin kip ve şahıslarını yazınız.

9. ÜNİTE: Günlük/Blog

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Blog Örneği	40 dk.
Kazanımlar	A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar. A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler. A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceleri geliştirmeye yollarını ve bunların işlevlerini belirler. A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler. A.4. 9. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder. A.4. 10. Metinde yazarın bakış açısını belirler. A.4. 12. Metni yorumlar. A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	

Yönerge

Aşağıdaki blog yazısını okuyunuz ve soruları cevaplayınız.
(Metin, aslina sadık kalınarak alınmıştır.)

YENİ GÜN

14. 12. 2016

Uzaktan bakıyorum dünyaya, ama çok uzaktan. Görünmüyorum bile. Yaklaşıyorum yavaş yavaş, yıldızların arasından geçerek. Soguk gezegeni, halkalı olanı, kocamanı, güneşin, kırmızı güzeli ve pek çok ivr zıvırı geride bırakarak ilerliyorum. Nihayet çıkışım karşıma mavi olan. Yaklaşmaya devam ediyorum, bulutların arasından süzülerek. Bir yerleri kasırgalar vuruyor, bir yerler sıcaktan kavruluyor. Gündüzle gece bitmeyen bir yarıta koşturuyor, hangisi onde belli değil. Kıtalar seçilmeye başlıyor. Ülkemi görüyorum yaklaştıkça, şehrimi, mahalleme. Sabah olmak üzere, alacakaranlık. Vakit kış, dışarısı soğuk, ölü gibi. Bir minibüs duruyor yokuşun başında, bir gölgeyi yutuyor otomatik kapısı. Küfür bir ekmek kamyoneti hız limitini aşıyor. Yaklaşıyorum, sokağıma giriyorum. Kapkara bir köpek, bir umut, evlerin önündeki boş kapları kokluyor tek tek. Bir şık giyimli, arabasının camındaki buzları kazıyor. Sabahı zor eden bir yaprak artık daha fazla tutunamıyor, ne olacaksas olsun diyor. Evime giriyorum. Kızlarım uyuyor, birinin üstü açılmış, üzümüş, büzülmüş. Yatmadan önce biten ödevlerin dağınlığı etrafı, defterler, kalemler. Kedi bulabildiği en sıcak köşeye kıvrılmış. Hayat ona güzel, bir geceyi daha gafletle bitiriyor. Yatak odasında çalan telefon alarmı resmi olarak yeni günü başlatıyor. Camların buğusuna bugü katacak duşun sesi yayılıyor eve. Kendimi görüyorum. Masanın başındayım, huzursuz, telaşlı. Sanıyorum ki yeni gün benden çok önemli şeyler bekliyor.

Çıkıyorum evden, yükseliyorum tekrar. Evim, sokağım, mahalleme, şehrim, ülkem, dünyam, gündeşim kayboluyor birer birer.

Bizsiz yürümez mi bu düzen? Yeni başlayan günün bizimle esas derdi ne? Bugünü o gün yapmak mümkün mü? Bakalım, yaşayıp hep beraber göreceğiz.

Dr. Cüneyt Sert, <http://users.metu.edu.tr/csert/index2016.htm>

1. Okuduğunuz metinde hangi düşünce vurgulanmaktadır? Açıklayınız.

2. Yazar, metne "Uzaktan bakıyorum dünyaya, ama çok uzaktan. Görünmüyorum bile." cümlesiyle başlamıştır. Dünyadan uzaklaşma isteğiyle yazarın yaşadığı dönemin sosyal gerçekliği arasında nasıl bir ilişki kuruyorsunuz?

3. Metnin altında okuyucu yorumları için bir bölüm olsaydı neler yazardınız?

4. Okuduğunuz metinden alınan “*Kendimi görüyorum. Masanın başındayım, huzursuz, telaşeli. Sanıyorum ki yeni gün benden çok önemli şeyler bekliyor. Çıkıyorum evden, yükseliyorum tekrar. Evim, sokağım, mahalleм, şehrим, ülkem, dünyam, güneşim kabuluyor birer birer.*” ifadelerinden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

5. Okuduğunuz metinden alınan “*Uzaktan bakıyorum dünyaya, ama çok uzaktan. Görünmüyور bile. Yaklaşıyorum yavaş yavaş, yıldızların arasından geçerek. Soğuk gezegeni, halkalı olamı, kocamanı, güneşi, kızıl güzel ve pek çok ivir ziviri geride bırakarak ilerliyorum. Nihayet çıkıştı karşıma mavi olan. (...) Vakit kiş, dışarısı soğuk, ölü gibi. Bir minibüs duruyor yokuşun başında, bir gölgeyi yutuyor otomatik kapısı.*” cümlelerinden hareketle yazarın üslubu hakkında neler söylenebilir? Açıklayınız.

6. Okuduğunuz metinde hangi anlatım biçimlerine başvurulmuştur? Gerekçesiyle yazınız.

7. Yazarın, metni son paragrafta soru cümleleri kullanarak bitirmesinin anlatıma nasıl bir katkısı olmuştur?

8. Okuduğunuz metinde yazarın, okuru yönlendirmesi söz konusu mudur? Açıklayınız.

9. Okuduğunuz metin için bir görsel seçmeniz istenseydi nasıl bir görsel seçenekiniz? Bu görselin metne katkısı ne olurdu? Açıklayınız.

10. Okuduğunuz metnin günlük türüyle benzer ve farklı yönlerini aşağıdaki tabloya yazınız.

Benzerlikler	Farklılıklar

11. Metinden alınan aşağıdaki fiilleri kip, şahıs ve olumluluk/olumsuzluk yönleriyle değerlendiriniz.

Fiiller	Kip	Şahıs	Olumlu/Olumsuz
görünmüyor			
devam ediyorum			
başlıyor			
yürümez			
göreceğiz			

BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR

9. ÜNİTE: Günlük/Blog

Konu	Cumhuriyet Dönemi'nden Bir Blog Örneği	20 dk.
Kazanımlar	A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışının ve tarihsel dönemde ilişkisini belirler. A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar. A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler. A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşüncesi geliştirmeye yollarını ve bunların işlevlerini belirler. A.4. 7. Metnin usul özelliğini belirler. A.4. 9. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder. A.4. 10. Metinde yazarın bakış açısını belirler. A.4. 12. Metni yorumlar. A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	

Yönerge

**Aşağıdaki blog yazısını okuyunuz ve soruları cevaplayınız.
(Metin, düzenlenmiştir.)**

MUCİZE

03.06.2016

Misafir geliyor. Gelince zaten aklını başından alıyor, ama ne yalan söyleyeyim beklemesi de bir başka güzel. Ayları, günleri, geceleri saymak. Nasıl ağırlayacağımı düşünmek. Hazırlık yapmak, heyecanlanmak. Ayak sesleri böyle güzelken, var kendisini sen düşün.

Köşeden her gördüğünde aklına iki çocukluk anımı getirir. Birisinde hava soğuk. Gecenin bir yarısı. Ama dolunay var, karanlık değil dışarısı. Tembihledin ya yatmadan akşam. Ayaktasın işte. Mutfak telaşeli. Yüzler uykulu. Radyo açık. Gözler saatte. Dillerde bir soru, "Tamam mı, oldu mu?" Cevap değişmez, "Az kaldı". İlk sen kalkarsın sofradan. Doğru yatağa. Üşümüşün. Ama yatak kaloriferin yanı başında. Ayaklarını sıcak kalorifere dayarsın. Ohhh. Yüzünde bir gülümseme. Uzaklardan belli belirsiz hoş bir ses gelir. Sabah sesleri hep güzeldir de bu bir başka. Bir kulağın onda, birisi toplanan sofrada, kıvrılır dalarsın uykuya. Huzurla.

Diğeri yarı gerçek, yarı rüya. Turhal'daki lojman evindeyiz. Ev tren yolunun yanında. Yolun diğer tarafında bir pide fırını var. Bazen boş pide almaya, bazen de iç götürüp keyfimize göre yaptırıma gitmeyiz o fırına. Bazen babam tek başına gidip geliyor, yolunu gözlüyoruz. Bazen abimle beni de götürüyor yanında. Ama bizi tek başımıza göndermiyor. Bir gün onlardan habersiz gitmeyiz. Dönüş yolunda geç kaldığımı fark ediyorum. Koşmaya başlıyorum. Küçük küçük tepeler var, yemyeşiller, birer birer aşıyorum hepsini. Hızlandırmaya hızlanıyorum. Sonra bir sıçriyorum, yüzlerce metre havaya. Tüm kasaba ayaklarının altında, uzaktaki evimizi bile görüyorum. O kadar uzun sürüyor ki süzüle süzüle yere inmem. Tam ayağım yere degecekken tekrar sıçriyorum. Sonra tekrar, tekrar. Bildiğin uçuyorum, inanılmaz mutluyum... O vakitler art arda gecelerde gördüm bu rüyayı. Uçmak rüya, ama fırın gerçek, pideler gerçek, çok açıldığım gerçek. Bugün hâlâ, 40 kusur yaşında, bunu yapabiliyor olduğum düşüncesi gelir ara ara aklıma, aynı mutluluğu hissedermim. Deneyesim gelir, olacağına öylesine inanırım ki içim gider.

Hasret bitiyor, şenlik başlıyor. Mucize kapıda. Çok mutluyum.

Dr. Cüneyt Sert, <http://users.metu.edu.tr/csert/index2016.htm>

1. Metinden alınmış aşağıdaki cümlelerde geçen deyimlerin anlamını bulunuz.

2. Metnin konusu ve temasını belirleyiniz.

3. Günlükler içe dönük günlükler ve dışa dönük günlükler olarak iki türlüdür. Okuduğunuz metin, günlük türünden hangisinin özelliklerini taşımaktadır? Gerekçesiyle açıklayınız.

4. Okuduğunuz metinde hangi anlatım biçiminden yararlanılmıştır?

5. Okuduğunuz metinden alınan “Ayak sesleri böyle güzelken, var kendisini sen düşün.”, “Üşümüşsun. Ama yatak kaloriferin yanı başında. Ayaklarımı sıcak kalorifere dayarsın. Ohhh.”, “Bildigin uçuyo-rum, inanılmaz mutluyum...” vb. cümlelerde yazar, okurla konuşur gibi samimi kullanmıştır. Böyle bir anlatım tarzının tercih edilme nedeni ne olabilir? Açıklayınız.

6. Yazarın “Hasret bitiyor, şenlik başlıyor. Mucize kapıda. Çok mutluyum.” cümleleriyle misafirin gelişini “mucize” olarak yorumlamasının nedeni nedir? Açıklayınız.

7. Okuduğunuz metinde anlatılanlar, toplumumuzun manevi değerleriyle örtüşmekte midir? Açıklayınız.

8. Yazar, duygularını ve düşüncelerini bir deftere yazmak yerine niçin genel ağ ortamında paylaşmayı tercih etmiş olabilir? Açıklayınız.

9. Aşağıdaki cümleler okuduğunuz metinden alınmıştır. Bu cümlelerdeki yüklemelerin yapı özellikle-rini tabloda boş bırakılan yerlere yazınız.

Cümleler	Yüklemek Yapısı
Tembihledin ya yatmadan akşam	
İlk sen kalkarsın sofradan.	
Bazen boş pide almaya, bazen de iç götürüp key-fimize göre yaptırırmaya gidiyoruz o fırına	
Dönüş yolunda geç kaldığımı fark ediyorum.	

9. ÜNİTE: Günlük/Blog

Konu	Günlük Türüyle İlgili Sunu	(20 dk.)
Kazanımlar	<p>C.2. 1. Amacına uygun dinleme tekniklerini kullanır.</p> <p>C.2. 2. Dinlediği konuşmanın konu ve ana düşüncesini tespit eder.</p> <p>C.2. 3. Dinlediği konuşmadada konu akışını takip eder.</p> <p>C.2. 4. Dinlediği konuşmadaki açık ve örtük ileteleri belirler.</p> <p>C.2. 5. Dinlediklerini özetler.</p> <p>C.2. 6. Dinlediklerini ön bilgileriyle karşılaştırır.</p> <p>C.2. 7. Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.</p> <p>C.2. 8. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.</p>	

Yönerge

9. sınıf öğrencisi Ayşe'nin Türk Edebiyatı dersinde günlük türüyle ilgili hazırladığı sunu aşağıda verilmiştir. Ayşe, sunudan önce konuşma süresini göz önünde bulundurarak prova yapmıştır. Sunu yaparken etkileşimli tahtadan ve önceden hazırladığı konuşma kartlarından faydalananmıştır. Konuşmasında boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamalara dikkat etmiş ve beden dilini etkin bir biçimde kullanmıştır.

Aşağıdaki sunu metnini okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Arkadaşlar merhaba,

Günümüzde pek çok insan, gün içinde yaşadığı birçok olayı sosyal medyada “hikâye” şeklinde paylaşmaktadır. Bu davranışın altında yatan nedeni hiç düşününüz mü? Peki, çantamıza hatta cebimize sığan bir aletle rahatlıkla fotoğraf çekip saniyeler içinde paylaştığımız bir dönemde değil de fotoğrafın henüz bulunmadığı bir dönemde yaşadıklarını nasıl kaydederdik? Tabii ki yazarak.

İnsanlar tarih boyunca yaşadıklarını, gördüklerini kaydetmek istemiş, bu isteğin sonucu yazma eylemi ortaya çıkmıştır. Yazma eyleminin belli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmesiyle anı, günlük, gezi yazısı gibi türler ortaya çıkmıştır. Bugün bu türlerden biri olan günlük türüne degeineceğiz.

Günlüğü şöyle tanımlayabiliriz: Kişilerin, başından geçen olayları, bu olaylarla ilgili duygular, düşünce ve izlenimleri günü güne ve tarih belirterek yazdıkları yazı türüne günlük (günce) denir. Günlüğün divan edebiyatındaki adı ruznamedir. Edebiyatımızda Batılı anlamdaki ilk günlük örneği Direktör Ali Bey'e ait Seyahat Jurnalı adlı eserdir.

Günü gününe yazıldığından kısa olan bu yazılar yazarın hayatından izler taşırlar. Günlüklerin dili konuşma diline yakındır.

Günlükler genellikle yayımlanmaz ancak yayımlanmak için yazılmış günlükler de vardır. Bazı romanlar günlük tarzında kaleme alınmıştır. Bu romanlardan biri Peyami Safa'nın Biz İnsanlar adlı romanıdır. Ancak yazarın, romanın tamamını değil belli kısımlarını günlük tarzında yazdığını belirtelim. Bu bölümlerden birini sunmak istiyorum.

“20 Mart, yali, gece

Orhan'dan bir mektup daha aldım. Elâzığ'a kadar çektiği yol meisakkatlerini anlatıyor. Kendimi onun yanında sandım. Birkaç kere daha kriz geçirmiş galiba yazmıyor ama hissediliyor. Mektubu önemde. Biraz evvel cevabını yazdım.

On günden beri kendimde değilim. Sinirlerim bir hoş. Evin içinde kimsenin yüzünü görmek istemiyorum. Yengemle günde sekiz kelimedenden fazla konuşmuyorum. Yemeğe inmediğim günler pek çok. Besime ikidir geliyor, yanına çıkmadım. Rüştü de birkaç defa geldi, ikisi de beni görmeden gitti. Yalnız dün Uzun Safiye ile konuştu. Cici kadın. Tanıdıklarım arasında bana yakın bir o var.

— Rüştü'nün ipiyle kuyuya inilir mi hiç? diyor. Hem ben onun seni resmen istediğiine inanmıyorum. Ailece laklırdası geçmiştir. Rüştüyü bilirsin; fantzilerini de hakikat gibi konuşur. İnanma.

Bu inanma deyişinde benim eski şüphelerimi ayaklandıran bir tecrübe kuvveti var. Safiye ile Rüştü arasında bir şeyler geçtiğinden eminim. İkişi de maharetle gizliyorlar. Bu sefer Safiye onu daha yakından tanıyorum gibidir bir eda ile konuştu. Halinde bir itiraf vardı. Belki sorsam gizlemeyecekti. Sormadım. Sormam da. Ağzını bile aramadım. Benim için Rüştü, mağaza vitrinlerinde sabahın akşamı kadar dimdik durmağa yarar bir manken.”

Arkadaşlar, gördüğü gibi romanın bu bölümü, günlük türünün özelliklerini taşır. Bir gün içinde yaşanmış bir olay anlatılmıştır. Yazıldığı gün ve -zorunlu olmasa da- yer belirtilmiştir. Metin birinci kişi ağzından yazılmış, kişisel görüş ve düşüncelere yer verilmiştir. Anlatıcı olay ve kişilerle ilgili yorumlar yapmıştır. Normal bir günlüğten tek farkı anlatıcısının gerçek bir kişi değil de kurmaca bir kişi olmasıdır.

Özetleyecek olursak günlük bir gün içinde yaşanan olayların, tarih belirtilerek ve birinci kişi ağzından yazıldığı metinlerdir.

Beni dinlediğiniz için hepинize teşekkür ederim.

Alıntıının kaynağı: Peyami Safa, *Biz İnsanlar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1977.

(*Biz İnsanlar* metni, ashına sadık kalınarak alınmıştır.)

(Sunumdan slayt örnekleri)

GÜNLÜK

- Kişilerin, başından geçen olayları, bu olaylarla ilgili duyguları, düşünce ve izlenimleri günü güne ve tarih belirterek yazdıkları yazı türüne **günlük (günce)** denir.
- Günlüğün divan edebiyatındaki adı **ruznamedir**.
- Edebiyatımızda Batılı anlamdaki ilk günlük örneği **Direktör Ali Bey**'e ait **Seyahat Jurnalı** adlı eserdir.
- Günü güne yazıldığından kısa olan bu yazılar yazarın hayatından izler taşır.

GÜNLÜK

20 Mart, yali, gece

Orhan'dan bir mektup daha aldım. Elâzığ'a kadar çektiği yol meşakkatlerini anlatıyor. Kendimi onun yanında sandım. Birkaç kere daha kriz geçirmiş galiba yazmıyor ama hissediliyor. Mektubu önmünde. Biraz evvel cevabını yazdım.

On günden beri kendimde değilim. Sinirlerim bir hoş. Evin içinde kimseyin yüzünü görmek istemiyorum. Yengemle günde sekiz kelimededen fazla konuşmuyorum. Yemeğe inmediğim günler pek çok. Besime ikidir geliyor, yanına çıkmadım. Rüstüm de birkaç defa geldi, ikisi de beni görmeden gitti. Yalnız dün Uzun Safiye ile konuştum. Cici kadın. Tanıdıklarım arasında bana yakın bir o var.

1. Yukarıdaki sunuda hangi iletişim öğeleri vardır? Yazınız.

2. Sununun konusu, amacı ve hedef kitlesi nedir?

3. Ayşe, sunu hazırlamak için nasıl bir hazırlık yapmış olabilir?

4. Sunu belli bir plan çerçevesinde hazırlanıp sunulmuş mudur?

5. Ayşe'nin sunu esnasında konuşma kartları kullanmasının amacı nedir?

6. Sunu esnasında görsel materyallerden yararlanmanın konuşmaya nasıl bir etkisi vardır?

7. Ayşe'nin sunudan önce prova yapmasının amacı nedir?

8. Ayşe, sunuya etkili bir başlangıç yapmış mıdır?

9. Ayşe, sununun içeriğini zenginleştirebilmış midir?

10. Ayşe, konuşmasında gereksiz sözcük kullanılmış mıdır?

11. Sununun sonundaki “Özetleyecek olursak günlük bir gün içinde yaşanan olayların, tarih belirtilerek ve birinci kişi ağızından yazıldığı metinlerdir.” cümlesinin amacı nedir?

12. Amaca uygun dinleme tekniği kullandığınızı, konuşmanın konu ve ana düşüncesini tespit ettiğinizi söyleyebilir misiniz? Açıklayınız.

13. Konuşmada tespit ettiğiniz açık ve örtük iletilere örnek veriniz.

14. Konuşmada öne sürülen düşünceleri dayanak noktalarını göz önünde bulundurarak özetleyiniz.

15. Dinlediklerinizi ön bilgilerinizle karşılaştırarak sunumun tutarlılığı hakkında neler düşündüğünüüzü açıklayınız.

CEVAP ANAHTARLARI

Etkinlik No.: 1

1. Yabancı kelime fazla değildir bu yüzden var olan yabancı kelimelerin anlamını metnin bağlamından çıkarabilmek mümkündür. Özellikle yabancı kelimelerin zarf görevinde olanların anamları cümlelerin gelişinden çıkarılabilmiştir.
2. Genç biridir, dört yıllık askerlikten dönüştür. Ancak işsizdir, yoksuldur, üvey annesi dışında bir akrabası yoktur. Geçmişinden kaçmaya çalışmaktadır. Ancak bunu başaramaz. Olaylara yön veremeyen, başkaları tarafından yönlendirilen, edilgen biridir. Hayatta ne istediğini tam bilmemiş için ve buna yönelik mücadele etmediği için savrulmaktadır.
3. Metnin başkahramanı dört yıllık askerlik görevinden yeni dönüştür. Bu süreçte savaş olduğu, başkahramanın da savaştığı anlaşılmaktadır. Askerde geçirdiği bu uzun zamandan sonra İstanbul'a döndüğünde her şeyin farklı olacağını ummuş ancak hiçbir şeyin değişmediğini göerek umutsuzluğa kapılmıştır. Kendisi dört yıllık sürede değişmiştir ama biraktığı İstanbul eski gibi, hatta daha da kötüdür. Yoksulluk, işsizlik ve geleceksizlik içinde umutsuzluğa kapılıp hayallerine kavuşamaması metnin temel çatışmasını oluşturmaktadır. Bu durum başkahramanın savrulmasına ve edilgen olmasına neden olmuştur. Böylece metnin olay örgüsü ve teması bu temel çatışmaya göre şekillenmiştir.
4. Olay İstanbul'da geçmektedir. Tarihî semtler, Harbiye Nezareti, Şehzade Camisi, Direklerarası mevkisi, Soğanağa, Teşvikiye bunlardan bazılarıdır. Ayrıca İstanbul'da başkahramanın hayatının akışı içinde yer alan mekânları görürüz: üvey annesiyle yaşadığı eski ev, Abdüsselâm Bey'in taşındığı ev. Zaman ise 1. Dünya Savaşı yıllarıdır. Başkahramanın askerliği dört yıl sürmüştür. Cumhuriyet öncesi olduğunu anlıyoruz, yaşam biçimini, kurumların isimleri bunu yansıtmaktadır.
5. Askerliğin dört yıl savaşlarla geçmesi, derin yoksulluk ve işsizliğin olması dönemin sosyal koşullarını yansımaktadır. İnsanlar konaklarda ya da müstakil evlerde genellikle geniş aile şeklinde, birkaç kuşak bir arada oturmaktadırlar. Henüz çekirdek aile formu yoktur. Bu arada başkahramanın Posta Telgraf Mektebine girmesi, bu konuda öğrenim alması, bizi 20. yüzyılın başına götürmekte ve romanın yazıldığı dönemin sosyal ve kültürel gerçekliğini yansımaktadır.
6. Terhis olup da İstanbul'a döndüğüm zaman şehri, insanlarını değişim buldum. Her şey fakir, biçare ve altıttı. Babam harb içinde ölmüştü. Üvey anam evde tek başına yaşıyordu. Kapıdan girer girmez bu dört yılın beyhude geçtiğini daha ilk anda anladım. Evde hiçbir şey değişimemiştir. (Öyküleyici anlatım biçimini örneğidir.) Üzerinde küçük Hint işi bir çekmece duran bir sedire beni oturttu. Çekmecenin üstünde zarf zarf mektuplar, her birinin yerini ayrı ayrı bildiği zarfindan çıkarıp bana uzatıp gösterdiği fotoğraflar vardı. (Betimleyici anlatım biçimini örneğidir.)
7. Roman, kahraman bakış açısıyla yazılmıştır. Çünkü olaylar başkahramanın ağızından anlatılmaktadır.
8. Bu sorunun cevabı öğrenciye göre değişebilir. Muhtemel cevaplardan biri şöyledir: Öncelikle romanın adı ilgimi çekti. Başkahramanın neler yaşayabileceği konusunda merakımı kamçıladı. Başkahramanın ağızından anlatılan romanda, kahramanın bu denli pasif olması, kendini olayların akışına bırakması, kendi istediklerini değil de başkalarının isteklerini yerine getirmesi buna rağmen insanları tahlil etmedeki yeteneği ilgimi çekti.
9. Tanrılar romanlarında sosyal konuları yazmış. Yani toplumda ki sorunları romanlarına yansımış. Kendisi de toplumun Batılılaşmasına, Cumhuriyet ile birlikte toplumdaki değişikliklere eleştirel bakıyor olabilir. Kişisel olarak uyum sağlayamamış olabilir. Hissettiklerini romanlarına yansımış olabilir.

10.

GEÇMİŞTEKİ KULLANIM	GÜNÜMÜZDEKİ KULLANIM
Kendi köşesinde hiçbir ni-zama girmiyen bir zamanı saykınlıktır.	girmeyen
Böylece dört ayrı mevsimin reçellerini bir günde tatma-ğ'a mecbur olmuştur.	tatmaya
Şehzade Camiinin, Direklerarasının arkasından gi-dip geliyordum.	Şehzade Camisi'nin, Direklerarası'nın
İçinden Abdüsselâm Beyin indiğini gördüm.	Abdüsselem Bey'in
Bir de karısı ölmüş olan Ferhat Beyle yapayalnız oturuyordu.	yapayalnız
Beylik söyleyle, hayatı hük-meder.	sözüyle
Bir gün yüzü gülmediği evimizi, geçmiş saadetle-ri adına bırakmayıcağını söylemesi beni âdetâ cil-dirtmiştir.	bırakmayacağını

Etkinlik No.: 2

1. Yaşanabilir. Romanlar gerçek ya da gerçek olması olası olayların anlatıldığı uzun, kurgusal metinlerdir. Yorgun Savaşçı'da Kurtuluş Savaşı zamanında yaşananlar anlatılmıştır. Günümüzde de savaşlar olabilir ve insanlar vatanları için savasabilirler.
2. Cemil'in Bandırma rıhtımına Temel Reis'in odun kayığıyla gelmesi.
Cemil'in Temel Reis'in verdiği bilgilerle Asker Emeklileri Derneği araması.
Rıhtımdaki bir dükkâna girerek Asker Emeklileri Derneği sorması.
Selahattin'le Teğmen Faruk'un telgraphaneye yerleşmeleri.
Telgraf haberleşmesinin telgrafçuların gece gündüz uğraşmasına rağmen bir türlü gerçekleşmemesi.
İzmir'in işgal edilmesi.
3. Metnin teması vatanseverliktir. Konusu ise Kurtuluş Savaşı'nda başkahraman Cehennem Topçu Cemil'in Anadolu'ya geçerek Kuvayı Milliye'ye katılması, bu süreçte yaşadıklarıdır.
4. Romanda vatanseverlik işlenmektedir. Bu tema çerçevesinde gelişen olaylar anlatılmaktadır. Yurdunu sevmek, onun için çok çalışmak, yurdunun yararı için gerektiğinde kahramanca savaşmak önemli değerlerdendir ve günümüzde de geçerliğini korumaktadır.
5. Roman Kurtuluş Savaşı yıllarda, ülkemizin işgalini anlatan bir roman olduğundan, savaş sürecinde farklı meşrepteki türlü insanı, bu insanların davranışlarını, çekişmelerini, kararsızlıklarını, hainliklerini ve kahramanlıklarını anlatır. Giyim kuşamdan, konuşma biçimine, telgrafla haberleşmeden, ulaşım araçlarına kadar sosyal, siyasi ve kültürel gerçekliği yansımaktadır.
6. Bire bir örtümez, roman gerçek ya da muhtemel gerçekliği anlatır. Ancak yazarın hayal gücünden yola çıkarak kurulmuştur. Gerçeklikten etkilenir, tarihi olayların oluşuna sadık kalarak kurmaca gerçekliği inşa eder.

CEVAP ANAHTARLARI

7. Yorgun Savaşçı Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatmaktadır. Kurtuluş Savaşındaki olayların gerçekliğine sadık kalarak, tarihî olaylar ve tarihî kişilerden esinlenmiştir. Ancak yazarın yarattığı karakterler hayal ürünü yani kurmaca karakterlerdir.

8. a) Metinde öyküleme ve betimleme anlatım biçimleri kullanılmıştır.

Bandırma riitimine yarı mil kala, rüzgâr birden düşmüştür, iri taneli mayıs yağmuru başlamıştı. Kapıdağı Temel Reis'in seksen tonluk odun kayığı birden yavaşlayıp durdu. Tayfalar, boşalıp sarkan eski yelkeni acele indirip sardılar, hantal botu, arkadan öne alarak küreğe oturdular. (Öyküleme)

Gagaburnu'nun üstünde sarı kaşları çatık... Kırçıl bıyıklarının altında morumsu dudakları sımsıktı... Çıplak ayıyla tuttuğu dümen yekesini sulara göre oynatarak dimdik karşa ya bakıyor, başına sardığı kırmızı mendille, düşman kalyonuna rampa edecek bir korsan reisine benziyordu. (Betimleme)

b) Diyalog tekniği metinde akıcılık sağlamaktadır. Okuyucu ile kahramanlar arasında doğrudan bir iletişim var gibidir. Herhangi bir aracı olmadığı için anlatıma canlılık katar. Gerçeklik duygusunu artırır.

Bunları, kumanda bekleyen, kendi başlarına yapmışlardır.	Bunlar: İşaret zamiri. Kendi: Dönüşlüük zamiri
Cemil, karşı dükkânlardan, eve hep kendisini gözetliyor-larmış gibi, tedirgin yürüdü.	Kendisi: Dönüşlüük zamiri.
Allah sizden razı olsun...	Siz: 2. çoklu kişi zamiri
Cemil, kurnazlık edip, "Evet" demesinin tadını çıkaramadan, birini dolandırmanın utancını duymuştu	Birini: Belgisiz zamir.
Tutuyor millet bizi... Millet bizi seviyor.	Biz: 1. çoklu kişi zamiri.

Etkinlik No: 3

1. **kubbe:** Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.
Minareleri, kubbeleri, kemerleri ve parmaklıklı pencereleri vs. hepsi tamamdı.
ocak: Ateş yakma yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer.
Üç balıkçı güneş batarken kumların üzerine iki taştan bir ocak yaptı ve ateş yaktı.
görkem: Göz alıcı ve gösterişli olma durumu, gösteriş, deb-debe,
Mimar Sinan'ın en görkemli eseri Selimiye Camisi'dir.
istihkâm: Düşman saldırısını durdurmak, düşmana karşı savunma yapmak amacıyla düzenlenen yer.
Meğer tel örgülerin gerisindeki istihkâmlara gelmişim.
maiyet: Üst görevlinin yanında bulunan kimseler, alt kademe-dekiler.
Padışahın maiyetinde bir sürü insan vardı.
2. Yürek, vücutun en önemli organlarındandır. O olmazsa hayat olmaz. Osmanlı İmparatorluğu'nun en önemli, stratejik, görkemli yeri İstanbul olduğu için yazar böyle bir ifade kullanmıştır.
3. Konusu tarihten alınmıştır, erdemde ve ahlaka değer verilir, kahramanlar yüksek tabakadan seçilir, baştan sona ciddi bir hava içinde geçer; viruma, yaralamaya, öldürme gibi olaylara seyircinin gözü önünde yer verilmeyiz gibi özellikler metnin trajedi türünde yazıldığını gösterir.

4. Sahne, dekor, mizansen ve olay hakkında, metni okuyan kişiyi bilgilendirmek amacıyla parantez içinde bilgiler verilir.

5. Yedi yıl yapımı devam eden ve bir türlü bitirilemeyen bir başyapıtın iki ayda bitirilme sözü verilmesi ve yerine getirilmesi bölümüm etkileyici bir bölümdür.

6. Şaheserler, bir toprağı vatan yapan unsurlardandır. Mimar Sinan'ın asıl gayesi Ayasofya'yı boyut olarak değil estetik anlamda aşmaktadır. Ona göre mimaride güzellik, büyüklükten çok daha güçlü bir özelliklektir.

7. Büyük Osmanlı Mimarı Mimar Sinan'ın yaşam öyküsünden hareketle büyük bir sanatçının taşıması gereken temel nitelikleri ortaya koymaya çalışan oyun, genç seyircilere Mimar Sinan'ın sanat anlayışını anlatmak, bu sanat anlayışının arkası planındaki düşünüş biçimini göstermek, gençlere ulusal kültürümüzü sevdirerek tanıtım amacıyla yazılmıştır.

8. Gençlere aşılamak istediği temel değerlerden ilki vefa duygusudur. Mimar Sinan, her şeyini borçlu olduğu asker ocağından mimarbaşı olarak ayrılmak zorunda kalışının üzerinde bıraktığı hüznü gençlerle paylaşır.

Temel değerlerden bir diğeri, Mimar Sinan, Sultan Ahmet Camii ile Tac Mahal türbesinin mimarlarının kendi öğrencileri olduğu ifade eder. Bu yönyle kıskanç ve bencil olmadığını gösterir, tam aksine bilimi birikimli olarak ilerleyen bir bayrak devir teslim süreci olarak değerlendirir. Eserde üzerinde durulan temel değerlerden bir diğeri ise "räkip ile güzel yarışmaktır." düşüncesidir.

9. Meddah; kitaptan ve ezberden hikâye anlatan kişiler veya olayları taklitli ve temsili biçimde gösteren, yani anlatıldığı hikâyeyi oynayan kişi demektir. "Ben, Mimar Sinan" metninde de başkahraman Mimar Sinan kendini ve çevresinde gelişen olayları bizzat kendisi anlatır. Bu sebeple metin, geleneksel Türk tiyatrosunun meddah türüyle benzerlik gösterir.

10. Tek kişilik oyunlarda tüm dikkatler bu oyuncunun üzerinde olduğundan jest, mimik ve makyaj izleyici için önem kazanır. Tarihi bir oyun olduğu için döneme özgü görkemli ve gerçekçi kıyaletler izleyiciyi etkileme ve oyuncun atmosferini görmesini sağlama açısından önemli bir rol üstlenir.

CÜMLELER	ZARFLAR VE ÇEŞİTLERİ
1. Salonun ışıkları alınırken perde hafifçe aydınlatılır.	hafifçe-durum zarfi, salonun ışıkları alınırken-zaman zarfi
2. Padişahı Edirne'de çok acı bir haber bekliyordu.	çok-miktâr zarfi
3. İstanbul'a gelince, bana, oğlunun annasına bir cami yapmamı emretti.	İstanbul'a gelince-zaman zarfi
4. Caminin planını nasıl yapabilirim?	nasıl-soru zarfi
5. Padişahın emriyle askerler ileri atıldı.	ileri-yer-yön zarfi

12. Çünkü bilgiyle dolmuşum, taşmak üzereydim. (Sıralı cümleleri ayırmak için konur.)
1597 yılının Haziranında Padişah, maiyeti ve halk, Süleymaniye Camisi'nin avlusuna girdiler. (Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.)
Kanuni Sultan Süleyman'ın adını taşıyacak bir cami, elbette Ayasofya'yı aşmalıydı. (Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.)

CEVAP ANAHTARLARI

Etkinlik No: 4

1. **kanına işlemek:** Bir şeyi aşırı ölçüde benimsemek. **yerini sevmek:** Yerini beğenmek.
2. Metinde çağdaş toplumun (günümüz Türkiye'sinin) günlük yaşamından bir konu (yeni alınan eve bir arkadaşın ziyarete gelmesi) ele alınması, bazı aşırı hareketlerin (Serdar'ın İlter'in sırtına sık sık vurması, abartılı ifadelerle onun mutluluğuna ortak olmaya çalışması) göz önüne serilmesi, karakterler arasındaki diyalogta ikisinin farklı duygular içinde olduğunu sezdirmeye çalışılması eserin türünün komedi olduğunu göstermektedir.
3. Ses insanın dilediği gibi yaşama fırsatı bulamayacağını, başkalarının buna izin vermeyeceğini ("Bırakırlarsa!" söyleyle) vurgular. Kendi hâlinde yaşamaya çalışan bir insanla (İlter) onun yaşamına sizip onu yönlendiren bir insan (Serdar) arasında bir çatışma söz konusudur.
4. İlter: Uzun süren bir kiracılık döneminden sonra ev sahibi olmanın mutluluğunu yaşayan, kendisine ait evde istediği gibi davranışabileceğini ve yaşayabileceğini düşünen, Serdar'ın daha ilk günden evin şecline, eşyaların durumuna karşısmasına ses çıkarmayacak kadar sakin, arkadaş canlısı, iyimser bir insan. Serdar: Arkadaşının evine gelir gelmez onu istediği biçimde yönlendirmeye çalışan, abartılı söz ve davranışlarla karşısındaki insanı ikna edebilecek kadar becerikli, rahat bir insan.
5. İlter birtakım hayallerle yeni evine gelmiştir. Ancak Serdar'ın kafasının dikine giden, karşı tarafın söylediklerine kulak asmayan tavırları evi hakkındaki hayalleri karşısında bir engel gibi görünmektedir. Normalde bir insan arkadaşının söz ve hareketlerinden hoşnutsuzluğunu anlar. Ama Serdar gibi rahat tavırlı bir insan İlter'in kibar olmak amacıyla çaresiz kaldığını fark edememektedir.
6. Metin kolay anlaşılabilir, yalın ve kısa cümlelerden oluşmuş. Mesajını kısa ve öz olarak vermeye çalışıyor. Lüzumsuz cümlelerde yer vermediği gibi uzun uzun anlatılması gerekebilecek bir duyguya birkaç kelimeyle cümle ile yansişteriyor. Şiir de esasında en az kelimeyle en keskin duyu yoğunluğunu vermeye çalışan bir tür olduğu için Necati Cumalı'nın şiirsel üslubu tiyatro metninine de yansımıştır denebilir.
7. Ev sahibi olan bir insana akrabalarının ve yakın arkadaşlarının hayatı olsuna gitmesi adettendir. Yeni ev alanlara gidiyorken bir hediye götürülmesi de toplumsal yaşamda sıkça görülen, yerleşmiş davranışlardandır.
8. Cümlelerdeki "hiçbir, devetabani" kelimeleri, birleşik kelimeyi oluşturan kelimelerden en az biri gerçek anlamını yitirdiği için (anlam kayması) bitişik yazılmıştır.

Etkinlik No: 5

1. **şadi:** Memnunluk, sevinç, gönül ferahlığı.
meseret: Sevinç, şenlik.
mafsal: Eklem.
barometre: Basınçölçer.
2. Toplum yapımızın değişmesi ile birlikte eskiye ait birçok şey -buna kelimeler de dahil- geri plana atılmaktır, insanlar çocuklarına isim verirken bile eskiye ait çağrımları olan sözcükleri pek tercih etmemektedirler.
3. 18. yüzyıldan itibaren trajedi ve komedi dışında yazılan tiyatro metinleri dram olarak adlandırılmaktadır. Acıklı ve gülnünç olayların bir arada verilmesi, kahramanların her tabakadan seçilmesi, yerli hayatı ve ulusal konulara önem verilmesi metnin dram türünde yazıldığını gösterir.

4. Park ortamını oluşturmak için yapraklarını dökmüş ve dökecek ağaçlar ve iki karakterin oturması için banklar yerleştirildim. Fondan hafifçe kuş sesleri gelirdi. İlk sonbahar hüzünü yansıtacak kadar yumuşak olurdu.
5. Meseret Hanım - Şadi Bey, korkarım ki bundan sonra parka gelemeyeceğim.
Şadi Bey - Aman efendim, nereden çıkarıyorsunuz böyle sözler? Meseret Hanım - Damadım ve kızım başka bir şehrə taşınyorlar işleri gereği.
Şadi Bey - Daha yeni tanışmıştık. Birbirimize anlatacak çok şeylerimiz vardı. (Susar.)
(Her ikisi de ayaga kalkar, sessizce sahneyi terk ederler.)
6. İlkbahar ömrün gençlik evresi, kişise yaşıllık evresidir. Toplumda gençliğinin kıymetini bilen çok azdır. Ömür çok çabuk geçer. Yaşıllıkta ise dönüp arkaya bakıldığından alıtmış yetmiş yılın göz açıp kapayıncaya kadar geçtiği düşünüce yağındır.
7. İnsanlara küçük yaştan itibaren karşısındaki kişiye saygı ve sevgi duyguları için telkinlerde bulunulmalı, bunun insan olmanın bir gereği olduğu öğretilmeli, bencillikten, egoistlikten uzak durulması gerektiği vurgulanmalıdır. İnsanlar sık sık empati kurmalı, kendisine yapılmasını istemediği şeyleri başkasına da yapmamalıdır.
8. Günümüz insanların bu kadar saldırgan, sorunlu olmalarının sebebi, şehir yaşamının stresi, gürültüsü, insanların topaktan uzaklaşıp beton binaların arasına sıkışmalarıdır. Tabiatın, toprağın insan psikolojisi üzerinde sakinleştirici bir etkisi vardır. Karamsar düşüncelerin dağılmasını sağlar temiz hava, çiçek, ağaç ve kuş sesleri.
9. "Gençler bilebilse yaşılar yapabilse memleketin birçok sorunu çözülür." diye meşhur bir söz vardır. Gençler tecrübezsizdir, hayatı tam anlayamadan ömrü tüketirler. Yaşılar hayatı tanımış, ancak güçlerini kaybetmişlerdir. Gençler, hayatı tam anlayamadıkları için yaşıları pek anlamamaktadırlar.
10. Gençler yaşıları gereği, her seyden çabuk sıkılabilirler. Bu sebeple gençler bir yere gittiğinde yalnız gitmek istemezler. Ortaya yaşılar, hayatı tam olmamakla birlikte yavaş yaşay okumaya başlıyorlardır. Bu sebeple kalabalıklardan hoşlanmaz, kafa dengi bir arkadaş bulurlaşsa kendilerini bahtıyar hissedebilirler. Yaşılar, hayatı anlaşıp, kavramışlardır geçirdikleri ömürleri gereği. O sebeple yalnızlığı severler ve yalnız kalıp kafalarını dinlemek isterler.
11. Çocuklara aşırı derecede koruyuculuk yapmak, onların zamanında kişiliklerinin tam gelişmemesine, diğer insanlara karşı güvensiz olmalarına sebep olabilir. Bu yüzden gerek çocuklara gerekse yaşırlara karşı fazla koruyucu olmak olumsuz sonuçlar doğurabilir.
12. Yaşlılarımız genellikle yalnız, sessiz, sakin bir ömrü, dingin bir hayat sürmektedirler. Hayatlarında yeni insanlarla tanışmaları onları çok mutlu edebilir.

CÜMLELER	ZARFLAR VE ZARFLARIN İŞLEVLERİ
Dalgın, kendi kendine söyleşenerek yürü.	dalgın, kendi kendine söyleşenerek-durum zarfi
Siz her sabah parka, başınızı dinlemeye gelirsiniz.	her sabah-zaman zarfi
Baba ne zaman geleceksin eve?	ne zaman-soru zarfi
Çocuk yavaşça içeri girdi.	yavaşça-durum zarfi, içeri-yer-yön zarfi

CEVAP ANAHTARLARI

Etkinlik No: 6

1. a) "şirerde ısrarlı olmamak"
Şiir türünde yeteneğinin olmadığını fark edip bu türde yoğunlaşmamak. Bu türden eserler vermemek.
- b) "Anadolu insanının sesi olmak"
Eserleriyle ve yazılarıyla Anadolu insanının sorunlarını dile getirip bunlara çözüm yolları üretmek.
- c) "adi Tercüman gazetesi özdeşleşmek"
Bir gazetede yaptığı çalışmalarla tanınmak. O gazete deyin ce aklı gelen ilk isim olmak.
2. Metne göre Ahmet Kabaklı'nın savunduğu görüş tarihte ve kültürde devamlılık olduğunu. Ben de bu görüşe katılıyorum. nasıl biz babamız, dedemizle var ısek tarihimiz de kültürümüzde geçmiş dönemlerden izler taşımaktadır.
3. Metne göre Türk kültürünün yakın zamana kadar özgünlüğünü korumasının sebebi Türklerin, diğer kültürlerden sadece gerekli ve faydalı gördüklerini alarak bunlara kendi damgalarıını vurmalarıdır.
4. Doğru buluyorum. Çünkü Ahmet Kabaklı Türk edebiyatı katkılarıyla önemli bir isimdir. Sanatçılığı ve kişiliği ile gençlere örnek olabilir. Biyografisi de bu konudaki başarılarıyla doludur.
5. Ahmet Kabaklı aldığı eğitim ve yetenekleri nedeniyle başarılı bir edebiyatçı olmuştur. özellikle yurt dışına gitmesi ve orada eğitim alması bana göre başarısında önemli bir etkendir. Ayrıca hayat hikayesinden de anlaşılacağı gibi sürekli bir şeyler üretme çabası içindedir.
6. Biyografi türü bilgi vermemi amaçladığından cümleler açık ve anlaşılırdr. Süslü bir anlatım söz konusu değildir.

7.	a) 24 Mayıs 1924 tarihinde Elazığ'a bağlı Harput'un Gölliobağında doğdu. b) Nurullah Ataç'ın dikkatini çektiye de şiirde ısrarlı olmadı. c) Aynı filmde İnek Şaban tiplemesi ile ün yapan Kemal Sunal ile müthiş bir ikili oluşturdu. ç) Bu arada Ankara Hukuk Fakültesini bitirerek (1955-1960) kısa bir süre avukatlık yaptı. d) Ona göre İslâmiyet ve Türkük tarihte benzerine az rastlanır bir terkip vücuda getirmiştir.	B Y B Y
----	---	------------------------------

8. Ünlü bir kişinin bütün şahsiyetini, hayatının tamamını, eserini, her yönüyle ele alan veya aynı detaylı bakış açısıyla herhangi bir konuya ele alan yazılarla "monografi" denir. Bilimsel anlayışa bağlı olarak söz konusu kişiye ait bilgiler, bir mantık silsilesi içerisinde, bölmeler hâlinde verilip bütün bunlar eleştirel bir tutumla ele alınıp bilgi ve belgelerle desteklenmeye çalışılıyorsa bu tarz biyografilerle "bilimsel biyografi" denir. Biyografik veriler bir kurmacaya dönüştürüler bir roman veya hikâye formatında veriliyorsa, diğer bir anlamda, önemli bir sahşiyet bir romanın, bir hikâyeyi kahramanına dönüştürüler anlatılıyor, bu tarz eserlere de "biyografik roman" denmektedir. Bir yazarın, yakından tanınış ya da tanınmasın değerli saydığı, etkilediği, beğendiği kişilerin karakter özeliliklerini, belirgin yanlarını, aralarında geçen ilginç olayları veya daha başka özelliklerini anlattığı kısa yazılarla "portre" denir. Portre ele alınan kişinin dış görünüşünden bahsediyorsa "fiziki portre"dir. Karakter özelliklerinden, iç dünyadan bahseden portreler ise "ruhsal portre" dir.

9.

	Yapısına Göre			Çekimine (Zamanına) Göre	
	Basit Fiil	Türe-miş Fiil	Bir-leşik Fiil	Basit Fiil	Bir-leşik Fiil
a) Karacadağ adlı halkevi dergisindeki faaliyetleriyle yörede tanındı.		✓		✓	
b) Kendi kültürlerini koruyup Türk kalmayı başarmışlardı.		✓			✓
c) 1972'de Türk Edebiyatı dergisini çıkarmaya başladı..		✓		✓	
ç) ... kültür alanında sömürgeleşmeye ve bir kültür ikiliğine yol açmıştır..			✓	✓	
d) Üç yaşındayken babasını kaybetti.			✓	✓	

Etkinlik No: 7

1. Mazide yaşananın önemli hadiselerin ayrıntıya girmeden ana hatlarıyla birinci kişinin ağızından anlatıldığı yazılıra otobiyografi dendiğini bu derste öğrendik. Eskiler bu türden yazılıra tercüme-i hâl derlermiş. Ben de bu vesilesiyle bir otobiyografi kaleme almak istedim. Ama tipki Necip Fazıl gibi salt dış görünüşü değil mızacı yansitan bir yazı kaleme almam istiyorum.
2. Yazar dıştan görüneni degersiz bulmakta, bunların anlatılması kendisi için bir anlam taşımadığını ifade etmektedir. Yazar içten asıl önemli olan iç dünyasını bütün yönleriyle aktarmaktadır.
3. Yazarın feci bir ukalalık olarak gördüğü durum sanatçının, eserini okuyucunun idrakine bırakmayı açıklamaya çalışma çabasıdır.
4. a) Toplumsal yaştanın, geleneklerin dil üzerinde önemli bir etkisi vardır. Dili, toplumdan bağımsız düşünmek mümkün değildir. Özellikle dilde "ağız" olarak adlandırdığımız yoresel söyleyişler, tamamen geleneklerin, yaştanın dile yansımış hâlidir.
b) Dil olmazsa millet de olmaz. Dil bizim millî kimliğimizin olmasını sağlar. Bu nedenle dilimizi korumalıyız. Özellikle mağaza isimleri, marka isimleri yabancı sözcüklerden oluşmaktadır. Bu konuda hassas olmalı Türkçe isimli mağazaların ve markaların alışveriş yapmalıdır.
5. İnsan, kendi hayat hikâyesini yazerken daha özenel davranışları. Bilinmesini istemediği bilgilere burada yer vermeye bilir. Oysa bir başkasını dışardan gözlerken daha nesnel bir tavır sergileyebilir.
6. Metindeki "Halkın 'nüfus kâğıdı' veya 'hüviyet cüzdanı'na kondurduğu bu tabiri çok severim." "Asıl ruh hayatımı, ruhumun

CEVAP ANAHTARLARI

kafa kâğıdını resimlendirmek isterdim.” cümlelerinden de anlaşılaçığı gibi metinde birinci kişili anlatım kullanılmıştır. Otobiyografi kişinin kendi hayatını anlatlığı bir türdür.

- 7.) Metinde öyküleyici anlatım biçiminin yanı sıra açıklayıcı anlatım biçimine de yer verilmiştir. Bu anlatım biçimlerinin kullanılması metnin daha anlaşılabilir olmasını sağlamıştır.

8.)

	Kip	Şahıs
a) Halkın “nüfus kâğıdı” veya “hüviyet cüzdanı”na kondurduğu bu tabiri çok severim.	Geniş zaman	1. tekil şahıs
b) Misk gibi bir Türkçe ve Türk mızacı tüttür ondan.	Şimdiki zaman	3. tekil şahıs
c) Ne zaman, nerede ve nasıl dünyaya gelmişim.	Duyulan geçmiş zaman	1. tekil şahıs
ç) Ve varlıklı yokluğun destanı gibi, her şeyin bir gelip bir gittiği bu alemdede, hiçbir şeyin mutlak mânada kaybolmadığına ve gitmiş, gelen ve gelecek her şeyin her birine mahsus bir hayatı olduğuna şahitlik etmektedir.	Şimdiki zaman	3. tekil şahıs
d) Üstelik bu bir nebzecik bahsi ayrı bir takdim şeklinde vermeyeceğim dilerim onunla başlıyorum.	Şimdiki zaman	1. tekil şahıs.

9.)

2	a) kâğıdı
2	b) hikâyem
1	c) hattâ
1	ç) hâl

Etkinlik No: 8

- 1.) Öğrencilere, portre yazarken nelere dikkat edilmesi gerektiği anlatılmalıdır. Öğrencilerden portre yazarken önemli detayların özellikle benzetmeler yapılarak somut hale getirilmesi istenmelidir.
- 2.) Öz geçmiş, cv ile karıştırılır; oysa cv’ler iş deneyimi listeleridir. Bir CV (Curriculum Vitae) daha çok akademik ve bilimsel bireimlere başvurmak için tercih edilir. CV’lerde; akademik geçmiş, yapılan araştırmalar, tamamlanan ve hâlihazırda devam eden projeler hakkında daha detaylı ve uzun bir bilgi sunulur. Tek sayfa kuralı yoktur. Anlatılması gerekenler mümkün olduğunda detaylı anlatılmalıdır. Hâlbuki öz geçmişlerde, mümkün olduğunda kısa ve öz bilgiler sunulur. Kişinin yetenekleri, vasıfları, deneyimleri, akademik öz geçmişi vb. tek bir sayfada sunulmaya çalışılır.
- 3.) Yazım ve noktalama bizim eğitim durumumuzu ve eğitim kalimizi somut bir şekilde ortaya koyar. Bizi tanıtmayan biri öncelikli olarak bunları bilip yerinde kullanıp kullanmadığımıza bakarak bir fikir sahibi olur. Ayrıca anlatıklarımızın doğru anlaşılabilmesi biraz da bu kurallara uymamız sayesinde mümkündür.

Etkinlik No: 9

- 1.) “Sınıf başkanlığının devamını isteyen arkadaşım, icraatlarının yer aldığı bir konuşma metni hazırladı.”
“Doktor ilacın tatbikini sağladı.”

- 2.) a) Özel mektuptur. Atatürk tarafından çocukluk ve silah arkadaşı Salih Bozok'a yazılmıştır. Açık bir üslubu vardır. Tarih, hitap, mektup metni, nezaket ifadesi, imza ve adres bölümlerinden oluşmuştur.
b) Resmi mektupların hitap başlığı, yazılan resmî kurumun “kanun ve tüzüklerdeki tam adı” olmalıdır.
Örneğin: “Kaya Karakaya Fen Lisesi Müdürlüğüne” ya da “Elazığ Belediyesine” vb.
c) Mektup üst makama yazılıyorsa “arz ederim.” alt makama yazılıyorsa “rica ederim.” eşit bir makama yazılıyorsa “arz ve rica ederim.” şeklinde bitirilir.

3.) a)

Tarih	25-26 Nisan 1328 (1912) gece saat 6.
Hitap	Salih Bozok'a
Nezaket İfadesi	Mektuplarınızda (II. çoğul kişi kullanımı, nezaket ifadesidir.)
İmza ve Adres	Ayn-ı Mansur Karargâhından- Derne Osmanlı Kuvvetleri Kumandanı/M. Kemal

b)

Tarih	Elâzığ. Ağustos 2040
Hitap	Değerli Kardeşim,
Nezaket İfadesi	Efendim,
İmza ve Adres	Genel Cerrah Prof. Dr.

4.)

1. paragraf	Akdeniz'deki münferit başarıların bir memnuniyet sebebi olduğu ancak bunların vatanı olan borcu ödemeye yetmeyeceği
2. paragraf	Halkın arzusunun askerlik sanatının tüm imkânlarının kullanılarak ortaya konulmasıyla gerçekleşeceğİ
3. paragraf	Vicdanen orduya faydalı olmayı, Türk ordusunun dünyaya bir ispatta bulunması gereği, bu sebeple bazen aşırılıkların ortaya çıktığı
4. paragraf	Kumandan ve zabıtlerle yapılan sohbette, onlarda vatan için ölmeye arzusunu gördüğü
5. paragraf	Tüm bu konuşmalardan vatanın kurtulacağı fikrinin ortaya çıktığı çünkü vatan için kendini feda edebilecek vatan evlatlarının olduğu ifade edilmiştir.

5.)

Vatan için kendini feda edebilecek vatan evlatları sayesinde vatanın kurtulacağı, halkın da bunu beklediği ifade edilmiştir.

6.)

Yorum cümlesi: Mektubun büyük bir bölümünü öznel yargı cümlesine örnek verebiliriz. “*Fakat biz vatana borçlu olduğumuz fedakârlık derecesini düşündükçe bugüne kadar yapılan hizmeti pek küçük buluyoruz.*”

CEVAP ANAHTARLARI

Bilgi cümlesi: "Bu gece Derne kuvvetlerimizin bütün komandanları ve zabıtlarıyle bir müsamere yapmıştık." cümlesi yorum cümlesi olarak örnek verilebilir. Ancak mektup, özel mektup olduğu için metnin büyük bir bölümü öznel yargılardan oluşmaktadır.

- 7.) Atatürk, kendilerinin ne olduğunu önemsemeden vatan savunmasında özgürlük ve inanç yolunda samimiyle ölümü gözle almış rütbeli ve rütbesiz askerler, inançlı askerler olduğunu anlatmıştır.
Vatan; özgürlük, namus, inanç vb. soyut; doğulan ve doyulan, bedel ödenmiş toprak parçası anıtlarını taşımaktadır.
- 8.) a) Atatürk, savaşın ya da askerliğin yaratıcılık ve yeniden üretime dönük bir ilhama ihtiyaç duyduğunu anlatmak istemistiştir. Bu sanatı son yüzyılda en iyi icra etmiş kumandanlardan biridir kendisi. Ayrıca askerlik Türk milletinin geleneksel sanatı olduğu için de savaşı bir vahşet aracı değil, kuralları ve stratejisi olan bir yaratıcılık oyunu olarak düşünmüştür.
b) Her insan doğduğu topluma sosyolojik anlamda borçludur. Vatan, insan ve birey olmanın en temel şartıdır. Vatanı olmayan insan özgür değildir. Özgür olmanın da bir bedeli vardır. Bu bedel vatana en üst düzeyde faydalı olmaktadır. Gecer. Bu da adil, özgür ve insanca vatana için kimi zaman üretmek, kimi zaman ilim tahsil etmek kimi zaman da canı ve kanyla sahip çıkmak şeklinde ödenebilir.
c) Mektubun anlatımını güçlendirmiştir. Anlatılmak istenen düşüncesi pekiştirmiştir.
Benzetme, somutlama, istatistiklerden yararlanma ve hikâye etmeyi kullanırdım.
- 9.) Atatürk'ün o güne kadar edindiği tecrübe ve birikim, olağanları ve Anadolu insanını çok iyi tanımıştır. Sağlamıştır. Yukarıdaki ifadeler de bunun göstergesidir.
- 10.) Bence teknolojiyi sonuna kadar kullanırdı. Yani e-postayı tercih ederdi. Çünkü hem hız hem gizlilik hem de teknolojik anlamda artıları vardır.
- 11.) a) "selamet bulacak" ve "mesut olacak" sözcük grupları bu sıralı cümlelerin birleşik fiilleridir.
Anlamca kaynaşmış (deyişmiş) birleşik fiil: selamet bulacak
Yardımcı fiille kurulan birleşik fiil: mesut olmak
b) Ara sözleri göstermek için kullanılmıştır. Kısa çizgi yerine ara söz iki virgül arasına da alınabilirdi.

Etkinlik No: 10

- 1.) Mektup türü özellikle 19 ve 20. yüzyıllarda teknolojinin henüz yeterince gelişmediği, elektronik ürünlerin ve dijitalleşmenin olmadığı dönemlerin iletişim aracıdır. Bu durum onu aynı zamanda bir roman türü olarak karşımıza çıkarmıştır. Bu noktadan sonra mektubun yeniden popüler hale gelmesi biraz zor ama aynı işlevi gören e-posta romanlar için kullanılabilir. E-postalardan oluşan romanları bekleyebiliriz.
- 2.) a) Cemil Meriç'in hayatı hakkında özet bilgiye bakılırsa Attilâ İlhan'la arasındaki ilişki kolaylıkla görülecektir. Kişiliğinin çok net bir yansımasıdır yukarıdaki mektup. Benzetmeler oldukça ince ve akıl ürünüdür.
b) Yazarın kitapların kalıcılığından hareketle bu sözleri söylediğini düşünüyorum. Mektup türünde romanlar yazılabilir. Zaten bu türde eserler Türk ve dünya edebiyatında yer almaktadır.
- 3.) Mektupta açıklayıcı ve bilgilendirici bir anlatım ile bazı öznel ifadeler yer verilmiştir.
- 4.) "İbareler bıçak darbeleri gibi saplandı şuuruma." "Mektup, yıllarca çekmecemde çile doldurduktan sonra idam edildi." vb.

- 5.) a) Mektubu daha etkili kılmış ve mektuba okunabilir bir yapı kazandırmıştır.
b) "Tanık gösterme" kullanılmış. "Örneklemeye" de kullanılabildi.
- 6.) a) Öncelikle sıradan iki kişi arasında değil, çok tanınmış iki yazar arasında yazılmıştır. Kültür, sanat ve edebiyat gibi konular söz konusudur. Cemil Meriç, Attilâ İlhan'ın kitapları üzerinde görüşlerini dile getirmiştir. Sanat değeri taşıyan bir dil kullanılmıştır.
b) "Oysa düşüncelerim arasında büyük yakınlıklar vardı. Ve bütün uçarlığımıza, dil konusundaki aşırı tutumunuza rağmen yazılarımı begenerek okuduğum birkaç Türk yazarının biriyiniz?" ifadeleri Cemil Meriç'in, Attilâ İlhan'ın eserlerini ve üslubunu çok beğendiğini göstermektedir.
"Hangi Batı' ile tanıştım. Çok sevdim kitabınızı. Kendi acılarım, kendi inkisarlarım, kendi ümitlerim dile gelmişti." ifadelerinde kendisine benzettiğini ifade ederek bir bağ kurmuş vb.
- 7.) Bu mektup bir edebî mektup olduğu için dili sanatıdır. Ayrıca mektupta bahsedilen konu ve kitaplarla ilgili bilgi sahibi olmayı gerektirmektedir. Bu sebeple anlaşılması biraz zordur.
- 8.) "Mektup metninde Cemil Meriç, Attilâ İlhan'ın kitabında kullandığı ibarelerin çok etkileyici olduğunu, bir bıçak gibi delici ya da yaralayıcı bir etki yarattığını ifade etmektedir.
- 9.) Açık mektup yazabilirim. Ayrıca ilgili kurum ya da merciye dilekçe yazılabilir.
- 10.) Birbirini ardınca sıralanan eş görevli sözcükleri ayırmak için kullanılan virgülüdür.
-Sıralı cümleleri ayırmak için: Düşündük, yorulduk, yazdık.
- 11.) 64'te Hind Edebiyatı'ni yayınladım.

Etkinlik No: 11

- 1.) a)
I. Metin: Konu; Düş sayısı ile ilgili yazı isteğinin gönderim zamanı hakkında
II. Metin: Konu; Yapılan söyleşi taslağı ve ekleri hakkında
b)
Kime: (e-posta adresi)
Konu: (Kisa içerik özeti)
Metin:(e-posta metni, içerik ve gönderici ad, soyadı)
- 2.) Dijital dünyada meydana gelen hırsızlıkların önüne geçebilmek için sahte adres kullanmamalıyız. Güvenlik önlemlerini ve kullanım önerilerini dikkate almalıyız.
Gelen e-postayı tanımıyorsa açmamalı ya da her adrese tıklama yapmamalıyız.
- 3.) Güncellliğini yitirebilir diye düşünüyorum. Çünkü gelişme kaçılmaz ve hayatın her alanında olduğu gibi sürekli daha kolaya ve hızlı olana doğru dönüşmektedir. Gelecekte emoji şeklinde e-postalar gönderilebilir.
- 4.) I. metinde kullanılan dil daha samimidir. II. metinde kullanılan dil ise daha resmidir. Hitap sözcükleri de üslup ile ilgili bir durumdur. Çünkü kip olarak birinci çoğul kişi kullanılmıştır. Anlatılmak istenilenler her ikisinde de kısa ve öz bir şekilde anlatılmıştır.
- 5.) Yüklenen kipin birinci çoğul şahıs olması saygı ifadesidir. Yazışma iki kişi arasında olduğu hâlde çoğul kullanım saygı anlamı taşımaktadır.

CEVAP ANAHTARLARI

Etkinlik No: 12

1. a)

Kime E-posta adres	abc@def.com
Konu	“Düş” Sayısı Yazınız
Metin (Gönderenin Adı Soyadı)	<p>Saygı...</p> <p>Dergimizin “Düş” sayısı için göndereceğiniz yazıyı belirttiğiniz tarihe kadar bekleyeceğimizi bildirir, tüm ekip adına çalışmalarımızda kolaylıklar dileriz.</p> <p>İlginiz için teşekkür ederiz.</p> <p>.....</p>

- b) Öğrencilerin yazdıklarının e-postaları kontrol etmeleri sağlanır. Eksiklikleri gidermeleri beklenir.
- c) Öğrencilerin yazdıklarını e-postaları; e-posta yazarken dikkat edilecek kurallar ile imla ve noktalama açısından kontrol etmeleri sağlanır. Şekil ve içerik bakımından uygunluğu ve öneriler değerlendirilir. (Başlık yanlış yazılmış. Anlatılmak istenenler tam anlatılamamış. Tarih unutulmuş. Dil yeterince açık ve anlaşılır değil. Noktalama yanlışlıklar yapılmış vb.)
- ç) Tespit edilen hataların dilekçe yazım kuralları ve imla bakımından düzeltmesi sağlanarak dilekçeler sınıf panosunda sergilenebilir.
2. Mektubun var olması ve bir yerden bir yere ulaşmasında çok büyük emekler, beklentiler ve hayaller vardır. Kisacasi bir dönemin insanlık tarihi vardır. Her türlü sesi, müziği ve videoyu taşıma gücünü bir kokuya, bir renge yükleyip taşıabilebilmektedir. Sanal değildir. Ancak e-posta adı gibi soğuk ve cansız hissi uyandırmaktadır mektubun sıcaklığının ve samimiyetinin yanında. Her ne kadar resim, müzik ve video taşısa da taraflar arasındaki gerçek dokunuşu taşıyamamaktadır.
3. a) Muhatap (Kurum / Makam)
Dilekçe metni
İletişim bilgileri (Adres ve telefon)
Tarih, imza, ad, soyad
Ekler (Varsa)
- b) Kim olduğunuz ve ne istediğiniz ile istediğiniz makamın durumuna göre; üst makama yazılıyorsa “arz ederim”, alt makama yazılıyorsa “rica ederim” eşit bir makama yazılıyorsa “arz ve rica ederim” şeklinde yazılıp sonlandırılır.
- c) Dilekçeler resmi mektup olarak kabul edilir. Çünkü resmî mektubun taşıdığı birçok özellikle dilekçe de sahiptir.

4. a)

KAYA KARAKAYA FEN LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ'NE ELAZIĞ	
<p>Okulumuz sınıfı numaralı öğrencisi yim. verilmek üzere 12/01/2020 ile 12/02/2020 tarihleri arasındaki devamsızlık kayıtlarının tarafımı bildirilmesinin gereğini arz ederim.</p> <p style="text-align: center;">İmza</p> <p style="text-align: right;">Ad Soyad</p> <p>Adres: Harpot Mahallesi, Tarihi Cimşit Hamamı, Nadir Baba Sk. No. ..., 23300 ELÂZIĞ</p>	

- b) Öğrencilerin yazdıklarını dilekçeleri kontrol etmeleri sağlanır. Eksiklikleri gidermeleri beklenir.

- c) Öğrencilerin hem dilekçe yazım kuralları hem de imla ve noktalama açısından yazdıklarını dilekçeleri kontrol etmeleri sağlanır. Şekil ve içerik bakımından uygunluğu ve öneriler değerlendirilir. (Başlık yanlış yazılmış. Anlatılmak istenenler tam anlatılamamış. Tarih unutulmuş. Dil yeterince açık ve anlaşılır değil. Noktalama yanlışlıklar yapılmış vb.)
- ç) Tespit edilen hataların dilekçe yazım kuralları ve imla bakımından düzeltmesi sağlanarak dilekçeler sınıf panosunda sergilenebilir.

5. a)

TUTANAKTIR			
<p>.../.../202... (saat:...) tarihinde ders kitabının dağıtımı ile ilgili 10/A sınıfı öğrencilerinden numaralı ile numaralı görevlendirilmiş olup işbu tutanak alta imzası olan kişiler tarafından hep birlikte imza altına alınmıştır. .../.../202... saat:.....</p>			
Öğrenci İmza	Öğrenci İmza	Öğrenci İmza	Öğrenci İmza

- b) Öğrencilerin yazdıklarını tutanakları kontrol etmeleri sağlanır. Eksiklikleri gidermeleri beklenir.
- c) Öğrencilerin hem tutanak yazım kuralları hem de imla ve noktalama açısından yazdıklarını tutanakları kontrol etmeleri sağlanır. Şekil ve içerik bakımından uygunluğu ve öneriler değerlendirilir. (Başlık ortada olmamış. Yanlış yazılan kısım karalanmış. Tarih ve saat yazılmamış. Silinti ve kazıntı oluşturulmuş. Dil yeterince açık ve anlaşılır değil. Noktalama yanlışlıklar yapılmış. İmza ve ad soyad yazılmamış vb.)
- ç) Tespit edilen hataların dilekçe yazım kuralları ve imla bakımından düzeltmesi sağlanarak tutanaklar sınıf panosunda sergilenebilir.

Etkinlik No: 13

1. Zaman kavramının varlıklar üzerinde olumsuz yönde meydana getirdiği değişiklikler.
2. Yazar, sanatın ve zevklerin göreceli kavramları olduğunu, insanların beğendiği şeylerin bir zaman sonra hoşlanılmaz nesneler hâline gelebileceğini savunmaktadır.
3. Yazar, Dilthey ve Croce'in görüşlerinden söz ederek örnekleme yöntemine başvurmuştur.
4. Şiirlerin dörtlükler hâlinde mi, serbest mi yazılacağı tartışılmıştır. Sanatın klasik anlayışı sürdürmesi gerektiğini savunanlarla sanat bir moda olarak görenler arasında tartışma yaşanmıştır.
Yazarın yaklaşımı olumluştur. Çünkü savunduğu görüşü, farklı kaynaklardan edindiği bilgilerle desteklemiştir ve çağdaşı sanatçıları okuru ikna etmeye çalışmıştır.
5. Yazar, yaşanılan anı daha canlı bir şekilde anlatmayı ve böylece okuru olayın içinde yaşatmayı amaçlamıştır.

CEVAP ANAHTARLARI

6. Yazıldığı günün tarihi atılmıştır.
Bir günlük olay anlatılmıştır.
Olayın yaşanma ve yazılma zamanı aynıdır.
Kısa bir metindir.
Yazarın ağızından yazılmıştır.
Yazarın kişisel görüş ve düşüncelerine yer verilmiştir.
Samimi bir üslupla yazılmıştır.
7. Günluğun yazıldığı dönemdeki sanatsal tartışmalara deðindiði ve o dönemde ait bir belge niteliðinde olduğundan ñıa dönük günlütür.
8. Sanatçı kişiliðe sahip insanların öğretici metin türlerinden biri sayılan "günlük" türünde eserler de vermiş olması türde edebî incelik getirecektir. Üslup sahibi insanların yazdığı metinler, sıradan bir insanın ya da sanatla uğraþmayan insanların yazacağı günlüklerde nazaran edebî, anlam zenginliğine sahip ve türün meraklılarının zevkle okuyacağı yazılar olur.
9. Günlük kahramanın ya da kahramanların duygusu ve düşünelerini kendi ağızlarından anlatarak, anlatıcının karakterle okurun arasından çökmesini sağlar. Anlatımı daha inandırıcı, samimi hâle getirir.
10. sınırlı olmayan, bâzı, hiç bir, ilgisi olmayan, klassik, anlatmaþa, çizgiþirmeye, iþretilikler
Dil, canlı bir varlık olduğundan sürekli deðiþir ve gelişir. Bu deðişiklikler dildeki sözcüklerin yazımında da kendini gösterir.
11. Herhangi bir sebeple açıkça yazılmak istenmeyen bir ismin yerine konulmuştur.

Etkinlik No: 14

1. **öne çíkmak:** Diğerlerinden daha iyi olmasından dolayı dikkat çekmek.
Son romanıyla çağdaþı olan birçok yazar arasında öne çıkyor.
dizginleri (ele) almak: Îþi kendisi yönetmeye başlamak.
Genel müdür kusa zamanda şirketin dizginlerini ele almıştır.
2. Öyküleyici ve betimleyici anlatım kullanılmıştır. Okuru olay içinde yaþatmak için öyküleyici anlatıma, okura izlenim kazandırmak için betimleyici anlatıma başvurulmuştur. Yazar, Necati Cumalı'nın bir sözünü aktararak düþinceyi geliþtirme yollarından tanık göstermeye başvurmuştur.
3. Yazar, iç dünyasına ait ayrıntılardan ve yaptığı bir yolculuðun onda bıraktığı etkilerden söz ettiðinden içe dönük günlütür.
4. Her iki metinde de türleri farklı olmasına karþın þaþ kişi yazarın kendisidir. Günlük özgürlüğü itibarıyla 1. kişi anlatımına sahipken hikâyede de kahraman anlatıcı söz konusudur. Îkisinde de karamsar bir hava bulunmaktadır. Bir şeylerin deðistiði, bittiði, þaþkalaþlığı ve bundan duyulan hüzün ñısluba yansımıştır. Konu farklı olsa da (birinde bir yerden ayrılmadan verdiği hüzün, diğerinde deðiþimin getirdiği hüzün) tema (hüzün) ortaktır. Bu, sanatçının benzer konuları farklı türlerde dile getirdiği gibi bir izlenim uyandırmaktadır. Ayrıca kısa cümlelerin kullanımı, devrik cümlelerde yer verilmesi, konuşma dilinin her iki metne de hâkim olması ve şiirsel bir anlatım yazarın ñıslup özgürlüğü olarak her iki metne de yansımıştır.
5. İfadelerde birbirine zıt durumlar dile getirilerek tezat sanatına başvurulmuştur. Yazar, yaptığı gezinin onda bıraktığı farklı ruh hâlini anlatmak için böyle bir ñıslup tercih etmiştir. Bu ifade tarzı yazarın çeliþkili ve karmaþık duygular içinde bulunduğu nu gösterir.
6. Metnin konusu yazarın Roma gezisi ve İstanbul'a dönüşüðür. Ana düþünce ise farklı bir mekâni görmenin insanda bıraktığı etkidir.
7. Metin birinci kişi ağızından yani kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.

8. gördüm: Görülen geçmiş zaman kipi, 1. tekil şahıs itti: Görülen geçmiş zaman kipi, 3. tekil şahıs.

Etkinlik No: 15

1. Metinde; gündelik hayatın getirdiği kaygı, stres ve telaþalar- dan uzaklaşmak gerekiði, biz olmasak da hayatın bir şekilde devam edip gideceği vurgulanmaktadır.
2. Modern çağın getirdiği koþuturmaca içinde yorulan insanın bu durumdan uzaklaşma isteği dikkat çekmektedir. Birçok teknolojik imkâna, fiziksel rahatlığa rağmen günlük hayatın kaygılarının insanı ne derece yorduğu anlatılmıştır.
3. Yazarın görüşlerine katılıp katılmadığımı açıklardım. Yazıda bana ilginç gelen, beğenmediğim ya da beğenmedigim görüşleri veya ifadeleri belirtirdim. Yazıyı zenginlestireceðini düşündüðüm görüşlerimi yazardım. Benzer yazıları yazmasi için yazarı teþvik eder ve ona teşekkürlerimi sunardım.
4. İnsanın bazı gerçekleri kavrayabilmesi için zaman zaman kendisine, varlıklara ve olaylara başka birinin gözünden bakması gerekiði kastedilmiştir.
5. Yazar, metni devrik ve kısa cümleleri tercih ederek konuşma diline yakın bir anlatımla yazmıştır. Evrende yolculuk yapmak gibi olaðanüstü bir olayı günlük, sıradan bir olayı anlatıyor gibidir. Böylece özgün bir ifade biçimini yakalamıştır. Söz sanatlarına başvurmuştur. Geçmiş zaman kipindeki eylemler yerine şimdiki zaman kipindeki eylemleri tercih etmiş, böylece anlatımı daha canlı hâle getirmiþtir.
6. Yazar, düþsel bir olayı yaþamış gibi anlatarak öyküleyici anlatıma; varlık ve kişilerle ilgili ayrıntıları sözcüklerle resmederek betimleyici anlatıma başvurmuştur.
7. Savunduğu görüşleri daha etkileyici bir biçimde ifade etmesini sağlamıştır.
Okuru düşünmeye sevk etmiştir.
Anlatımı tekdüzelikten kurtarmıştır.
8. Yazar, okuru doğrudan yönlendirmese de dolaylı yoldan kendisi gibi düşünmesini beklemektedir. "Bugünü o gün yapmak mümkün mü?" cümlesiindeki "o gün" ifadesi aslında özlemini duyduğu, okurun da ulaşmasını istediği, telaþelerden uzak zaman dilimidir.
9. Gün doğmak üzereyken çekilmiş bir sokak ya da aynı vakte gün ışığı vurmuş bir pencerenin fotoğrafını görsel olarak kullanmak isterdim.
Görsel kullanmak metnin daha fazla ilgi çekmesini sağlar ve okunabilirliğini artırır. Yazılanların, okurun belleðinde daha kalıcı hâle gelmesini sağlar. İçerik yönüyle metni zenginleştirir.

10.	Benzerlikler	Farklılıklar
	<ul style="list-style-type: none"> • Yazıldıkları gün belirtilir. • Güncel bir olayı ele alırlar. • Birinci kişi ağızından yazılırlar. • Kişisel görüş ve düşünceleri yansıtırlar. • Çoğunlukla öznel bir anlatım tercih edilir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sanal ortamda yazıldıðından blog yazıları daha fazla insana ulaþır. Kitap hâlinde basılan günlükler ise genellikle türün meraklıları tarafından tercih edildiği için etki alanları sınırlıdır. • Okurlar blog yazılarına yorum yapabilir. Günlükler için böyle bir durum yoktur. • Günlükler genellikle yayımlanmak için yazılmaz. Ancak bloglar yayımlanmak için yazılır.

CEVAP ANAHTARLARI

(11)

Fiiller	Kip	Şahıs	Olumlu/ Olumsuz
görünmüyor	Şimdiki zaman kipi	3. tekil şahıs	Olumsuz
devam ediyorum	Şimdiki zaman kipi	1. çoğul şahıs	Olumlu
başlıyor	Şimdiki zaman kipi	3. tekil şahıs	Olumlu
yürümez	Geniş zaman kipi	3. tekil şahıs	Olumsuz
göreceğiz	Gelecek zaman kipi	1. çoğul şahıs	Olumlu

Etkinlik No: 16

1. aklını başından almak: Bir şey birini düşünemeyecek bir duruma getirmek, çok şaşırtmak.
içi gitmek: Bir şeyi yapmayı veya elde etmeyi çok istemek.
yolunu gözlemek: Gelmesini beklemek
2. Metnin konusu, yazarın, evine misafir geldiğinde hissettiğleri ve misafirin çağrıştığı iki çocukluk anısıdır.
Metnin teması geçmişe duyuulan özlemdir.
3. "Mucize" adlı metinde yazarın duygularına ve iç dünyasına ait ayrıntılara yer verilmiştir. Metnin merkezinde yazarın kendisi vardır. Dolayısıyla günlük türlerinden içe dönük günlüklerin özelliğini taşımaktadır.
4. Yazarın, geçmişe ait duyu ve düşüncelerini anlatıldığında öyküleyici anlatımdır.
5. Yazar, çocukluğuna ait iki anısını yakın bir arkadaşıyla paylaşır gibi anlatmak istemiştir. Dolayısıyla resmiyetten ve yapmacık bir anlatımdan uzak bir ıslupla metni kaleme almıştır.
6. Yazar, beklenen bir misafirin, ev halkında meydana getirdiği olağanüstü heyecan ve mutluluğu anlatmak için "mucize" sözcüğünü kullanmıştır. Yaşanılan duyu yoğunluğunu daha iyi anlatmak için böyle bir metafora başvurmuştur.
7. Evet örtüşmektedir. Çünkü toplumumuzda geçmişten bugüne kadar misafire, onu çok iyi bir şekilde ağırlamaya büyük bir önem verilir. Hatta tanımadığımız hâle evimize gelen biri "tanrı misafiri" olarak görülür ve ikramda kusur edilmez.
8. Günümüzde genel ağı kullanmanın pek çok avantajı vardır. Bunlardan biri de paylaşılan yazıların, görsel içeriklerin çok uzakta bile olsa binlerce insana çok kısa sürede ulaşmasıdır. Yazar, çok kısa bir sürede, çok daha fazla kişiye ulaşmak için genel ağı kullanmayı tercih etmiştir.

(9)

CÜMLELER	YÜKLEMİN YAPISI
Tembihledin ya yatmadan akşam	Türemiş
İlk sen kalkarsın sofradan.	Basit
Bazen boş pide almaya, bazen de iç götürüp keyfimize göre yaptmaya gidiyoruz o fırına.	Basit
Dönüş yolunda geç kaldığımı fark ediyorum.	Birleşik

Etkinlik No: 17

1. Gönderici: Ayşe isimli öğrenci
Alıcı: Ayşe'nin sınıf arkadaşları
İleti: Günlük ilgili bilgiler
Kanal: Sözlü ve görsel öğeler
Bağlam: Sınıf ortamı
Kod: Türkçe
2. Sununun konusu günlüktür. Amacı günlük türü ve günlük tarzında yazılmış bir metinle ilgili bilgi vermektedir. Hedef kitlesi öğrencilerdir.
3. Araştırma yapmıştır. Günlük türyle ilgili kitaplardan veya Genel Ağdan, örnek metin seçmek için Peyami Safa'nın "Biz İnsanlar" adlı romanından faydalانmıştır.
4. Sunu; giriş, gelişme ve sonuç bölümleriyle planlı bir metin örneğidir.
5. Sununu planladığı şekilde ve sürede yapmak. Konuşmanın akışında unutulan yerleri hatırlamak. Önemli noktaları not almak.
6. İşitme duyusuyla birlikte görme duyusuna seslenen öğelerin kullanılması konuşmanın daha etkili ve kalıcı olmasını sağlar. İçeriği kuru bilgi olmaktan çıkarır ve zenginleştirir.
7. Konuşmanın süresini belirlemek ve öngörülen sürede konuşmayı bitirmek. Sunu sırasında karşılaşabilecek aksaklıları önceden belirleyip gidermek.
8. Sunuya soru sorarak başlamış ve arkadaşlarının dikkatini konunun üzerine çekmiştir.
9. Sununun konusunun daha iyi anlaşılması için "Biz İnsanlar" romanından alıntılarerek konuşma zenginleştirilmiştir.
10. Hayır, kullanmamıştır.
11. Konuşmada aktarılan önemli düşünceleri derli toplu bir şekilde dinleyiciye sunarak vurgulamak, bilgileri pekiştirmek amaçlanmıştır.
12. Not alarak ve eleştirel düşünerek sununun konusunu ana düşüncesini belirledim.
13. **Açık ilet:** İnsanların yaşadıklarını kaydetme ihtiyacı yazılı, yazının estetik bir kaygıyla kullanılması farklı yazı türlerinin ortaya çıkışmasını sağlamıştır.
Örtük ilet: Günümüzde insanlar günlük yazmaktan çok yaşadıklarını görüntüülü olarak paylaşmaktadır.
14. Günlük, insanların yaşadıkları olayları kaydetme ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Bu tür divan edebiyati döneminden günümüze kadar varlığını korumuştur. Bazı günlükler yayımlanmak için yazılır. Günlük tarzında yazılmış romanlar vardır.
15. Günlük türyle ilgili önceki bilgilerimden hareketle sunuda öne sürülen düşüncelerin tutarlı olduğunu söyleyebilirim. Sunuda dinlediklerim bilgilerimi pekiştirmiştir, günlükle ilgili yeni bilgiler öğrenmemi sağlamıştır.